

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

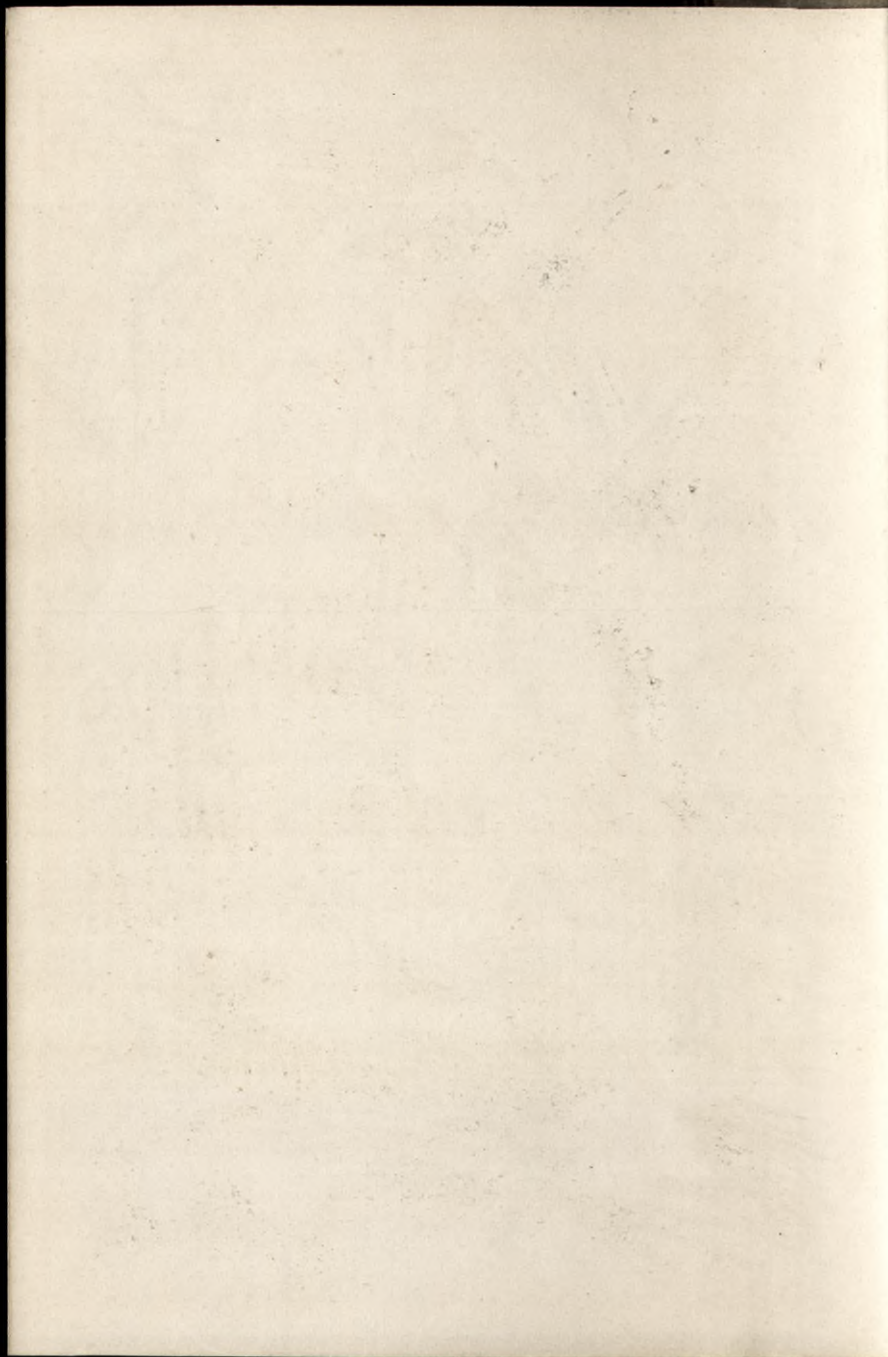
UPPSALA
UNIVERSITET

151.

ANKEL
CASIMIRS
HEM

AF
Mathilda Lönnberg
(th)

ONKEL CASIMIRS HEM.

BERÄTTELSE

AF

MATHILDA LÖNNBERG

(— th —)

FÖRF. TILL RAGNFAST MÅRSSON, GUNNEL M. FL.

NORRKÖPING.

M. W. WALLBERGS FÖRLAG.

ONKEL CASIMIRS HEM

BERÄTTELSE

MATHILDA LÖNNBERG

Norrköping 1882. M. W. Wallberg & Comp. Boktryckeri.

Rococo! Detta ord har en egendomlig klang för våra öron. Det framkallar för oss en mängd lekande bilder. Täckta flickor med snöhvitt pudradt hår, gamla mormödrar med rosenröda kinder i robe ronde och styfkjortlar, och fina kavaljerer med stångpiska och spetskrås röra sig i kretsar i de salonger och boudoirer, som blotta ordet Rococo i hast uppbygger åt vår föreställning och fyller med alla dessa bleka, men likväl glada färger, hvilka klädde denna tid så förtjusande. Det ligger en förtrollning i detta ord. Det för oss, liksom féens trollspö; bort till en annan värld, der det "fina vettet" bär spiran, nöjet är förste minister och behaget ceremonimästare — der det lätta skämtet ligger på alla läppar, och alla ögon ega glans, alla kinder rosor, låt vara, att det ena blott är ett falskt sken, det andra — smink. Det fröjdar emellertid blicken, och vår tanke, trött vid alla nutidens strider och grubbel och arbete, störtar sig med tillfredsställelse tillbaka till dessa sorglöshetens dagar, då man kände ömhet, men ingen förtärande lidelse, ledsnad, men ingen krossande sorg, — då lifvet var en fest, hvars bräddade pokal man tömde med ett behagfullt löje, äfven om man anade, att gift låg på botten.

De äro nu borta alla de män, som skådat Versailles i dess glans, beundrat Marie Antoinette's skönhet och inandats så att säga denna luftkrets af behag, som omgaf den tredje Gustafs hof. En sådan man var min farfars onkel, baron Casimir Ståhlspetz, för detta hofmarskalk hos prinsessan Sophia Albertina. Han var redan öfver sjuttio år, då jag först såg honom. Jag var då elfva år gammal och skulle tagas in i skolan i L., der onkel Casimir bodde. Den dagen står klart för mitt minne, liksom hade det varit i går.

Det var en kylig och grå höstdag år 18**. Himlen var mulen liksom mitt sinne. Det kostade på att lemna hemmet, trädgården, der päronen gulnade och äpplena rodnade, hönsgården med alla sina smådjur samt framför allt min egen öländing och min hund, gamle Trofast, — allt detta var så smärtsamt, att det knappast lemnade mig tid att tänka på farfar. Egentligen kan jag väl säga, att jag föga saknade honom. Huru god han var, i trots af sitt barska väsen och häftiga lynne, förstod jag icke den tiden, ehuru han vänligt sörjde för mina nöjen och behof. Att få vända ryggen åt faster Emerence, beredde mig deremot en oblandad glädje; men då jag sade farväl åt Malin, min mors kammarjungfru, grät jag bittert. Hvad min mor angår, så skulle hon ju följa mig och stanna i staden några dagar, och dessa dagar tänkte jag mig så långa, emedan jag ej vågade tänka mig slutet på dem.

Det var som jag redan nämt en grå, kulen höstdag; luften var tung, dimman steg och föll åter liksom vågorna på ett haf. Vi åkte hela dagen. Qvällen föll på, landskapet skymtade i otydliga skuggor för

mina ögon, som nu också började tyngas af sömnen. Slutligen visade sig ett svagt sken vid syngränsen, det var lyktorna i den lilla staden. Snart tillkännagaf vagnshjulens starkare buller, att vi åkte på en stenlagd gata, och strax derefter stannade vi utanför porten till ett hus, hvars spetsiga gaflar stucko upp ur dimman. Porten slogs upp, en betjentgosse öppnade vagnsdörren och fälde ned fotsteget. Vi gingo ur vagnen uppför en stentrappa med jernräcken och kommo in i en upplyst förstuga.

När porten slogs igen efter oss, var det med det samma, som om vi vändt tillbaka till det förra århundradet. Nedför den breda, höga trappan, som förde till öfra våningen, kom med sirliga steg en gammal man med pudradt hår och stångpiska. Det var onkels gamle betjent Frank eller "hofmästare", som han helst hörde sig kallas af främmande. På min mors fråga om onkels helsa svarade han artigt men afmätt. Han tillsåg, att vår reskoffert och andra persedlar uppbyros, men utan att röra vid dem med ett finger. Han anvisade åt oss ett par gästrum, der vaxljus brunno i stora gammaldags silfverljusstakar och ofantliga sparlakans-sängar med rosenröda sidentäcken och lavendeldoftande lakan stodo svällande af dunkuddar, färdiga att mottaga oss.

"Hofmarskalken frågar", sade hofmästaren slutligen med en bugning vid dörren, "om fru friherrinnan är allt för uttröttad af resan och behagar soupera i sina egna rum, eller om han får äran se ers nåd i afton."

"Tackar så mycket!" svarade min mor, "jag är icke trött, och det skall blifva mig ett nöje att helsa

på onkel, så snart jag utbytt min dammiga resdrägt mot en annan.”

Den gamle hofmästaren knep tillsammans munnen — det behagade honom icke att min mor sade rätt och slätt onkel i stället för hofmarskalken; men han blickades åter, då hon talade om att byta drägt.

”Och lille baron”, sade han, ”torde vara sömnig.”

”Nej visst icke”, svarade min mor lifligt, ”Elis är icke det ringaste sömnig.”

”Hofmarskalken plägar dricka té klockan half tio”, sade Frank och lemnade rummet med en bugning.

Min mor utbytte sin mörka resdrägt mot en enkel klädning af ljusgrått siden med spetsrysch och blekblåa bandrosetter, slätade mitt lockiga hår med handen, drog ut min skjortkrage och ned min jacka, och så begåfvo vi oss af.

Ute i förstugan kom åter den gamle hofmästaren bugande emot oss och förde oss, sirlig som en ceremonimästare, uppför en mattbelagd trappa och in i en salong, hvars hela anordning tillhörde rococotiden. Väggarna täcktes af tapeter i en svafvelgul färg, öfversållade af blommor, fjärilar och fåglar i mångskiftande, men matta färger. Gardiner och möbeltyg visade samma svafvelgula färg, och de hvitlakerade med blek förgyllning prydda stolarne voro beqväma och sågo helt makliga ut. Mellan fönstren funnos stora speglar med ramar i hvitt och guld. Kring väggarna hängde pastellporträtt i ovala ramar, och öfver det hela kastade det sparsamma skenet från några få ljus i glaskronan ett darrande skimmer, som gaf åt hela salongen en harmonisk, fastän dämpad färgton, hvilken var superfin, om också något förbleknad.

Hofmästaren öppnade skyndsamt de perlfärgade flygeldörrarna till ett kabinett. I motsats till salongen var detta rum rikt upplyst, dels af en alabasterlampa i taket, dels af det fladdrande skenet från eldbrasan och ljusen i armstakarna på tébordet framför soffan. Detta kabinett påminde starkt om en af dessa gamla fint målade interiörer, som man icke så sällan påträffar bland tafvelsamlingar. Väggarna voro klädda med blekblått siden, inväfdt med matt rosenröda tusenskönor. Gardinerna och öfvertyget på möblerna voro af samma tyg, hvars i sig sjelft föga mättade färger tiden ytterligare blekt. Äfven denna möbel var hvitmålad med snäckformiga ryggar, svängda ben och matta förgyllningar.

På kakelugnsafsatsen stod en pendyl i porslin, visande en herdinna, som satte en blomsterkrans på sin knäböjande herdes hufvud. Rundt omkring väggarna smektes herdar och herdinnor i sèvresporslin, uppsatta på sirliga små hyllor, formade i stuckatur som vridna acanthusblad. Mellan fönstren stod en byrå af denna allbekanta svängda sort med gyllene bronsornament. Den var alldeles fullsatt med små preciosa, fina benarbeten, emaljmålade askar och kinesiska tingestar — allt af minsta och utsöktaste slag. Der uppöfver hängde en hel mängd af miniatyrporträtt, alla i pryddligt utarbetade ramar i drifvet silfver. Vid ena fönstret stod ett skrifbord af rosenträ med inläggningar i sèvres och förgyld brons. Det syntes enkom ämnadt till att dervid skrifva små rosenröda billets doux, doftande af parfym och genomandade af detta galanteri, denna "tendresse", som utmärkte förra århundradets kärleksbref. Sjelfva skriftyget, som reste

sig midt bland otaliga småsaker, bar på sitt lock en Amor med pudradt hår, hvilken med sin gyllene båge lade an på åskådaren.

Framför soffan stod tébordet med sin bländhvita damastduk, blanka silfvertékök, kinesiska koppar och blomstervaser, sina fruktskålar och fat med konfekt och dyrbara kandelabrar i förgylldt, med silfverfiligran öfverdraget arbete, allt i denna svängda med acanthusblad och snäcklika vridningar smyckade stil, som man gifvit namn af Rococo.

Med ryggen vänd mot tébordet och anletet belyst af eldskenet satt onkel Casimir Ståhlspetz fin och prydlig, sjelf icke mycket olik en bild af Sèvresporlin. Från hans ädla panna var håret, som icke mer behöfde pudras för att vara snöhvitt, tillbakastruket och uppbundet i stångpiska med en rosett. Han bar en chokladfärgad sammetsrock med knäbyxor i samma färg, silkesstrumpor och skor med blixtrande spännen. En blommig sidenväst jemte spetskrås och manchetter gåfvo honom något utsökt sirligt, och detta förökades ännu mer af den glans, hvilken spreds öfver honom från elden, som bröt sig i fasetterna på ädelstenarne i hans kråsnål och knappar, spännen och ringar.

Vid vårt inträde reste han sig upp, rask och liflig som en yngling, och kom oss några steg till mötes. Hans vackra ansigte upplystes af ett leende, och de bruna ögonen hade ett uttryck af glädtighet. Han räckte sina båda hvita ringsmyckade händer, hvilka föreföllo onaturligt små inom de vida spetsmanchetterna, emot min mor och utropade:

”Ah, belle nièce, är ni redan här?”

Han fattade min mors hand mellan sina och förde den vördnadsfullt till sina läppar.

"Tusenfaldt välkommen, ma toute belle!" sade han, under det han drog fram en stol till elden och bjöd min mor taga plats. "Förlåt att jag icke kom er till mötes der nere! En gammal ungarl som jag borde hafva stått hela aftonen barhufvad ute på trappan för att sjelf få öppna vagnsdörren och mottaga sin gäst — en sådan gäst, ma chère — och bjuda henne armen för att stiga upp för trappan. Ah, ma nièce — jag vet när jag skulle hafva gjort det. Mais ils sont passés ces jours — tiderna förändras. Det är förbi med fint vett och ridderlighet, till och med hos dem, som fordom kunde ha gjort anspråk derpå."

Han höjde ögonbrynen och skakade sakta på hufvudet, under det att han ännu en gång förde min mors hand till sina läppar.

"Tillåt mig att presentera för onkel min son! Elis kom fram och helsa på din grandoncle!"

Jag hade stannat helt blyg vid dörren. Hela denna omgifning förekom mig så främmande. Jag tyckte mig förflyttad inom ramen på en tafla, ett litet fint kabinetts-stycke, der allt var i öfverensstämmelse med hvart annat. Min mor tycktes mig äfven höra dit. Det hörde till de egendomligheter, som utmärkte henne att alltid foga sig in i omgifningarna och vara på sin plats. Men sjelf kände jag mig i mina nya mörka kläder, hvaröfver jag varit så lycklig dagen förut, så alldeles "déplacé" — för att bruka ett af onkel Casimirs uttryck —, som en fluga krälände bland de fint utförda figurerna på denna tafla. Skulle jag ej tagit mig bättre ut mot det hela i min gamla

blå sammetsblus och hvita byxor? Det var den tanken, som otydlig och förvirrad jagade genom min hjerna, under det att jag rodnande och förlägen gick öfver det bonade kabinettsgolvet och bugade mig för grand-oncle.

"Ah", sade den gamle, "ah, il vous ressemble, ma toute belle*." Han klappade sakta mitt hufvud och nöp mig leende i kinden, under det att han betraktade min tafatta hållning och mitt rodnande ansigte med granskande vänlighet. Som jag sedan erfor, blef jag genast hans gunstling.

"Han ser ut att vara de bonne santé", sade han. "Ack, han är den siste af vår ätt — och det var dock en gång ett blomstrand träd. Mon Dieu!" — Han sjönk med en suck tillbaka i sin stol. — "Belle nièce", återtog han, "åtten står till er i den allra största förbindelse; utan er egde den blott två vissnande grenar — tack vare er, skjuter den äfven en grönskande telning."

Den gamle hofmästaren visade sig i dörren och tébordet skjöts fram till brasan, som nu var nära nog utbrunnen.

"Belle nièce", sade onkel Casimir bugande sig för min mor, "bevilja mig en grace och servera téet! En gammal ungarl som jag får ej ofta den njutningen att se hvita händer iskänka hans kopp."

Han log, men suckade sedan, i det han drog sin stol intill bordet. Hvad tänkte han dervid? Sväfvade för hans minne någon hvit hand, som han framför alla andra skulle ha önskat, att den fullgjorde denna syssla, eller var det blott ett allmänt talesätt?

* Han liknar er, min allra sötaste!

Min mor slog i hans kopp och sköt med en husmoders vänliga omsorg alla möjliga små läckerheter fram till onkel, hvilken njöt deraf som en fulländad epikuré.

"Ah, quel bienêtre*!" sade han, låtande sina ögon följa min mors behagfulla skepnad och hvita händer, "det var länge sedan jag intog en så délicieux souper. Om det funnes något i världen, som jag skulle frestas att afundas min neveu Fabian, skulle det vara er, belle nièce — att alltid hafva er omkring sig. — Ah, c'est trop pour un mortel. Les dieux pourraient l'envier**."

Min mor log; äfven hon fann sig ögonskenligen väl hos onkel Casimir. Hon var en finkänslig ung qvinna, som ofta led af farfars sträfva väsen och faster Emerence's gnat. Älsklig och full af behag måste hon alltid utgöra prydnaden i ett hem, och jag är fullt förvissad om, att farfar ansåg henne så, men han erkände det aldrig, och det inverkade tryckande på min mor att vistas i ett hus, der hon betraktades som öfverflödig — eller åtminstone sjelf trodde sig så ansedd. På denna tid, hvarom här är fråga, förstod jag naturligtvis icke detta, men jag kände redan då instinktmessigt, att min mor ej var på sin rätta plats hos farfar. Dessutom skulle det för mig vara så kärt, om hon vore här mig så nära, om jag kunde få komma till henne ibland, se hennes ljufva ansigte och höra hennes kärleksfulla röst och slippa att vara skild från henne så länge — som till nästa jul.

* Så väl jag befinner mig!

** Det är för mycket för en dödlig. Gudarne skulle kunna afundas honom.

Alla dessa tankar stormade i hast genom mitt hufvud, och jag ropade: "Ja, onkel, ack ja, behåll henne hos er!"

Onkel såg litet besvärad ut och min mor rodnade häftigt.

"Hvad säger du der, kära barn?" sade hon, "hvem har kunnat sätta dig något dylikt i hufvudet?"

"Ingen! Tror du, att allt som kommer i mina tankar måste sättas dit? Nej. Det är blott grammatikan, som det är så svårt att få dit — andra saker falla alldeles af sig sjelfva." ●

Onkel Casimir skrattade. — "Han har rätt", sade han, "il a vraiment raison, cet enfant. Hvarför skulle ni ej kunna stanna här? Ah, ma nièce, jag är horriblement vieux quoique garçon.* Fabian kan verkligen ej vara så obillig och så stor egoist att vilja behålla er alldeles för sig sjelf hela året, han borde lemna er åt mig på en liten tid. Mais c'est ça qu'il ne veut pas.** — Låt oss dock tänka efter, huru det skulle kunna arrangeras. Detta lilla svalbo två trappor upp vous ira parfaitement,*** — en liten salong i blått och ambra — en sängkammare i rose och hvitt, och så ett rum för unge herrn, familjens hopp. N'est ce pas ce qu'il vous faut? † Och här nere en gammal grandoncle, som finner er charmante och som tillber er, om ni skänker hans ålderdom det blida skenet af er närvaro."

"Åh onkel, ni är allt för god", stammade min mor, "och jag skulle vara mer än lycklig — men min svägerskas helsa" —

* Ehuru ungarl förskräckligt gammal.

** Men det är just det som han inte vill.

*** Skall passa er förträffligt.

† Det är ju allt som ni behöver?

"Ah, belle nièce, säg hennes capricer", sade onkel, och hans bruna ögon glänste af skalkaktighet.

"Nej, vi få ej döma stackars Emerence så hårdt, onkel. Hennes helsa är så vacklande, deraf kommer det melankoliska lynne, hvaraf hon stundom lider."

"Ni är god, belle nièce."

"Blott rättvis, onkel."

"Mätte jag då en gång blifva dömd efter den rättvisan, ma toute belle."

På detta sätt afböjde onkel Casimir alla invändningar, som min mor gjorde, och då jag om aftonen insomnade, var jag öfverlycklig i den tanken, att jag skulle få behålla min mor hos mig under skoltiden och få bo hos onkel Casimir. Så blef likväl icke fallet. Faster Emerence borttrycktes plötsligen af döden, och min mor stannade för alltid i sin svärfaders hus.

Under hela min skoltid var dock onkel Casimirs hus ett slags hem för mig, der jag tillbragte hvarje ledig stund. De första åren kom den gamle hofmästaren och hemtade mig regelbundet hvarje söndags morgon och förde mig om aftonen åter till min bostad. Nästan alltid fann jag onkel i sitt lilla kabinett vid sin flammande brasa, hvars lågor muntert belyste och förlänade en viss lifaktighet åt alla herdescenerna i sèvres, som utgjorde detta rums förnämsta prydnad.

Hvad tänkte den gamle ungarlen, då hans lugna bruna ögon med välbehag flyttades från det ena af dessa smekande herdepar till det andra? Jag erfor det aldrig. — Den gamle talade annars gerna. Han förtäljde om förflutna tider och förgätna seder. Han hade rest mycket och sett främmande länder och folk,

men hans berättelser berörde blott sällan honom sjelf, och aldrig talade han om, hvad som en gång rört sig inom hans känslas värld. Under sin ungdom hade han uppehållit sig mycket i Frankrike och var i Paris, då revolutionen utbröt. Han hade sett salongerna under Ludvig den sextondes tid, konungafamiljen under dess lyckligare dagar vid lilla Trianon, och han hade skådat dess fall. Han kände personligen flera af revolutionens offer och han var heller icke obekant med många af dess verktyg. Han hade suttit vid madame Roland's bord och egnat en libation åt friheten, han hade lyssnat till Vergniaud's ädla vältalighet i nationalförsamlingen och till Marat's rasande utgjutelser i Jakobinerklubben. Men han hade lemnat Paris före Girondisternas fall. Han talade gerna om denna tid, men hans egen personlighet trädde nästan alltid i bakgrunden. Hans berättelser voro stundom affattade i en så strängt episk form, att jag knappast visste, till hvilketdera partiet onkel sjelf hörde. Den ena gången ansåg jag honom vara rojalist, vid ett annat tillfälle republikan. Då jag en gång i en senare tid gjorde honom uppmärksam derpå, smålog han och sade på sitt halfranska språk: "Ah, mon cher, Lethe är den ljufvaste af alla floder och således:

S'oublier, mon ami,
c'est le sort le plus beau,
le plus digne d'envie*."

Onkel Casimir hade den varmaste känsla för alla familjeband. Faderns ömhet för sin dotter, sonens hängifvenhet för modern, de band, som ömsesidigt för-

* Att kunna glömma sig sjelf är den skönaste, den afundsvärdaste lott.

ena syskon och fränder, funno i honom en fullt tillfredsställande tecknare. Med någon förundran märkte jag, att han behandlade den äktenskapliga kärleken mera vårdslöst. I min första barndom tänkte jag föga derpå, senare antog jag att onkel såsom ungarl naturligtvis borde vara kall för denna känsla, först sent fick jag en aning om rätta förhållandet. Dock derom skall jag tala senare.

Onkel Casimir hade åtskilliga små samlingar — ”skräp som kostat honom otroligt” — förklarade farfar på sitt tvära sätt. Det var en hel del preciosa, dyrbara ringar och kråsnålar, spännen, knappar och dosor. Vidare ”chinoiserier”, som han sjelf småleende kallade dem, sèvresporlin och autografer, men först och sist var det miniatyrporträtt, som utgjorde hans förtjusning. Andra saker samlade han rätt gerna, och de beredde honom nöje, men miniatyrerna voro hans vurm. En tillökning i denna samling var den största glädje, min onkel kunde erfaras. Han hade också en särdeles rikhaltig samling. Man såg der Watteau's fina färg och utsökta teckning vid sidan af Lancret's rosenröda elegans och Bouchers sinliga pensel. Ett eller annat porträtt af David, medan han ännu var den sistnämdes lärjunge, fans också, likasom af den för tidigt döde Drouais. Äfven sågos der herdinnor af Greuze och ömtåliga engelska ladies i hvitt muslin och grönblek hy af Reynolds och Lawrence, för att icke tala om den långt fullständigare samlingen af svenska eller i Sverige bosatte konstnärer. Der kunde man studera allvarliga hufvuden i allongeperuk och styfva sirliga qvinnoskepnader med snörda korsetter vid sidan af rococo-tidens stångpiskor och öppna rober

och den nyaste tidens kortklippta opudrade hår och enkla drägt — Carl den elfte och Hedvig Eleonora, Gustaf den tredje och Armfelt, Sofia Albertina och Ulla Fersen, Georg Adlersparre och Carl Henrik Anckarsvärd. Behn och Brenner, Anna Wattrang, Meytens och Hall, Pasch och Breda jemte flera andra voro här representerade.

En sak, som mycket roade onkel, var då han kunde få flera porträtt, utförda om möjligt af olika målare, men af samma person i olika åldrar. — "C'est tout une biographe", plägade han säga, i det han lade ut bilderna bredvid hvarandra. — "Du förstår mig icke, petit, — jag ser det på din mine ébahie. — Men se den här ynglingen med de rosiga kinderna och de klara ögonen! Man kan tänka sig detta barn fullt af lifsmod och ändå så godt, så rent, — sin moders glädje, sin faders hopp. Man tycker sig se, att mjuka händer hafva smekt dessa lockar, och att på denna panna hvilar ännu välsignelsen af en moders kyss. Han går ut i världen, och denna tar honom i sin skola. Vi se honom här efter tio år. — Andra orena läppar hafva bortviskat moderkyssen från denna panna, orena händer hafva smekt dessa lockar, som redan börja glesna, blicken glöder af lidelse, men kinden har bleknat och på de fylliga röda läpparne kröker sig ett ironiskt smålöje. — Och så se vi honom åter här. Gif akt, mon ami! Mannen har gjort sin carrière, han är statsman. Societén ärar hans esprit, konungen har belönat hans savoir faire, han har utredt mången trasslig härfva i diplomatiens tjenst och många ordnar smycka hans bröst. — Men ingen qvinna skall någonsin mer se upp till honom med hopp och förtroende, —

det är blott vinet, som nu färgat hans kind och skänkt eld åt den matta blicken, som är halfsluten och lurande. Det är en man, för hvilken barnen skrika och ungdomerna rodna, men männen buga sig, ty han har makten, och han vet begagna den för sina syften. — Och här är nu slutligen den fjerde bilden — slö och slapp — vid femtio år en skröplig gubbe, som stapplar mot grafven, men fruktar döden, som läser botpsalmer och ångrar sina synder, men skulle göra desamma om igen i morgon, om han genom ett trollslag återfinge krafter dertill.”

”Men, onkel, ni kände honom, därför kan ni säga så om honom.”

”Ja, jag kände honom, liksom jag har känt så många — jag såg honom vid hofvet i dess glansdagar, åldrig och bigott, afskydd och föraktad — men farlig ännu på ålderdomen. Hans inre historia, ser du, Elis, den har jag dock lärt af dessa miniatyrer.”

”Se här en annan serie af porträtt! Detta täcka barnhufvud, huru det aftecknar sig mot bakgrunden af en grön bosquet! Korallhalsbandet och den hvita klädningen fröjda henne ännu — den lilla klosterpensionären. Hon tycker detta vara höjden af elegans — den lilla oskuldsfulla, och hon gläder sig åt detta porträtt, som hennes far bestält. Hon ler en smula coquette, men så täckt och barnsligt — ah, l'heureux enfant! — Här är hon åter med pudradt hår och i hofdrägt. Man ser, att rädsla aningar fylla hennes barm — blicken är trånande, men läpparne le. Hon, den ofrälse dottern till en rik banquier, skall blifva en hertigs brud. Hvad hon önskar denna liaison och häfvar ändå tillbaka för den! Le jeune duc

est si beau, si distingué, men aek — så kallsinnig. Ännu hoppas hon dock, — äktenskapet ligger framför henne, som les jardins enchantés d'Armide — och hertigdiademmet glänser för hennes ögon som solen. Pauvre jeune fille! Och här är ett tredje porträtt, petit. Det lysande diademmet, som hon bär på sin panna, har för henne hvassa törnen, är för henne la couronne d'une martyre. Dessa ögon glänsa af tillbakahållna tårar, dessa läppar le för att icke sucka — detta ansigte är skönare i sitt förfall än i sin blomstring, dragen äro ädlare, ögonen större, hållningen värdigare.”

”Och sedan, onkel, har ni ej mera någon bild af henne?”

”Oh, mon enfant, jag har ännu en, men jag gömmer den i minnet — och jag kan ej visa dig den. Det var i Paris under septemberdagarne 1792. Jag såg ett blekt, skönt hufvud med slutna ögon och långt svart hår, buret på en pik af en vild karl i röd mössa; han sjöng ”Ça ira”. Detta hufvud aftecknade sig skarpt som en camée mot den röda grund, som fackelskenet bildade, — det var det sista jag såg i Paris, och den synen, barn, följer mig till grafven.”

På detta sätt knöt sig ofta en historia tillsammans med denna porträttsamling, som jag lärde att känna och älska i min barndom. För mig äro dessa berättelser i onkels halffranska språk oupplösligen förbundna med mina minnen från skolären, färgade som de äro af olika stämningar och tidsförhållanden.

Det framgår af sig sjelft, att huru gerna än onkel Casimir ville vara fullkomligt opartisk i sin framställning, skulle dock berättelserna få sin egendomliga

färgskiftning genom honom, som var en aristokrat af renaste vatten, och med eller mot sin vilja inympade han något af sina grundsatser och fördomar på mig. Derjemte tog han i anspråk snart sagdt hvarje stund, som jag hade ledig, genom den tilldragningskraft, som hans personlighet och hem utöfvade på mig. Han tillät mig ock i vidsträcktaste mån att begagna hans gamla styfbenta hästar för utflykter i nejden, och slutligen genomdref han, att min egen kära öländing, Tom, fördes till staden, der han fick en plats i onkels stall.

En följd häraf blef, att jag nästan var främmande för mina kamrater. Vi råkades i skolan och läste der tillsammans. Vi utbytte flyktiga helsningar, men dervid stannade vårt umgänge, med undantag af en eller annan speglosa öfver "patriciern" — mitt vanliga namn i skolan — och ett par handgripliga öfverfall för att få "baronen ur mig". Jag vill icke säga att jag var nöjd med detta förhållande. Bristen på jemnårigt sällskap kändes stundom tungt nog, och jag kunde ibland gråta öfver min ensamhet, men gjorde det oaktadt intet för att få den att upphöra. Dertill var jag må hända för stolt, men i allra främsta rummet för blyg. Om någon af mina kamrater sökt min vänskap, skulle jag med den största beredvillighet gifvit honom den, men ingen brydde sig om "patriciern", och han fortsatte sitt ensamma lif, mer och mer flyende sina kamraters sällskap och slutande sig till den gamle onkeln, som sålunda vardt hans allt. Så snart skolan slutat, skyndade jag till honom.

I den svafvelgula salongen mumlade jag halfhögt mina lexor, som jag sedan gick att uppläsa för min

informatör, under det att mina ögon ömsom hvilade på den ena eller den andra af de gamla pastellporträtten i de ovala ramarna, hvilka prydde väggarna.

I onkels sängkammare skref jag mina latinska "exercitier" vid en gammal pulpet, som en gång tillhört farfars farfar och i hvars ekskifva vårt vapen var inlagdt i ebenholts och elfenben. "En gammal pièce" — som onkel sade — "fort mal à propos" i hans rum, men för hvilken han dock hyste "une sorte d'affection". Det är också sant, att denna gamla möbel i tung sen renaissance stämde illa öfverens med de smäckra rococoformerna och de bleka färgerna. De små svällande sofforna tycktes draga sig för honom, toalettbordet med sina svängda ben och alla sina små tillbehör svepte sin hvita spetslöja omkring sig liksom för att skilja sig från denna obehöriga mörka tingest, och den gyllene amorinen, som sväf-vade öfver onkels säng, uppbärande det skiftande sidenomhänget, satte upp ett ansigte mot den gamla pulpeten som en skolpojke mot en gammal pedant. Man väntade nästan, att han skulle glömma sin pligt, släppa omhänget och räcka lång näsa åt honom. Om aftnarne tycktes alabasterlampan hafva svurit att aldrig utsträcka sitt sken till den vrå, der denna gamla spökmöbel stod.

Stundom kunde det hända mig, att jag jemförde mig med detta gamla skrifbord, Jag stod midt ibland alla mina glada kamrater lika mörk och afstickande som denna pulpet, hvilken såg så egendomlig ut bland de andra sakerna. I sådana ögonblick blef den mig kär denna möbel — jag fäste mig vid den, och den ensam syntes mig mera värd än hela möblementet

tillsammans, och i sjelfva verket hade jag icke så orätt i denna föreställning.

I en sådan omgifning och under dessa förhållanden växte jag upp till en drömmare, som stundom kunde vakna upp till obetänksamhet och barnsliga streck, men som oftast delade sin tid mellan ett tråget arbete vid boken och små-gamla funderingar — i fullständig rococo-stil.

Under mellanterminerna var jag visserligen hemma, och otvifvelaktigt stärktes min helsa genom baden i den lilla sjön, jagterua med farfar och de långa vandringarna med min mor, men någon ungdom, något gladt lif fördes icke heller der till mig. Farfar var för sträf och min mor för vek, och dessutom alltför nedböjd genom det dubbla trycket af den hjertesorg, som drabbade henne vid min faders död, och den beroende ställning hon derefter innehade i farfars hus. Hon var blid och tungsint, och hennes glädje liknade de solstrålar, som blott till hälften bryta fram från en jemngrå sommarhimmel och genast åter gömma sig i molnen.

Farfars hem föreföll mig dystert och kallt, med sina möbler i imperialistisk renaissance, magra och torra som de voro mot onkels saker i rococo. Det rådde en viss stelhet och vantrefnad i hela anordningen der, som min mor icke egde nog inflytande öfver farfar för att få häfd, och som hon knappast kunde utesluta ur sina två enskilda rum uppe på vinden. Ack, om jag hade kunnat taga henne med mig till onkel Casimir! Der skulle hon hafva trifts bättre och vara mig nära,

Från besöken i hemmet medförde jag till L. ett

visst svårmod och en allt större tillbakadragenhet gent emot de andra gossarne, som gjorde mig mer och mer illa anskrifven. Hvad som i synnerhet retade mina kamrater var min öländing och mina ridturer, hvarwid min onkels gamle kusk följde med som ridknekt på sin stora hvita häst några steg bakom min lilla, eller då jag kuskade förbi i onkels gammalmodiga släde med tigerhuden och en livréklädd betjent bak på. Jag njöt också af att visa mig så, och jag red eller körde vanligen förbi de ställen, der skolungdomen hade sina bollspel eller andra lekar.

Det var vinter. Julferierna hade tagit slut redan för några veckor sedan, men jag var ännu försänkt i den vemodsfulla längtan efter min mor, som vistelsen i hemmet alltid efterlemnade hos mig, och enda medlet att stilla denna oro var långa färder utåt landet, så ofta tillfälle dertill gäfves. Det blef vid denna tid marknad i staden, och ungdomen hade ferier. Jag hade varit ute och åkt med den ene af onkels hvita hästar, hade kört det stadiga djuret sjelf och återvände nu till staden, der jag skulle äta middag med onkel. Jag körde hem förbi skolgården, der de andra gossarne voro sysselsatta att intaga eller försvara en snöfästning, och jag helsade dem stolt med piskan. Derefter skyndade jag upp på mitt rum för att företaga en hastig omklädsel. Onkel var noga med att man iakttog denna artighet. Han mötte sjelf alltid i frack och silkesstrumpor vid sitt middagsbord. "En civiliserad människa har derförutan icke aptit" — sade han med sitt fina smålöje.

Då jag påtagit min nyaste jacka och sammetsvästen, som min mor broderat, sprang jag ned på

gatan och ilade åter snedt öfver skolgården för att komma till onkel i rätt tid. Att gossarne nu öfvergifvit sin fästning och stodo i grupper nära nog, som om de väntat på mig, undgick mig helt och hållet, ända tills snöbollarne hveno omkring mig. Jag var icke alldeles ovan dervid och frågade ej efter att besvara denna första helsning, utan gick min väg framåt, föga aktande på dem, som anföllo mig.

Detta var för mycket för en skolpojkes tålmod. Retade af mitt, som de tyckte, öfvermodiga uppträdande, samlades de omkring mig för att, som det hette, "myla patriciern". Jag ville icke nu blifva uppehållen och ett par hårdt kramade snöbollar svedo i mitt skinn och förargade mig å min sida. Jag slog omkring mig temligen hänsynslöst, träffade en gosse på näsan, så att den blödde, skuffade omkull en annan och hoppade öfver honom, samt ryckte mössan af en tredje. Men fastän jag var både stark och vig för min ålder, blef jag dock snart öfvermannad, kullkastad, "mylad" och bultad, allt under det jag å min sida stundom reste mig upp och utdelade knytnäfs slag, sparkar och snöbollar åt alla håll. Jag kände hela hopplösheten i min ställning, men kunde det oaktadt icke förmå mig att springa undan. Jag försvarade mig ursinnigt och med sammanbitna tänder, under det att jag grät af smärta och vrede, men snön, som betäckte mitt ansigte, skylde mina tårar för mina angripare.

"Bed om nåd, patricier!" ropade man flera gånger, men dertill kunde jag icke förmås, till och med då jag slutligen var så utmattad, att jag icke mer kunde resa mig upp. Jag var nära att falla i vanmakt, och öfvertygad om att jag skulle blifva dödad,

en naturligtvis temligen öfverdrifven föreställning, men mitt sinne var allt för fullt af scener från den franska revolutionens dagar, för att jag icke med begärlighet skulle omfatta denna tanke. Jag slöt ögonen och bestämde mig för att dö utan klagan, medan jag dock med innerlig saknad tänkte på min mor, hvarvid en halfqväfd suck undslapp mig.

"Se så, gossar!" sade en späd, klar röst tätt bredvid mig, "nu är det nog. Det är för många mot en. Det är inte ärligt spel."

"Inte ärligt spel?" sporde en gosse, som satt grensle öfver mig i drifvan. "Hvaruti består det oärliga då, lilla trubbnos?"

"Tyst, tyst! det är rektorns systerdotter", sade en annan och släppte mig.

"Det är jag", ljöd åter den klara rösten ifrigt, "och ni kan vara öfvertygade, att jag skall gå till honom och tala om, hur ni bär er åt. Se der går morbror! Det var bra!

"Sqvallra du!" ropade man rundt omkring oss i många tonfall af vrede, hån, hot och fruktan; men jag kände mig plötsligen fri från mina fiender. Det oaktadt reste jag mig ej upp utan blef liggande.

"Hafva de slagit dig mycket?" frågade åter rösten, och en liten vantbeklädd hand lades på min axel.

Jag såg upp. Framför mig stod en liten flicka, som blott allt för väl förtjenade namnet trubbnos, hvilket gifvits henne. Ansigtet, som omgafs af en liten väderhufva af violblå sammet, uttryckte den mest ömma oro, det mest beskyddande allvar. Så kunde en mor hafva sett ned på sitt sjuka barn, men så

kunde också en liten flicka hafva sett på sin sönderbrutna docka.

Min ställning föreföll mig olidligt löjlig. Beskyddad och försvarad af en liten flicka på omkring nio år! Jag kände mig mera harmsen än tacksam.

"Sqvallerbytta, bingbång!

går i alla gårdar

slickar alla skålar",

ljöd det mer och mer aflägsset, medan jag ännu låg kvar i snön, närande föga vänliga känslor mot min lilla räddarinna, som såg så nöjd ut öfver sin bragd.

Mina kamrater flydde dock icke utan att sända den lilla flickan en partisk pil. Snöbollar yrde omkring oss, och en af dem träffade temligen omildt hennes fina kind. Tårar fylde de stora blå ögonen, och de små läpparne darrade, hon var nära att gråta. Jag stod med ens uppe på fötterna och skakade snön af mig.

"De hafva gjort dig illa", ropade jag, "men vänta!" Jag var färdig att springa efter dem.

"Nej, de hafva icke gjort mig illa", svarade hon, i det hon fattade min arm och höll mig tillbaka. "De hafva verkligen icke gjort mig illa", försäkrade hon med ett framtvinget leende, som mera liknade en grimas, men som jag fann hjeltomodigt — "men jag önskar — jag fruktar — gå inte ifrån mig! Du vore bra snäll, om du följde mig hem."

"Hvar bor du då?" frågade jag.

"Åh, icke långt härifrån", hon nämde gata och gård. Det var huset snedt emot min onkels.

"Det skall jag göra", svarade jag, "det är alldeles samma väg, som jag tänkte gå."

"Jag vet det", sade flickan, "du skall gå till din gamle onkel."

"Känner du mig?" sporde jag förundrad.

"Jag har sett dig många gånger", förklarade hon, "både på gatan och i fönstret hos din onkel."

"Jag har aldrig sett dig", svarade jag mera sant än artigt.

"Ja så", återtog hon. "Ja, ser du, jag bor hos mormor — och hon plägar säga: Alla känna apan, men apan känner ingen."

Jag teg föga smickrad.

"Vet du", sade flickan efter ett ögonblick, "du får lof att gå in till oss och göra dig litet i ordning — annars blir din gamle onkel rädd — de hafva tygat till dig styggt. Kom nu, här är porten!"

Den lilla flickan drog mig med sig in i en förstuga, der en tjänstflicka kom oss till mötes och förde oss in i ett litet kök.

"Hvar är mormor?" frågade min ledsagerska.

"Hon har gått ut, men kommer strax igen", blef svaret.

"Kan du hjälpa gossen litet, Emma?" sade min lilla beskyddarinna. "Han skall gå bort på middag."

"Ja, det ser han ut för", svarade Emma, men slog i tvättvatten och halp mig af med min jacka, hvars ena ärm var ursliten. Efter en kort stund var jackan lagad, snön afborstad, och jag stod åter färdig att gå i någorlunda städadt skick, fastän med blånader i pannan och svullen öfverläpp, skrâma på näsan och skinnet afskafdt af ena örat.

"Så der, ja!" sade min lilla vän och kastade på mig en gillande blick. "Nu är du rätt bra — nu kan du gå."

Först nu rann det mig i hågen, att jag icke ens tackat den lilla flickan för den tjänst hon gjort mig.

"Vill du inte gå med till onkel", sade jag därför, "så får jag tacka dig der?"

Det lilla ansigtet blef ett enda strålande löje.

"Det vill jag gerna", svarade hon, "jag har länge sett dit öfver." Hon nickade mot det gamla huset, — "men mormor" — tillade hon tvekande.

"Åh, mormor har ingenting deremot", skyndade jag mig att försäkra.

Barnet fattade min hand, och vi gingo.

Först under vägen tänkte jag på att fråga, hvad hon hette.

"Hvad? vet du icke heller det? Jag vet, hvad du heter — Elis Ståhlspetz heter du."

"Hvem har sagt dig det?"

"Morbror."

"Ah, rektorn! Men hvad lieter du sjelf då?"

"Greta."

"Greta? hvad?"

"Ingenting mer än Greta — men hur vet du, att att min morbror är rektor?"

"Det sade en skolgosse."

"Då förstår jag."

Vi talade ej mer. Hofmästaren öppnade dörren och insläppte oss med en min så förundrad, att jag kände mig helt besvärad af det främmande jag medförde.

"Ser du, Frank, den här lilla flickan har i dag räddat mitt lif — därför tog jag henne med mig hit", sade jag förklarande.

Den gamle hofmästarens skrynkliga ansigte sammandrogs af ett nästan omärkligt leende.

"Nog ser jag, att unge baron varit ute i något klammeri", svarade han, "om det också inte var så farligt. I alla fall behöfver ej baron Elis förklara, hvarför han tar med den ena eller den andra — det är icke behöfligt mot underlydande."

Lilla Greta gjorde vid detta tal stora ögon, hvar-
emot hofmästaren tillslöt sina, som han plögade, då
han ansåg sig böra gifva mig någon liten tillrättavis-
ning. Jag kände, att jag handlat öfverlagdt och att
gradtalet på Franks vänskapstermometer var i fallande.
Jag tog emellertid den lilla flickans hand i min och
ville gå in till onkel, men hofmästarn trädde mig i
vägen.

"Hvem får jag lof att anmäla?" sporde han cere-
moniöst.

"Åh, gamle tok, känner du icke igen mig?" ro-
pade jag half-ond.

"Jo visserligen", svarade han med stort allvar,
"men icke den unga damen."

Greta började skratta. Detta silfverklingande
barnaskratt väckte alla slumrande genljud i det gamla
huset. Alla barnaröster, som en gång skallat der inne,
liksom hördes åter i detta friska löje. Den gamle
betjenten sammandrog ögonbrynen.

"Den unga dammen heter Greta, Frank", sade
jag otåligt, "och uppehåll oss nu icke längre. Onkel
har nog ändå väntat på sin middag."

Jag sköt undan honom och tänkte gå in, men
dörren öppnades inifrån, och lockad af Gretas skratt
stod onkel Casimir på tröskeln.

"Ah, petit", sade han förundrad, "hvad medför du
der för en liten vän? Men derpå, liksom funne han sig

sjelf brista i artighet mot den gäst jag tillförde honom, ehuru hon blott var ett barn, vände han sig till hofmästarn och sade: "Frank, sätt fram en couvert till! Unge baron medför en gäst, som jag hoppas vill göra oss det nöjet att spisa med oss."

"Jag tackar, men vi hafva redan ätit middag", svarade lilla Greta, "men jag stannar i alla fall gerna kvar, om onkel tillåter."

Detta "onkel", så frimodigt och otvunget uttaladt vann den gamles hjerta. Han smålog mot barnet, hvilket blickade upp mot honom med sina stora klara blå ögon.

"Mais elle est gentille la petite", sade han småleende. Hvar har du funnit cete belle inconnue, mon chère?"

"Åh, onkel, hon har räddat mitt lif!" ropade jag. "Jag blef öfverfallen — det var alldeles så, som ni brukar tala om, att det gick till der borta i Paris. Jag var öfvermannad, slagen, kullkastad."

"Mon Dieu", sade onkel, "quel conte bleu*!"

"Det är helt och hållet sant, onkel."

"Parbleu! hon är då en hjeltinna."

Lilla Greta, hvilken, medan dessa ord vexlades, hade låtit sina ögon flyga omkring i rummet, under det hon frigjorde sig från sina ytterkläder och som föga gifvit akt på hvad som sades, blef nu plötsligen uppmärksam.

"Ja, onkel, svarade jag, talande med högstämd patos, "hon är en hjeltinna, lika så väl, som dessa qvinnor, om hvilka ni berättat, att de genom sin esprit räddat sina män eller fränder."

* Hvilken saga!

"Kära barn!" inföll Greta, "tänk på hvad du säger! Tänka först och tala sen!"

Jag kunde ej misstaga mig, af hvem min lilla vän hört dessa ord — det var rektorns tonfall och min. Ja, sjelfva den rörelse, som hon gjorde med handen, liknade honom.

"Icke lopp du någon fara att blifva dödad", fortfor hon, "men det var i alla fall dumt af dem, så många mot en."

"Men jag försvarade mig också som — som" —

"A la Charles douze", föreslog onkel småleende.

"Ja, du försvarade dig så godt du kunde", förklarade lilla Greta, "men du har alldeles för liten öfning att slås bra.

Jag rodnade och teg; hon hade rätt, jag slogs nära nog aldrig. Det förekom mig nästan som en förebräelse, riktad mot mitt mannamod.

"Jag har sett dig många gånger gå för dig sjelf på skolgården", sade den lilla flickan, "men aldrig har jag sett dig hvarken leka eller slås med de andra. Ibland har jag tänkt ropa på dig — men du skulle kanske icke tyckt om det. Jag har heller ingen att leka med.

"Ah, la petite, comme elle est mignonne", sade onkel, "elle n'est pas belle, mais elle est presque jolie* — mais allons diner. Icke sant, du ursäktar oss, min lilla? Kom och sätt dig här vid bordet — i alla fall kan du ju äta en smula dessert." Onkel ringde, och vi slogo oss ned vid bordet. Den gamle hofmarskalken lade för åt lilla Greta och småpratade, för

* Åh, den lilla, hvad hon är för en söt unge; hon är ingen skönhet, men hon är nästan vacker ändå!

att underhålla henne, lika artigt som hon varit en fullväxt ung dam, medan han njöt sin middag.

Jag fann mig i en helt ny stämning, jag var på en gång litet skamflat öfver att en flicka, och en så liten flicka till, tagit mig i försvar, och glad öfver att hafva henne med mig hos onkel. De blå ögonen och det ljusa håret, trubbnäsan och den friska munnen, som log så gladt, men ändå kunde få ett så bestämdt tyeke, och slutligen de små, magra händerna, hvilka långsamt skalade ett äpple och skuro det i små bitar, voro för mig ett stort nöje att betrakta. Mesta glädjen hade jag dock af att lyssna till hennes klara röst, som klingade af alla barndomens melodier. Hon var icke blyg, men hade ändå en viss tillbakadragenhet. Hon talade icke mycket, men hvad hon sade var så klokt, kanhända likväl en smula lillgammalt, ehuru så behagfullt genom sjelfva röstens tonfärg.

Jag åt under tystnad och hörde på onkels samtal med den lilla. Hon gjorde honom reda för alla sina släktförhållanden, tydligt och klart besvarande alla hans frågor.

Hon bodde hos sin mormor sedan flera år, ty hennes mor var död och hennes far bortrest utrikes, ingen visste hvart. Han kunde ej vara hemma, sedan hans hustru dött. Han sörjde henne så mycket. Han hade en gång varit hemma, men åter farit bort. Rektorn var lilla Gretas morbror, och han var mycket god, icke alls barsk; men hon längtade efter sin pappa — sin mamma kunde hon ej minnes.

Onkel, som i allmänhet föga älskade barn, blef helt belåten med alla svar, som den lilla flickan gaf. Han var en smula nyfiken och frågade om allt möj-

ligt, och lilla Greta gjorde godt reda för sig. Han satt länge kvar vid middagsbordet och pratade, sedan drog han sig tillbaka in i sängkammaren för att taga sin lilla middagslur.

Greta och jag blefvo ensamma i den svafvelgula salongen. Vi bläddrade i en gammal portfölj med handteckningar och gravyrer. Hon gjorde några frågor eller anmärkningar öfver hvar och en, och jag svarade henne. Sedan öfvergick samtalet på våra personliga förhållanden. Jag talade om farfar och min mor, och hon om sin morbror och mormor. Jag beskref mitt hem.

Med denna fina instinkt, som ofta utmärker barn, sade hon plötligen: "Jag önskar, att jag kunde komma till din mor — jag är säker om, att jag skulle hålla af henne — men din farfar — det måtte vara en präktig gubbe. Tänk, att du är son och sonson af en soldat! Det skulle ingen kunna tro."

"Hvarför icke det?" frågade jag.

"Du ser icke alls krigisk ut, du måste vara lik din mor."

"Det är jag också."

"Din mor måste vara" — hon höll inne.

"Hvad?"

"Åh, jag höll på att säga något dumt, ser du, därför teg jag", sade Greta småleende. "Ser du, jag är ej så förståndig, som jag borde vara — morbror säger, att jag är alldeles för barnslig — vid mina år borde jag vara långt mera eftertänksam."

"Vid dina år? Huru gammal är du då?"

"Nio år."

"Min Gud ja, det är ju visdomens ålder."

Hon teg, hon var förolämpad. Den der minen af dämpad smärta, som jag sett der ute på skolgården, kom åter i hennes ansigte, och de stora ögonen skiftade af tårar, hvilka dock ej tillätos falla.

"Förlåt mig!" bad jag, "jag menade ej något ondt."

"Du skall ej drifva gyckel med mig", sade hon. "Lofva mig det, så skola vi alltid blifva goda kamrater."

"Det lofvar jag, Greta", ropade jag, hvarpå vi togo hvarandra i hand.

Skymningen började nu att falla på. Hofmästarn kom in och tände de sedvanliga två ljusen i kristallkronan, men det stora rummet var dock halfmörkt.

"Skola vi leka kurra gömma", sade Greta. "Här äro så många gömställen."

Jag samtyckte.

"Först skall jag stå", sade hon och borrhade sitt lilla hufvud ned i en af ejderdunskuddarne i soffan. "Göm dig nu förståndigt! Jag räknar till tjugo."

Hon räknade med hög röst.

Jag stod några ögonblick villrådlig, men gick sedan till kaminen och kröp bakom eldskärmen.

Hon hade räknat till tjugo och kom sedan genast och tittade bakom den stora skärmen.

"Du såg", sade jag förebrående.

"Nej, hur kunde jag det?" svarade Greta — "jag hade hufvudet doldt i kudden."

"Men hur kunde du då veta så ögonblickligen, hvar jag fans? Du såg bestämdt."

"Jag talar aldrig osanning", sade Greta allvarligt, "och är aldrig oärlig — icke ens på lek. Men förstår du då icke, att jag hörde? Då man gömmer sig i rum, går man på tå, så tyst, så tyst." Hon höjde

sig på tåspetsarne och sväfvade öfver golfvet lätt och ljudlöst som en elfva. "Så der", sade hon, "nu vet du det. Stå nu själf!"

Hon följde mig till soffan och såg efter, att kudden slöt väl till om mitt ansigte. Hon lade sin ena hand på min axel, medan hon ordnade kudden och lutade sig sedan ned till mig och hviskade: "Räkna nu högt och långsamt, som jag gjorde!" Och så var hon borta.

Då jag reste mig upp, var hon försvunnen. Jag vände mig rundt omkring, och hon stod vid min plats och hade redan "paxat för sig". Jag fick stå om. — Det gick på samma sätt.

"Ser du — ser du, du kan icke hitta mig", ropade hon, och så for hon åter af.

Leken förnyadas flera gånger med samma påföljd. Vi voro båda ifriga och varma, jag med en liten bismak af förargelse. Ingen af oss märkte onkel, som öppnat dörren till sitt kabinet och derifrån betraktade oss under tystnad. Slutligen ropade han med sitt fina smålöje på läpparna: "Mais c'est bien drôle, mon chère. Ne vois-tu pas la petite*?"

Jag märkte nu Greta, som satt alldeles bredvid mig stilla och tyst nedkrupen i en stor fätölj.

"Jag har sett på er länge", sade onkel, "comme elle est mignonne la petite Marguerite — elle est tout à fait gracieuse."

Vi gingo sedan in i onkels kabinet. Han intog sin vanliga plats vid kakelugnen, och vi sutto vid hans sida. Han visade Greta sina "chinoiserier" och andra

* Men det är för lustigt, min vän; ser du icke den lilla?

curiosa och berättade, hvar och hur han erhållit en del af dem.

"Cette tabatière", sade han, visande på en liten emaljerad dosa af guld. "Ah, den fick jag af salig kungen. Jag menar nu Gustaf den tredje.

Det förbereddes en fête vid hofvet på Drottningholm. Hans majestät behagade vara de très-mauvaise humeur. Dieu des dieux! ingen kunde vara det mer än han. Ingenting roade honom — man repeterade en liten operette, en af dessa smånätta pastoraler — dessa herdespel, som då voro på modet och med musik af d'Alayrac. Icke sådan musik, som nu exequeras med döfvande larm af messinginstrument och pukor och skrik af sångerskor att spräcka örhinnorna. Nej, det var små idylliska chansons, sjungna med makalös grace af damer tout à fait comme il faut, accompagnerade af mjuka harmonier från flöjter och stränginstrument.

Det var en tid, mes enfants, då man ej inskränkte sig till rå naturhärmsning. Jag har nu ej på länge varit i hufvudstaden, men jag har hört sägas, att man der nu har aktörer, som spela dalkarlar till den grad au naturel, att man kan tro en rättviksbonde vara kommen upp på tiljorna, och att det fins aktriser, som gå klädda i träbottnade skor på scenen. Sådant brukades ej på min tid, Man såg alltid den fina dammen under bondflickans dräkt, och mannen de bon ton stack fram under herdegossens grofva kläder. Det var smak och distinction i allt. Men denna gång kunde dock ingenting contentera Hans Majestät. Sången gick icke med de fina nuancer, som han önskade, recitativa togos för fort, ensemble-sakerna för lång-

samt, och romanserna saknade verve. Balletterna voro utan grace och utan glädtighet. En un mot: en hvar kände sig un peu mécontent med Hans Majestäts fordringar, men ingen vågade visa det.

Madame la duchesse gjorde en gång en liten invändning, men hennes höge beau-frère upptog det så illa och visade henne en sådan disgrace, att hon föll i vanmakt.

Ingen var dock mera bragt ur sitt vanliga goda humör än hertig Fredrik Adolf. Kungen, som sjelf var le directeur du théâtre, hade utdelat rolerna och dervid gifvit den unge prinsen en, som denne fann très-fade i första piëcen, och i balletten efteråt skulle han representera en ung satyr. Hertigen fann hornen bra missklädande och ansåg sig horriblement défiguré af skägget. Han hegärde en annan rol — han önskade framställa Amor — men kungen hade lofvat den rolen åt Armfelt och tyckte dess utom föga om motsägelser. Han förklarade, att hertigen fallait se contenter — i annat fall skulle hela festen inställas. Hertig Fredrik var alltid facile och gaf efter, men han var också underkastad små — il faut le dire — capricer. Och när allt var i ordning och le jour de fête arrivé, förklarade han sig vara fort indisposé — hes au point, att han icke kan tala. Kungen en fureur befäller honom intaga sängen och skrattade sedan malicieust åt la mauvaise mine, som han gjorde dervid. Mais que faire? Herdespelet skulle gå om intet utan le beau jeune prince, och hvad skulle blifva af balletten utan satyren?

Kammarherre Liljenstam och jag, som då var page hos Hans Majestät, voro i det yttre rummet och hörde

konungen gifva sin harm luft i det inre. Vi sågo på hvarandra un peu ébahis.

"Vill du, Ståhlspez, gå in och erbjuda dig att dansa satyr i afton", sade han till mig, "så tror jag nästan, att jag skall kunna åtaga mig att inlära herdens parti?"

Jag visste ej, hvad jag skulle göra. Att gå var att s'exposer à la colère du monarque. Men om hans vrede blott calmerades så mycket, att jag fick framföra mitt ärende, trodde jag nog, att min propos skulle blifva favorablement accepté.

"Skynda dig då!" sade Liljenstam. "Le temps passe."

"Hvarför går ni icke sjelf?"

"Il ne faut pas raisonner, pager våga mer än alla andra här vid hofvet", sade Liljenstam småleende. Antingen vågar du coupen, eller vågar du den icke?"

"Jag vågar den!" ropade jag.

Liljenstam öppnade dörren, och jag fann mig med detsamma vis à vis den vredgade monarken. Hans ögon blixtrade, och jag stannade vid dörren med en stark battement de coeur, önskande mig minst tio mil derifrån.

"Hvad skall det heta", ropade konungen, "att intränga i mitt rum sans être appelé?"

"Jag ber om nåd, Ers Majestät", sade jag med stapplande röst, "man har sagt, att Hans Kongl. Höghets indisposition vållat en viss embarrass."

"En konung är aldrig sans ressources", afbröt han med en ljungande blick och vredare än någonsin.

"Utan tvifvel därför att han vet sig hafva tillgifna tjenare, färdiga att" — —

"Remplacer le duc?" sade konungen, i det hans

panna klarnade, "mais c'est impossible, on ne peut remplacer un prince.* Det är förmätet att tänka derpå. Sortez!"

Jag ämnade lyda tout désespéré öfver det dåliga resultatet af min expedition, och jag hade redan öppnat dörren, då Hans Majestät behagade återkalla mig.

"Är det du", sade han föraktligt, "som tänker ersätta prinsen?"

"Icke jag ensam, Sire", svarade jag darrande, "utan äfven en annan. Två skulle möjligen kunna instudera hvar sin rol af dem, som prinsen skulle utfört ensam."

Konungen var nöjd. Jag såg det på det lilla vecket i hans coin de bouche, som blef allt mindre och mindre djupt, men han sade dock i barsk ton: "Souvenez vous, que c'est ce soir — denna afton, messieurs."

"Vi skola göra vårt bästa, Sire", svarade jag förtjust öfver hans consentement.

"Eh bien, essayez!"** sade han och svängde sig på klacken — denna vår Gustafs röda klack, som varit så mycket omtalad och så mycket tadlad. Jag gick genomträngd af den prestige, som tout à fait omgaf denne monark.

Vid repetitionen var Hans Majestät tillstädes, hans mauvaise humeur hade ej helt och hållet vikit bort och både Liljenstam och jag fingo några réprimandes. Men kungen såg, att vi gjorde vårt bästa, et son front se dérida.***

Då aftonen kom och allt som fêten avancerade

* Men det är ju omöjligt, en prins kan ej ersättas.

** Nåväl, ni ska få försöka.

*** Och hans pannas fårör utjemnades.

och kungen fann, huru alla detaljer lyckades, blef han mer och mer aimable. Ack, den som icke sett tredje Gustaf vid ett dylikt tillfälle, han vet och förstår föga! Huru han kunde blixtra af snille och glänsa af detta glädtiga behag, som tillhörde endast honom! Hvad han kunde tjusa och hänföra, och huru man likväl aldrig förleddes att glömma, att denne intagande verldsman, detta af infällen gnistrande geni vore konung.

När herdespelet var slut, lät kungen kalla till sig Liljenstam och mig. Vi darrade en smula båda två, då vi påminde oss alla de sarcasmer, han under repetitionen låtit hagla öfver oss, mais il n'y avait pas de danger. Han var nu alldeles en annan.

"Vous avez très-bien fait, messieurs",* sade han och räckte oss sin fina ringbeprydda hand, som vi båda djupt bugande kyste, hvarefter han sade med sitt tjusande löje: "Pauvres garçons, je vous ai peut-être affligé ce matin**". Behåll detta som en souvenir de l'affection de votre monarque."

Han gaf oss hvar sin tabatière.

Liljenstam och jag voro, som I väl kunnen tänka er, au comble de joie.*** Det var bal efteråt, och jag blandade mig bland de dansande. Jag skyndade att bjuda upp en ung gracieuse hoffröken till en contredanse, men hade all möda att hålla mig efter den sirliga afmätta takten och icke göra höga språng som i balletten.

Konungen kom snart in i salen. Han gick små-

* I hafven skött er bra, mina herrar!

** Stackars gossar, jag gjorde er bra ledsna i morgse.

*** I ett öfvermått af glädje.

leende fram mellan de dansandes led, och sade några spirituella ord till en hvar. Då han kom till mig, sade han: "Voyez notre jeune satyre!" och han kastade på mig en coup d'oeuil espiègle — och jag var förtjust — stackars dåre!

Emellertid, mes enfants, sådan var den charme, som denne monark utöfvade, och sådan är — il faut l'avouer — min faiblesse för honom, att jag ännu i dag icke kan tänka på honom utan rörelse eller taga i hand denna tabatière, utan att han framkallas för mig, som en vision, sådan han var denna afton i sin habit de soie grise, som slöt så tätt om hans smärta växt et qui était d'une distinction exquise, rikt broderad med silfver och fodrad med satin i couleur de cerise samt med det blå serafimerbandet öfver axeln."

"Det är en mycket vacker dosa", sade Greta och strök med sitt lilla finger öfver locket, "och jag undrar icke alls på, att onkel tycker om att tänka på kungen. De, som äro borta, stå alltid för vårt sinne klarare och synas oss kärare än de, som vi hafva hos oss, säger morbror — och han förstår det nog." Greta suckade.

Klockan slog i detsamma sju. — "Jag bör gå nu", sade hon. "Tack för i afton!" Hon neg för onkel.

"Petite Marguerite", sade han, strykande med handen hennes kind, "vill du framföra min compliment för din fru mormor och bedja henne tillåta dig att någon gång besöka den gamle onkeln snedt emot."

Det flög en glädjestråle öfver det lilla ansigtet. "Tack, snälla onkel", sade hon, "det skall blifva bra roligt att återkomma — här är så mycket vackert, och onkel är mycket god."

"Ah, petite flatteuse!* och min unge släkting här då?" sade onkel skämtande.

"Jag tror det är ett godt barn", sade Greta åter med detta tonfall i rösten, hvilket tog sig så komiskt ut hos henne i allt sitt allvar, som så starkt påminde om rektorn.

"Ja, det är ett godt barn", sade onkel Casimir med en blinkning, "du tycker väl om att leka med honom?"

"Ja", svarade hon, "men jag tycker mer om att höra onkel berätta." Hon neg åter, räckte mig sin lilla hand och gick.

Från denna afton var Greta en ofta sedd gäst hos onkel Casimir. Stundom kunde hon komma om aftonen och tillbringa en stund hos oss, stundom åter gick hon emot mig på gatan och räckte mig sin lilla hand, och vi vandrade tillsammans till onkel. Hon och jag blefvo snart goda vänner, ehuru jag var tre år äldre. Hon var ett egendomligt barn, i många fall lillgammalt och allvarsamt, men rätt fram och okonstladt. Hon var snarare ful än vacker, men hon egde en oförklarlig tjuvningsgåfva för onkel. Hvad mig angår, så var hon och förblef under fem år mitt förnämsta sällskap, min enda vän inom barnåldern. Vi kommo förträffligt öfverens, och hennes sunda, klara förstånd dämpade i någon mån mina drömmier och

* Lilla smickrerska!

ledde min håg i en mera praktisk riktning än annars hade blifvit fallet. Jag kan icke påminna mig, att vi någonsin voro oense, ehuru hon stundom kunde drifva gäck med mig, både för mina aristokratiska åsigter och för min bristande förmåga att reda mig i det praktiska lifvet. Hennes skämt var godmodigt, men saknade icke sin lilla udd, som jag kände, om jag också ej ville låtsas derom.

Greta gick icke i någon skola, hennes morbror undervisade henne på lediga stunder i hvad som föll honom in. Latin och matematik, historia och moderna språk, hvilka senare den gode rektorn knappast kunde sjelf, sökte han bibringa sin systerdotter. Hon hade en klar uppfattning och gjorde honom heder såsom lärjunge. Hon hade äfven en fransysk bonne och talade följaktligen detta språk flytande — en sak som mycket förnöjde onkel, om han äfven understundom rynkade på näsan åt en eller annan vändning i språket, som förekom honom mindre fin. Han kallade henne vanligen Marguerite, men nämde henne ofta tusenskön, då han talade till, men i synnerhet om henne.

"Hvarför säger onkel tusenskön?" frågade hon en dag, på sitt egna, något kantiga sätt. "Jag är väl inte skön."

Onkel smålog. — "Ditt namn, Marguerite, har denna betydelse", svarade han.

"Nej då, onkel, Marguerite betyder prestkrage."

Onkel såg litet besvärad ut, men teg.

"Tag ett lexikon, onkel, och slå upp ordet Marguerite, och onkel skall få se, att jag har rätt."

"Sak samma", svarade han, "jag tycker att du liknar dessa petites fleurs, som växa vid väggkanten,

så allmänna, men så intagande, så obetydliga, men så ljufva för vandraren, som går förbi. Tusenskön har alltid varit mina älsklingsblommor", sade han med en suck. "Då jag gått vägen fram och sett dem i sin oskuldsfulla täckhet, har jag alltid böjt mig ned och plockat dem. De hafva påmint mig" — han höll inne och suckade åter.

"Hvad hafva de påmint om?" frågade Greta.

"Om en person, som älskade tusenskönan", svarade onkel kort, "och som var mig en ungdomsvän — för länge sedan död, liksom så många andra af mina vänner. Ah, je suis vieux, mon enfant, horriblement vieux!"

"Vet du hvad?" sade Greta några dagar senare, "jag skulle bra gerna vilja veta något mer om den der vännen, som älskade tusenskönan. Tror du det var en karl?"

"Ja visst."

"Hm. Tror du en karl bryr sig om blommor?"

"Ja, onkel gör det?"

"Onkel är icke riktigt som andra karlar, eller vet du någon, som tycker så mycket om det prydliga som han? Eller hör det till släkten? Gör din farfar det?"

"Åh, farfar bryr sig föga om annat än sitt landtbruk, sina hästar, oxar och kor."

"Ja, det kunde han ju göra i alla fall — men har han ett så nätt och prydligt hem som onkel? Eller skulle han hafva det, om ej din mor vore hos honom?"

"Ack, käraste Greta, han har ett stort hus med tomma otrefliga rum, som stå städade och damfria med nedfällda gardiner, och der ingen sätter sin fot.

Sjelf har han två små nedrökta rum, der aldrig någon får städa, och der dammet lägger sig i tjocka lager öfver hans papper och hvirflar upp och yr omkring, då fönstret öppnas, men därför får det icke öppnas. Der inne finnas stela stolar med skinnsitsar uppställda kring väggarna, liksom paraderande soldater och en soffa med samma slags klädsel, så obehväm man kan tänka sig. I salen, det enda rum man får vistas uti i hvardagslag, äro väggarna mörkgrå och tomma utan så mycket som ett enda kopparstiek ens att pryda upp dem med, och tyget på de brunmålade möblerna är svart-grön saffian. För fönstren har dock min mor satt upp rödrutiga, hemmaväfda gardiner, och i fönstren blomstra en mängd krukväxter, de äro min stackars mors enda sällskap och nöje."

"Ja, när du är borta. Jag tycker att hon skulle komma hit oftare då."

"Farfar vill ej ofta låta sina hästar gå den långa vägen för ro skull."

"Men din mor?"

"Hon får nöja sig med hvad farfar bestämmer."

"Är din farfar riktigt snäll, Elis?"

Jag började skratta. — "Snäll, kära lilla tusenskön! Icke säger man om en gammal öfverste, att han är snäll. Han är rättskaffens och hederlig och allt det der. Han är en ärans mau, förstår du."

"Och ingen törs hålla af honom, dertill är han för barsk?"

"Må hända har du ej så orätt, lilla Greta."

Vårt samtal afstannade. Jag tog fram grekiska grammatikan och började läsa. Greta satt midt emot mig, sysselsatt med en tysk öfversättning. Vi voro

tysta som ett par goda kamrater, såsom vi i sjelfva verket voro, och ville ej störa hvarandra. Det blandade sig ingen erotik i detta vårt förhållande. Jag tänkte blott föga på, att hon var en flicka. Det var en yngre vän, och jag var fullt öfvertygad om, att jag skulle hafva hyst samma tillgifvenhet för henne, om hon hade varit en gosse.

En enda gång inträffade, väl icke någon brytning, men en misstämning emellan oss. Hon var då tretton, jag sexton år. Jag kom från skolan och gick till onkel; Greta stod utanför och väntade på mig, som hon stundom plägade.

En kamrat gick i fatt mig och frågade ironiskt: "När skall förlofningen eklateras?"

En annan, som var i hans sällskap, tillade: "Det är ett lysande parti för patriciern. Friherrinnan Ståhlspetz, född Greta Larsson."

"Man födes icke med dopnamn, åsna", ropade jag till svar och räckte som vanligt min hand åt min lilla vän. Vi gingo tillsammans, men vi, som alltid plägade hafva tusen saker att säga hvarandra, voro nu tysta. Utan att tala ett ord till hvarandra, kommo vi till onkel och slog oss ned med våra böcker vid hvar sitt fönster. Då onkel efter en stund tittade i dörren, blef han förundrad öfver att icke hafva hört oss komma. Denna tvungna tystnad varade några dagar. Vi följdes åt till onkel, vi talade med honom, men icke med hvarandra.

Slutligen bröt Greta tystnaden; jag satt och skref vid den gamla inlagda pulpeten i onkels sängkammare, och onkel läste tidningarna i sitt kabinett. Greta satt inne hos honom med ett litet arbete. Jag gaf ej akt

på, att hon stigit upp och kom in till mig, förrän hon stod bakom mig och såg ned i min skrifbok. Hon satte sitt smala finger vid ett ord, för att göra mig uppmärksam på ett slarffel i min franska, och sade hastigt: "Vi bry oss ej vidare om de dumma pojkarne, Elis, vi skola alltid blott vara goda kamrater."

Hon räckte mig sin hand, den var benig och fast. Jag tog den och skakade den, mycket nöjd med hennes ord. Efter denna stund brydde vi oss aldrig om, hvad man sade om oss. Vi voro båda härdade mot speord.

En dag, nära nog ett år härefter, sutto vi tillsammans i den gamla svafvelgula salongen som ett par skolgossar, hvar och en med sin lexä. Greta afbröt läsningen då och då för att fråga mig om ett eller annat ord, som hon icke visste, och fortsatte deretter. Jag läste halfhögt i den grekiska syntaxen, tills det började skymma. Greta lade först bort sin bok och flyttade sig närmare mig.

"Vet du", sade hon, "jag håller af din mor. Jag har sett henne alltid lika vänlig och god, hvarje gång hon varit här. Det är icke så många gånger, men hon förefaller, som vore hon sig alltid lik. Säg mig, är hon icke ständigt sådan?"

"Du har alldeles rätt", svarade jag, "hon är alltid så."

"Hon är inte lycklig hos din farfar", sade Greta med ifver. "Se så, nu har jag sagt det jag länge

tänkt. Ser du”, fortfor hon och höjde sin hand liksom för att förbjuda mig att afbryta henne, ”din farfar ser så barsk ut, att jag blir ibland rädd för honom, men ibland så tycker jag, att jag skulle vilja säga honom sanningen.”

”Nå, tusenskön, hur skulle den låta?” frågade jag skrattande.

”Ja, det skulle han få höra, men inte du”, sade Greta bestämdt, — ”men, ser du, hvar gång jag betraktar din mamma med sina milda ögon och det der leendet, som är så sorgset, att jag skulle vilja gråta dervid, tänker jag på prinsessan i sagan, som råkat i bergtrollets våld och som väntar sin befriare, och då önskar jag, att jag vore riddaren, som halp henne ur jättens händer.”

”Du får icke tro, att farfar är elak”, började jag — ”mer än en gång har min mor sagt mig, att han är mycket god. Men, ser du, hon hade en sådan hjertesorg, när min far dog, att den sorgen förgäter hon aldrig. Farfar är god emot oss. Han tog oss till sig och gaf min mor ett hem.”

”Det gaf också bergtrollet prinsessan, då han fångade henne — och tala nu ej längre om farfar. Jag vet ju, att han är hederlig och redbar — och en ärans man och allt det der, men för mig är han jätten, och jag talar om honom såsom sådan. Men du, Ellis, skall blifva riddaren, som befriar prinsessan och för henne till ett litet lugnt och lyckligt hem — det väntar jag af dig — kom ihåg det! Också jag väntar på befrielse”, fortfor hon, i det hon bytte om ton och nu talade skämtande, — ”min far skall komma snart och föra mig med sig långt, långt bort — till ett för-

trolladt slott — och jag skall blifva mycket, mycket lycklig.”

Det var ej första gången hon talade om sin far. Hon hade ofta gjort det, om också mera obestämdt. Jag var nu så van att höra honom omtalas, som ett väsen till hälften tillhörande fantasiens verld, att jag knappt trodde på hans tillvaro.

Några dagar efter detta samtal blef jag ganska förundrad öfver att se en resvagn utanför rektorns hus, och att lilla Greta hela dagen ej syntes till.

Följande morgon, då jag kom till onkel, fann jag Greta der jemte en äldre herre med solbrynt ansigte, gråsprängdt hår och ett drag af humor kring den breda munnen.

”Det är min pappa, ser du, Elis”, sade Greta, ”nu är han kommen för att hemta mig.”

Jag bockade mig helt främmande för denne man, som kom för att taga ifrån mig min enda barndomsvän. Han räckte mig vänligt handen och tackade mig enkelt och rättfram för den vänskap, som jag visat hans lilla dotter. Jag gjorde åter en stel bugning, utan att säga ett ord, — det blef mig trångt om hjertat. Jag skulle så gerna velat fråga Greta, hvar hon skulle komma att bo, men jag förmådde icke.

Min lilla vän yppade det deremot sjelf. ”Vi skola resa utrikes”, sade hon. ”Pappa bor i Schweiz — han har en villa vid Gèneversjön.”

”Tänker brukspatron att öfvergifva fäderneslandet för alltid?” frågade onkel.

”Nej icke det. — om några år skall jag återvända och köpa mig en egendom här i Sverige”, svarade han. ”Hemlandet är ändå alltid kärast.”

"Ni har nu likväl länge varit skild derifrån", återtog onkel.

"Ja", svarade den främmande, och ett djupt veck lade sig mellan hans ögonbryn, "jag har varit vida omkring, men förnämligast uppehållit mig i Orienten, der jag har en affär, som ännu icke kan anses vara fullt slutad. Då jag fått ordna allt, skall jag återvända."

"Och då", sade lilla Greta, "skola vi åter råkas, Elis — och lofva mig, att vi alltid skola vara goda kamrater, hvar vi än träffas."

Jag lofvade, och vi skakade hand derpå.

Gretas far steg upp för att gå. — "Tillåt mig att ännu en gång tacka hr hofmarskalken för den stora godhet, min dotter åtnjutit", sade han och räckte fram sin breda hand, i hvilken onkel lade tre af sina smala, ringsmyckade, hvita fingrar, i det han frammumlade sitt: "Adieu! bon voyage!"

Lilla Greta sade nu också farväl och kysste onkels händer.

Han vidrörde lätt hennes panna med sina läppar och hviskade röd sitt: "Farväl, tusenskön, Dieu vous bénisse!"

Det var som en svår dröm, tycktes det mig. Jag följde dem utför trappan och gick, för sista gången med Gretas hand i min, öfver den välkända gatan. Resvagnen körde fram. Greta gick in till sin mormor och morbror, jag stannade ute på trappan. Hon kom snart ut igen med denna min, som jag så väl kände. Ögonen stodo fulla af tårar, men munnen var fast. Hon gick förbi mig utan att märka mig och steg upp i vagnen. Hennes far följde henne. Jag kunde ej

låta henne resa så, utan kom till vagnsdörren och tog ännu en gång hennes hand.

"Farväl, Elis!" sade hon då. "Glöm ej att befria prinsessan! och nu — tack för alla glada stunder!"

Allt hennes hjeltomod kunde ej hindra, att orden slöto med något, som bra mycket påminde om en snyftning, och att en tår föll ned ur det stora ögat. Men hon strök hastigt bort den och smålog.

Vagnen rullade bort. Vid gathörnet vände hon sig om och nickade åt mig, och så — var min enda lilla vän borta för alltid.

Jag gick åter upp till onkel.

"Det blir tomt efter lilla tusenskön", sade han. "N'est-ce pas, petit?"

"Ja", svarade jag, kämpande med mina tårar.

"Ah, quelle grimace vous me faites là", sade han småleende, och efter denna stund blef liksom genom en gemensam öfverenskommelse aldrig lilla Greta vidare nämnd. — Men hur jag saknade henne! Hon var min kamrat och vän, min förtrogna och min leksyster. Jag hade aldrig haft någon annan och skulle heller aldrig få någon, det visste jag allt för väl. Jag kunde ej hjälpa, att jag såg mig om efter henne på gatan, då jag lemnade skolan, nästan väntande, att hon skulle komma och lägga sin lilla hand i min, för att följa med till onkel. Den gamla salongen förekom mig så tom utan Greta. Jag ansträngde mig förgäves att utfinna någon likhet mellan henne och någon af de många fint utförda pastellporträtten, men der fans ingen. De voro allesamman så sköna och förnäma, de sågo så raffinerade ut, och till och med den der med herdinnekostymen och som nyss lyft masken från sitt

ansigte, hvilket oemotsägligen hade en trubbnäsa, satte upp denna med en så fulländad min af högdragenhet, att icke ens den framvisade något tyeke med min lilla väns. Arbetet blef mig tyngre och ledigheten utan nöje. Jag blef allvarsam och miste de sista qvarlevorna af barndomens glädje, och liksom för att fullborda den förändring, jag genomgick, började jag att växa och lägga ut. På mitt ditintills barnsligt släta ansigte började skägget att skjuta fram, mörkt och ymnigt, och då sommarferierna kommo, vände jag som en yngling tillbaka till hemmet.

När höstterminen började af det sista läseår, som jag skulle tillbringa i skolan, var jag öfver tre alnar lång och hade små mustacher, hvilka voro min stolthet och glädje.

Det var ett arbetsamt år mitt sista i skolan, och jag var flitigare än någonsin.

"Låt se, petit", sade onkel, "att du tar examen med högsta betyg. Ser du, noblesse oblige, och du är den ende ädlingen på din ordning."

Jag gjorde mitt bästa. Arbetet blef småningom min hela glädje, och jag tänkte föga på lilla Greta.

Det var under detta sista år, som jag också mest kom att gifva akt på onkel Casimirs gamla vänner, ehuru jag nog äfven tillföre varit tillsammans med dem. Den lilla staden L. måste njuta af den helso sammaste luft, människorna der blefvo i allmänhet äldre än öfver allt annanstädes. Hvart man gick der

i staden, såg man grått hår, kala hufvuden och skrynkliga ansigten. Lefnadskostnaden var också billig, och många gamla, som tröttnat vid landtlifvets enslighet eller hufvudstadens buller, flyttade dit för att lefva på sina räntor eller små pensioner. Onkel Casimir hade äfven sin lilla umgängeskrets af ålderstigne, måhända icke så gamla som han sjelf, men ändå mycket gamla i min ungdomliga föreställning. Bland dessa var det i synnerhet en trio, som ofta besökte honom, och hos hvilka han å sin sida stundom plägade tillbringa en afton med att spela l'hombre eller mariage. Det var gamla grefvinnan Ridderfelt och hennes mycket yngre, men långt ifrån unga kusin fröken Gyllenvinge. De bodde i ett litet envåningshus med trädgård och hyrde ut tvenne rum i frontespisen åt gamle major Donnerheim, af onkel, som dref temligen uppenbart med honom, vanligen kallad "le vieux fanfaron". Grefvinnan hade varit hofmästarinna under Gustaf IV Adolfs tid och hennes kusin hoffröken hos Sofia Albertina. Båda måtte i sin ungdom varit skönheter. Med tillhjälp af smink och poudre de riz tog sig fröken ännu ganska bra ut vid ljus. Grefvinnan deremot såg ut som en af féerna i Les contes de ma mère l'Oie — gammal med lutande hållning och stödd mot en käpp, men ändå anade man hos henne något mera, än man såg. Då hon sedan började tala med denna låga, litet läspande, men ändå så behagfulla röst, då skämtet flödade från denna mun, som var vissnad, men liksom Jerichorosen tycktes ega förmåga att blomstra upp igen af detta flöde, och de ljusbruna ögonen glittrade af skalkaktighet, då kände man för den gamla damen en beundran, som icke var utan en viss oro; ty hon

kunde understundom vara icke så litet satirisk, och hennes skämt sårade ofta, på samma gång som det roade. Fröken deremot var sjelfva mildheten och ofta föremål för sin kusins lekande infall, der hon satt med sin lilla sybåge i knät, arbetande på en af dessa ändlösa schattersömstaflor, der unga herdinnor i styfkjortlar dansade i gröngräset efter en herdes flöjt.

Hvarje gång onkel kom dit, sände grefvinnan efter den gamle majoren, som alltid infann sig i sin slitna uniform, talade om "sista kriget", politiserade och lät förstå, att, om han blott ville, skulle han kunna uppenbara mycket om intriger och förrädare — men han ville icke. Nej bevars — en gammal soldat har sin point d'honneur.

Derpå omkringbjöds choklad i små inuti förgyllda koppar med små, små skorpor och sockerbröd. Man njöt långsamt af drycken och pratade mycket. Sedan började spelet, hvaruti dock ej fröken deltog. Då jag var en liten gosse och åtföljde onkel till grefvinnan, sade han alltid, då korten togos fram: "Nå, Elis, mon cher, hur är det med lexorna till morgondagen?" Hvarpå jag bugade mig för sällskapet, kyste grefvinnans hand och aflägsnade mig. Då jag blef äldre, sade han till mig en afton, att nu kunde jag gerna stanna kvar, jag kunde der lära något, som man ej läste sig till. Alltså stannade jag kvar, äfven sedan chokladet var drucket, och kortspelet började.

Det vanliga lilla partiet satt omkring bordet, skämtande och skrattande, intresserade af hvarandra och sin sysselsättning. De bildade tillsammans en liflig grupp och utgjorde så att säga taflans hufvudfigurer. Fröken satt litet afsides med sin sybåge, till utseendet

så flitig, — och likväl blef aldrig detta eviga broderi färdigt. Jag satt vid hennes sida, icke så alldeles nära ändå, och såg henne arbeta. Jag började med att beundra detta broderi och slutade med att afsky det. Hvad det måtte hafva frestat grefvinnans nerver att se denna ändamålslösa flit! Blott en eller annan gång såg den arbetande damen upp från sin söm och sade några ord med ett ej alldeles okonstladt matt leende, och så sänkte hon åter sina stora gråblå ögon och broderade vidare. Icke heller jag sade många ord och skulle helst varit tyst helt och hållet, om jag ej fruktat onkels missnöje. Jag tänkte på ett oskrifvet exercitium, der jag satt vid frökens sida sysslolös och besvärad. Föga vetande, hvad jag skulle göra af mina händer, bläddrade jag i ett gammalt album med målade små blommor och små nätta verser, de flesta på franska, men äfven en och annan på tyska, "alla minnen af trogna vänner, som för länge sedan voro döda", upplyste fröken. Jag hade väl sett allt detta hundra gånger förut, men det var åtminstone något att fingra på.

"Åh, min unge vän", sade fröken Henriette med en suck och en känslsam blick från sina stora ögon, "huru många ljufva souvenirs! Huru mycken tendresse!"

"Ah, ma belle", afbröt grefvinnan, "skulle du vilja vara god och ringa?"

Fröken sänkte sina ögon med en suck, steg upp, sväfvade öfver golvet och drog i den broderade klocksträngen.

"Mille grâces!" sade grefvinnan vårdslöst, och fröken fortfor att sy små blommor på den gröna marken.

"Hvartill skall detta utsökta broderi användas?" frågade jag efter en stund, trött vid tystnaden.

Hon såg på mig uppmärksamt, liksom ville hon utforska, om jag skämtade med henne eller menade allvar. Men som jag af naturen såg allvarlig ut och nu kände mig hafva tråkigare, än jag kunde tåla och därför satte upp en riktig begrafningsmin, kände hon sig lugnad och började därför sakta:

”Det var en gång ämnadt till en gage de tendresse åt en vän. Han har för länge sedan upphört att lefva — och i min första varma saknad lät jag bågen stå orörd under många år. Nu deremot finner jag ett vemodfullt nöje i att fullborda detta arbete. Det kommer att tjena till ingenting mera — det är utan ändamål, liksom hela mitt lif. Men hvarför klaga?” Hon suckade och broderade vidare.

Jag var just vid den åldern, då känslorna vakna hos en yngling. Jag drömde om kärlek, och att jag icke redan förälskat mig, kom blott derutaf, att jag ej ännu funnit något lämpligt föremål. Att jag dervid aldrig kom att tänka på lilla Greta, förefaller mig nu besynnerligt, men hon var så ung, då jag skildes från henne, och jag hade vant mig att betrakta henne på annat sätt. Jag var blott sällan tillsammans med unga flickor, och ingen föreföll mig tilldragande. En gång hade jag försökt att göra egarinnan till ett par hvita händer, hvilka jag ofta såg syssla med krukväxterna i huset midt emot onkel, till föremålet för en öm låga, men jag upptäckte snart nog, att hon hade ovärdadt rött hår och var puckelryggig — och så var det slut med erotiken.

Nu fingo plötsligen den gamla fröken och hennes schattersöm ett högt intresse. Jag suckade sympatiskt och flyttade min stol närmare hennes. Tänk, om

hon ville göra mig till sin förtrogne och berätta för mig en sådan der gammal kärlekshistoria, som ungdomen så mycket tycker om och hvilken liksom sprider omkring sig en halft utplånad doft af förbleknade rosenblad och lavendel.

”Ah, min vän, det finnes en predestination. Man födes till lycka eller olycka, man är förut bestämd till sällhet eller ensamhet.”

Åter följde en suck och en lång tystnad, som jag var för blyg att afbryta. Den gamle majorens röst hördes skorrande och missljudande, han räknade trick och grälade om honnörer, och värdinnan svarade honom med sin låga behagfulla röst. Jag brann af otålighet att få höra historien om fröken Henriettes käraste, men hon förblef tyst.

”Skulle fröken”, började jag stammande, ”skulle fröken vilja vara god och berätta för mig — jag menar omtala” — —

Hon hade höjt sina ögon mot mig och betraktade mig forskande. Jag hade börjat tala med sänkt blick, men lyfte den småningom och mötte hennes. Jag teg och rodnade. Hon smålog.

”Menar ni ett exempel på det jag kallar predestination?” frågade hon vänligt. Hon ville nog lika gerna förtälja, som jag ville höra. Det var ej ofta en uppmärksam åhörare erbjöds, hvilken var idel öra och hade af berättelsen denna naiva uppfattning, som aflägsnar olägliga frågor och sarkastiska anmärkningar.

”Ja, min unge vän”, började fröken Henriette, då hon uppfattat det intresse, jag kände för den blifvande berättelsen, ”jag var från födelsen bestämd till ett ensamt lif, och jag kände det alltid äfven då — — mais

ne parlons plus de moi. Vi skola tala om en ung flicka af mina ungdomsvänner, som är ett ännu mer slående bevis på förutbestämmelsen. Ack, denna hemlighetsfulla makt, som länkar människornas öden och krossar deras hjertan! Min vän, vi kunna ju gifva henne ett namn, ty jag anser mig ej böra säga hennes verkliga, och att kalla henne alltid min vän blir, fruktar jag, snart tautologiskt. Låt se — vi skola välja ett vackert namn åt henne, som intresserar redan genom sitt väljud. Skola vi kalla henne Emilie eller Leonore? Nej, nu har jag det, vi kalla henne Blanche. Det är ett förtjusande namn och ger på samma gång ett slags begrepp om hennes person. Blonde et blanche — ja, det var hon. Fin och smärt, som man ej mera blir nu för tiden, då ungdom uppväxer i sjelfsväld och utan corsette. Nå, mon cher — Blanche var i allt motsatsen till nutidens ungdom, icke framfusig, utan så stilla och blygsam, men heller icke tafatt, som man ser i våra dagar, utan hon var alltid à son aise. Hennes föräldrar bodde i hufvudstaden, der fadren, grefve Gyllencrona, beklädde en hofcharge. Blanche var en lysande stjärna i de högsta kretsarne. Alla unge män vid hofvet täflade om hennes gunst, men hon gaf den åt ingen. Flera begärde hennes hand, men hon afvisade alla. Hennes mor förundrade sig och bannade henne mildt derför, men Blanche kysste hennes händer och sade: "Den rätte är ännu icke kommen."

"Nå, hvem är då den rätte?" frågade hennes mor.

"Ja, om jag det kunde säga", svarade dottern.

"Jag fruktar, du är romanesk, barn", sade greffin-
nan, "det är ej comme il faut. Jag tror du bör gifva
din hand åt Gustaf Silfverhjerta, han är af en gammal

familj med höga anor och han har ett omätligt stort fideikommis."

"Han är ej den rätte, ma très-chère mère", svarade Blanche. Men barn voro vana vid lydnad på den tiden, och om några veckor eklaterades förlofningen mellan Blanche Gyllencrona och Gustaf Silfverhjersta. Brölloppet skulle firas om ett år.

Nu följde vintern med alla dess nöjen, och Blanche var som förr den mest strålande stjernan på societetens himmel. Mot våren började hon se blek och trött ut, men ingen bekymrade sig deröfver.

"C'est la fatigue de la saison", sade grefvinnan, "Blanche behöfver hvila."

Den unga flickan sjelf smålog, då man talade om att hon såg klen ut.

Blanche hade sitt sofrum bredvid sin mors, och dörren stod som oftast öppen. Grefvinnan vaknar en natt vid ett häftigt utrop af Blanche. Hon sätter sig upp, rycker skärmen från nattlampan och ser genom den öppna dörren sin dotter sitta upprest med blekt ansigte och vidöppna ögon.

"Gabriel!" säger Blanche med en långsam, nästan högtidlig röst, "hvarför har du icke kommit förr? Nu är jag en annans trolofvade!" Hon teg en stund och blef sittande i en lyssnande ställning och svarade derpå liksom på ett tilltal: "Ja, Gabriel — ack ja, hvad skulle jag väl bättre begära?"

Sedan lade sig den unga flickan åter ned i sin bädd och föll i en djup sömn. Grefvinnan, hennes mor, låg länge vaken, det var ögonskenligt, att nu hade den rätte kommit, och grefvinnan letade i sitt minne efter någon med namnet Gabriel, men bland

hela deras umgängeskrets fans ingen med detta namn mer än en gammal, snart åttioårig gubbe. Grefvinnan kunde ej finna sig till rätta i, hvad hon skulle tro, utan beslöt att fråga sin dotter.

Så snart Blanche om morgonen kom in, började grefvinnan sitt förhör och frågade, om dottern under gårdagens bal hade blifvit presenterad för någon ny intressant ung man.

"Nej, ma chère mère", svarade denna, "det var endast den vanliga societeten."

Grefvinnan fortsatte sina forskningar. Hon ledde talet än på den ene, än på den andre af deras bekanta. Hon nedlät sig till och med att fråga efter några preceptörer hos deras umgängesväänner, men allt var förgäfvets. Slutligen började hon tala om drömmar och frågade likgiltigt: "Hvad har du drömt i natt? du var så orolig i sömnen."

Blanche svarade rodnande: "Ah, ma chère mère, jag kan omöjligen rappellera mig alla drömmar." Men hon såg dervid så förlägen ut, att den kloka modern väl förstod, att något vore att få veta just der, och hon ansatte sin dotter med frågor, ända tills denna förtäljde henne allt.

"Det var nu ett år sedan", sade Blanche, "som jag drömde, huru en man kom till mig och bjöd upp mig till en dans. Han var klädd i gammaldags spansk dräkt, och troligen voro vi på en maskrad, ty äfven jag bar en lång hvit, underlig dräkt. Jag räckte honom handen, vi vandrade genom många salar, alla kalla och tysta, men ändå fulla med underligt stillsamma och bleka menniskor, som voro i olika dräkter, mot hvad nu brukas. Slutligen kommo vi ut i dans-

salen, och han lade sin arm om mitt lif. Vi dansade så, att jag både frös och brann dervid, men då dansen var slut, tryckte han min hand och sade: "I förgåten mig aldrig!"

"Med detsamma var han borta, men han hade rätt, ma chère mère", fortfor Blanche, "jag har aldrig kunnat glömma honom. Han har stått för mina tankar om dagen och mina drömmar om natten. Han har fyllt hjertat med en bäfvande längtan och stått mellan mig och hvarje annan man."

Modern upplyfte varnande fingret.

"Ja, ma chère mère, också mellan min trolofvade och mig." — Blanche höll inne, tog sin mors hand, kysste den och suckade.

"Que de belles histoires!" sade grefvinnan förtretad.

"Jag kan ej hjälpa det", svarade dottern ödmjukt, "ända tills i natt har jag icke ens vetat hans namn. Men nu vet jag, att han heter Gabriel. Nu kom han till mig i samma dräkt och bad mig följa sig, och jag sporde honom, hvarför han ej kommit förr, ty nu vore jag en annans trolofvade och kunde ej följa honom. Men han tog min hand, och jag följde honom. Det gick liksom genom luften, öfver grönskande ängar, dystra skogar, frodiga åkerfält, ända tills jag i en hast stod vid en liten kyrkogård. Månen sken öfver korsen, och kyrkan stod öppen. Ute på kyrkogården såg jag ett underligt monument med spetsiga spiror, och inne i kyrkan, hvilken var upplyst af vaxljus, stod en likkista. Det var en låg, gammaldags kyrka med målade hvalf, men framme vid altaret låg en svart sammetskudde, hvarpå en bruten lilja var konstrikt

sömmad i hvitt och silfver. Jag såg allt tydligt, fastän jag stannade vid dörren och icke ville gå fram; ty jag greps af förfäran för den döda i kistan. Gabriel uppmanade mig tre gånger att följa honom, och jag tyckte, att mitt hjerta brast dervid, men jag kunde ej följa honom, jag var ju en annans trolofvade. Tredje gången vände han sig till mig och frågade nästan strängt: "Viljen I då ej följa mig?"

Jag ville ej svara, men mitt hjerta hviskade ja! — och han måtte hafva förnummit det, ty han sade: "Nu går jag, men då jag nästa gång kommer åter, måsten I följa mig, ty då är jag kommen för att hemta eder hem."

Jag ropade af mitt fulla hjerta: "Ja, Gabriel! ja! hvad skulle jag väl bättre begära!"

Han stod ett ögonblick stilla och såg på mig, sedan gick han fram i kyrkan förbi likkistan och försvann inne i chorchvålfningen."

"Min goda Blanche", sade grefvinnan, ehuru hon kände en rysning genomila sina nerver, "jag hoppas du är nog upplyst att icke fästa dig vid dylika små fantasier."

"Jag önskar, jag kunde låta det vara", svarade dottern med en suck.

"Du är fiancée", sade grefvinnan, "en fästmö tänker endast på sin trolofvade." — Men Blanche suckade åter och blef svaret skyldig, och så gick säsongen till ända.

Blanches föräldrar ämnade snart flytta ut på landet med sin dotter. Men så kom underrättelsen, att en släkting till grefven dött i la Haye och förordnat honom till förmyndare för sina tre små barn. De voro

redan förut moderlösa, och det beslöts, att grefvinnan skulle åtfölja sin man. Men en sådan resa gjordes icke så snart på den tiden, och Blanche skulle icke följa med, ty hon var fortfarande svag och klen, utan grefvinnan skref till en sin kusin och bad henne taga emot Blanche hos sig. Denna grefvinnans anförvandt, som bodde i en naturskön nejd nära hafvet, kom sjelf för att hemta sin unga släkting och förde Blanche med sig.

Det var en stor glädje för henne att på någon tid få rå om den förtjusande unga flickan, och denna å sin sida tycktes vara glad att få lemna hufvudstaden. Fästmannen var den ende, som syntes nedslagen, ty hans egendom låg långt aflägsen från kusinens gods, och på detta sätt blefvo de trolofvade skilda åt för en lång tid. Den vänlige släktingen från landet inbjöd hjertligt äfven honom att besöka dem, men Blanche sjelf understödde icke hennes bjudning — och så foro de.

Det var den mest förtjusande nejd de genomreste, och den unga fästmon blef synbarligen allt mera upprymd, ju längre hon kom ifrån Stockholm. På Svanö — så hette det stora godset — var hon munter som en lärka. Landtluften lifvade henne, hon blef fylligare och hennes kinder fingo en friskare färg. Icke långt från Svanö låg ett gammalt slott Boholm, och dit foro alla på besök en dag, sedan Blanche tillbragt några veckor på landet.

Boholm var dystert, ehuru präktigt, och rummen voro mörka och inrättade på gammaldags vis med gyllenläderstapeter, höga, gamla stolar och tunga utskurna skåp, samt familjporträtt i långa rader. Blanche visade sig mycket intresserad af allt, hvad hon såg i slottet, men hon var hela tiden i en drömmande stäm-

ning. Allt hvad hon såg förekom henne väl bekant, men hon hade dock aldrig varit der. Väl hade hon en gång såsom barn med sina föräldrar varit på Svanö, men de hade då icke besökt Boholm, hvars egare, öfverste Löwencreutz, då samtidigt varit på en resa. Man stannade nu några dagar på Boholm. De förgingo hastigt under utflygter till lands och vatten.

Det blef söndag, och man skulle besöka sockenkyrkan, något som Blanche icke heller gjort tillföre. Man for tidigt dit. Det var en underlig gammal byggnad med låga målade hvalf och sällsamt utskurna bänkar. En eller annan glasmålning satt ännu kvar i de små fönstren och gjorde dagern der inne ännu sparsammare. En kall, unken luft rådde der och slog emot den besökande. Så snart Blanche kommit in dit, bleknade hon och mumlade! "Åh, min dröm! min dröm!"

Det var samma gamla kyrka, som hon en gång skådat i drömmen. Hon satte sig ned i en bänk, men kände sig illamående och blef förd ut på kyrkogården i ett nästan sanslöst tillstånd. Här hemtade hon sig snart och meddelade sin bekymrade värdinna orsaken till sin sinnesrörelse. Nu visste hon äfven, hvarför hon så väl igenkänt allt på Boholm, det var samma salar, som hon en gång genomvandrat vid Gabriels hand.

"Säg mig, såg allt fullkomligt lika ut der inne i kyrkan som i drömmen?" frågade öfverstinnan.

"Ja, alldeles", svarade den unga flickan, "utom att den döda ej fans der, och att vid altaret icke låg en kudde med en bruten lilja i hvitt och silfver."

"Ja, se der, der fans ju ändå olikheter, och tro mig, denna likhet är endast en tillfällighet", sade

öfversten, som också skyndat ut ur kyrkan för att tillse, huru hans unga gäst befann sig.

Blanche skakade på hufvudet och sporde ifrigt: "Säg mig, öfverste, fins det här i nejden ingen med namnet Gabriel Griphufvud?"

"Åh", svarade han småleende, "Griphufvud är namnet på en för omkring två århundraden sedan utdöd ätt, som fordom innehafvt Boholm."

Han bjöd henne armen och förde henne till ett med kyrkan sammanbygdt grafkor, öfver hvars dörr en stenskifva satt inmurad i väggen. Här lästes namnen på de sista medlemmarne af den ädla släkten Griphufvud, som hvilade der. Blanche läste om den ene efter den andre, slutligen kom hon också till denna epitaphe: "Här hvilar i Herranom Friherre Gabriel Holgersson Griphufvud, född 1608 död 1640 — af ätten den siste."

Den unga flickan svimmade, då hon såg denna grafskrift, och man förde henne mycket upprörd hem till Boholm. Dagen derefter syntes hon dock alldeles frisk igen, ehuru hon var tyst och en smula förströdd. Man for strax derefter åter till Svanö.

Så snart hon kommit dit, började hon med största iver att brodera på svart sammet en bruten lilja i hvitt silke och silfver.

"Den skall hafva sin plats på altaret i sockenkyrkan", sade hon, "jag tycker om, att drömmen går helt och hållet i fullbordan."

Efter den stunden var det slut med hennes glädighet, hon blef sluten och tynade synbart af. Till sist blef hon så matt, att hon ej mera förmådde än att ligga på en soffa, men hon sysselsatte sig alltjemt

med sitt broderi. Så förgick sommaren, och under rättelse ingick, att Blanches föräldrar återkommit till fäderneslandet och snart vore att vänta till Svanö jemte hennes fästman.

En dag låg Blanche som vanligt och sydde. Det var de sista styggen på den hvita liljan. Hastigt reste hon sig, hennes ögon fingo lif, kinden färg, och hon utropade: "Han kommer! han kommer för att hemta mig!"

Hon lemnade soffan, gjorde några vacklande steg och nedföll död.

Då hennes föräldrar och fästman hunno dit, funno de kyrkan alldeles så, som Blanche sett den i drömmen, kudden med den brutna liljan låg vid altaret, men den, kring hvars bår vaxljusen brunno, var Blanche sjelf."

Fröken Henriette tystnade och drog en djup suck. — "Åh, min vän", sade hon derpå, "så är det med prédestinationen. Hade ej drömmen varit, skulle Blanche aldrig hafva hört Gabriel Griphufvuds namn. Nu fängslade han hela hennes själ. Fastän han varit död i nära två hundra år, var han förut bestämd till hennes brudgum. Ah, huru sällsamt ödets ringar länkas i hvarandra!"

"Ja", sade grefvinnan, med sin låga, gäckande ton, härmande sin kusins gällare tonfall, "det fins ett öde — il y a une prédestination. Åtminstone tror Henriette det."

"Kära barn", fortfor hon, i det hon långsamt reste sig från spelbordet, men derefter helt lifligt närmade sig mig och klappade mig på axeln med sin fina, hvita hand, på hvars afmagrade fingrar ringarne glimmade.

"Cher enfant, låt henne ej göra dig sentimental med sina drömmar och sin prédestination!" — I detsamma slog hennes kammarjungfru upp dörren till salen med ett: "Grefvinnan är serverad!" hvarpå denna ropade: "Al-lons souper!"

Hon tog min arm och stödde sig lätt på den, medan hon uträckte sin andra hand åt onkel, och majoren skyndade att föra fröken till bordet.

Aftonmåltiden hos grefvinnan var ej serverad med denna utsökta lyx och förfining, som hos onkel, men den var dock fullt tillfredsställande. Der fans stek åt majoren, hvilken, som onkel sade, hade en "appétit de loup", och petits pâtés och crème i små koppar åt onkel Casimir, som var mera fallen för lättare rätter. Duken var bländhvit och porslinet ostindiskt, men der funnos inga silfveruppsatser för att pryda bordet, inga friska blommor, ty grefvinnan hade intet drifhus, och onkel hade denna gång ej medfört någon bukett, hvilket han annars plägade. Då onkel saknade blommor på bordet och tänkte på sin försummelse, mulnade han och mumlade ett: "Saprement, quel imbécile!" hvilket majoren genast tog åt sig och anlade en förorättad min.

Grefvinnan förstod, hvad han menade och sökte genom sin glädtighet skingra den lilla misstämning, som uppstått. Äfven jag var frånvarande med mina tankar. Frökens berättelse hade anslagit strängar i min ungdomliga fantasi, hvilka förut genjudit för Bürger och Hoffmann, och jag kände mig böjd för svärmeri.

"Fi donc, Henriette!" sade grefvinnan, hotande sin kusin med fingret, "fi donc! hvad har du gjort

med vår unge vän? *Le voilà rêveur** han som annars plägar vara som en frisk fläkt från ungdomens land — *ce pays que nous avons tous quitté***, men som var så ljuft. Ah, melankolien är en smittosam känsla, tycks det. Litet mera stek, major? *Encore un pâté*, hofmarskalk! Jag tror vi alla i minnet återvändt till ungdomens land och sucka efter vår första kärlek. A propos, mina herrar, om jag skulle förtälja för er fabeln om min första kärlek, Ja, ni veten alla, huru det heter i den gamla sången:

"Et on revient toujours
à ses premières amours."

Min onkel skyndade att försäkra på sitt fina artiga sätt, det vi alla visst ej önskade något högre än denna berättelse af vår spirituella värdinna, medan majoren med munnen full frammumlade sitt: "hör! hör!" och fröken långsamt lade ifrån sig sin gaffel och beredde sig att njuta af sin kusins historia. Sjelf lyssnade jag med detta halft tviflande intresse, hvarmed ungdomen oftast afhör berättelsen om de gamlas färing eller de känslor, denna uppväckt.

"Ja, hör på, min unge vän", sade grefvinnan skalkaktigt, "det är en historia af helt annan art än kusin Henriettes, af den här blir man ej melankolisk."

"Nej, det kan jag nog förstå", svarade jag.

"Jaså", återtog hon med ett litet skratt, "jaså, du finner mig så föga värd deltagande."

"Visst icke, men efter tante icke dog, utan blef gift."

"Ah, le bel innocent", afbröt hon leende, "han

* Se nu har han blifvit en drömmare!

** Detta land, som vi ha lemnat.

tror, att det var min man, som var föremålet för min första kärlek. Ack, det var en tanke så skön, att jag nästan får tårar i ögonen. Åh nej — nej, min vän, en äkta man är icke ofta — jag hade så när sagt aldrig — föremålet för sin hustrus första låga, så vida han öfver hufvud taget är något föremål alls. Han är le mari — voilà tout! Se ej så förskräckt ut för det, petit! Det fins solidare grund att bygga äktenskap på än kärlek.”

”Hvad skulle det finnas för grund då?” utropade jag, glömmande min blyghet af förundran öfver att höra en qvinna och en, som dertill varit gift, uttrycka samma åsigter som onkel, hvilken såsom ungarl ej rätt kunde fatta sådana förhållanden, om hvilka jag hört min mor tala i en så olika ton.

”Ab, le petit est touchant!” sade grefvinnan och blinkade åt onkel. ”Jo, min vän”, fortfor hon, vänd till mig, ”det finnes likhet i börd och förmögenhet, passande ålder, samhällsställning, tvistiga arfsrätter och mer sådant. Kan nu detta förenas med un peu sentiment — à la bonheur tant mieux. Annars går det förträffligt att utan denna lyx äta äktenskapets dagliga bröd.”

Jag teg.

”Nå, petit, har du ingenting att invända? Nej — välan då passons à nos moutons!”

”Jag var fjorton år och fjorton dagar. Jag var barnslig nog, cela s'entend.* Jag var en rik mans enda barn, och man påstod, att jag var täck — que j'avais bonne mine.”

* Det förstås.

"Ah, messieurs, ni behöfven ej försäkra mig om, att det är för litet sagdt. Jag känner till det der. Jag skulle påföljande år göra mitt inträde i societeten, men hela världen betraktade mig ännu som barn — hela världen med ett enda undantag. Det var min fars adjutant, en ung officer, som såg bra ut, hade en oklanderlig peruk och stångpiska och derunder — ingenting. Men jag går historien i förväg. Den unge mannen var måhända rörd af mina små behag, måhända af mitt mödernearf — kort sagdt, han gjorde mig sin cour. Det är något för en flicka att blifva för första gången ansedd som en dam, att för första gången se en ung officer vid sina fötter. Då dertill kommer, att denne unge man har ett vackert utseende, en oklanderlig hållning och anlag för lungshot, så trotsar jag en hvar att kunna framvisa ett fjortonårigt hjerta, som skulle hafva motstått så många fängslande egenskaper. En tous cas mitt gjorde det icke, det dukade under. Jag var éperdument förälskad i den unge Martissonen. Ack, mina vänner, det var en känsla för evigheten!"

Grefvinnan teg och förde leende näsduken till sina ögon, som gnistrade af skalkaktighet. — "Bröstsjukdomen ökades dag för dag, och läkaren förordnade en tour till Italien. Med många tårar tog jag farväl, vi skulle aldrig återse hvarandra — det var klart. Han skulle dö der ute, och jag skulle evigt älska och begråta honom. Det lofvade jag — och det hade jag otvifvelaktigt hållit, om han blott hållit sitt löfte att dö der borta. Då skulle jag begråtit honom och evigt älskat hans minne, men nu" — hon gjorde en axelryckning.

"Mot våren ingick underrättelse, att han med åter-

vunnen helsa skulle återvända till ett älskadt fädernesland och de kära, han der lemnat."

"Hvad skall det heta?" sade mon cher père och sköt upp glasögonen i pannan — "de kära haa lemnat! Hm — hm." Min far såg på mig. Jag rodnade, men han var för klok att låtsa märka det, och jag — skall jag erkänna det? — min första känsla var en af sviken väntan. Jag hade fält så många tårar, hela vintern hade jag mången natt fuktat mitt örngång med regnet från mina ögon och nu — all denna sorg var onödig.

Först i andra rummet kom en stor glädje, — jag behöfde riktigt väl tänka efter, att jag var glad — men då jag hade fått tid att reflektera, så var jag verkligen bien ravie. Det var ljuft att tänka på detta återseende, han skulle på nytt stå framför mig med sin ståtliga hållning, se på mig med sina blå smäktande ögon och tala till mig med denna röst, hvars skorrning jag då fann så förtjusande. Männe hans moustacher hade växt, och bar han ännu det der pip-skägget, icke stort större än en baisez-moi och i mitt tycke lika piquant?

Dagarne gingo långsamt under alla tankar på min adjutant, och så kom våren. Den har sällan varit blidare, varmare, mera leende. Så var det en dag vi hade varit ute på en ridtur, min far och jag, och närmade oss just hemmet, då mon cher père märker, att vattnet i ett dike ej hade aflopp, utan steg upp öfver åkern. Han vände genast om sin häst och red brummande tillbaka, för att göra rättaren, hvilken arbetade ett par hundra alnar derifrån, uppmärksam på den skada, som kunde uppstå, om diket icke upprensades.

Jag fortsatte min väg fot för fot, men hann det oakadt fram till trappan, innan min far ännu syntes till i allén. Stallnekten, som kom för att taga emot hästen, såg på mig med ett leende, hvilket — jag vet ej rätt hvarför — förekom mig retsamt, och betjenten sade — äfven han med ett leende:

”Löjtnanten är kommen och väntar i salongen.”

Det var oväntadt. Jag kände, huru blodet rusade upp till mitt ansigte, och jag tog några hastiga steg för att skynda in i salongen, men derpå hejdade jag mig genast, — ”Säg till Lolotte!” sade jag och gick genast in i mitt rum för att ömsa dräkt. Åh, hvad mitt hjerta slog! Jag gjorde en hastig toalett och gick in i salongen.

Han kom emot mig vid dörren. Han var lika vacker som förr, måhända vackrare, men ändå var det något i hans utseende, som stötte mig — han såg dum ut. En fråga uppsteg redan då inom mig i sjelfva återseendets berusning: ”Serait-il bête?”

Vi voro tillsammans i tre dagar. Ah, mon Dieu, il était bien maladroit qui ne mourut pas là bas.*

Då tredje dagens afton inbröt, kastade jag mig i min säng med utropet: ”Si, si, il est bête! — il est vraiment très-bête!” och jag gret bittra tårar öfver min första kärlek, som var död — i mitt hjerta.

Och nu mina herrar, om I viljen tro mitt ord, jag har aldrig återkommit till den. Je ne suis jamais revenue à mes premières amours — m'en croyez-vous?***

* Det var mycket dumt af honom att icke dö der nere.

** Jag har aldrig återfallit till min första kärlek — tror ni mig icke?

De båda gubbarne skrattade och förklarade, att de trodde henne fullkomligt. Fröken Henriette deremot teg och såg ned i sin tomma kräm kopp, men hennes kusin brydde sig ej om denna tystnad, utan vände sig till mig, nöp mig i kinden, såg på mig med sina skålmska ögon och nickade.

"Et vous, mon petit — en smula scandalisé! — n'est-ce pas? Ack, man känner till det der — ungdomen är alltid sentimental, den har lof att vara det, den misssklädes ej deraf, när det blott är helt litet, un tout petit peu, förstår du. Men 'då man hunnit eu viss ålder — då, mon ami, då gör man klokast att lemna känslorna, de äro alldeles hors de saison. Ty l'adolescence, c'est l'âge des sentiments, mais l'âge mûre c'est l'âge de l'esprit*."

"Hvad mig angår", sade onkel med en böjning på hufvudet för värdinnan — "så föredrager jag och har alltid föredragit l'âge de l'esprit."

"Jag kunde just tro det om er", sade grefvinnan lifligt. "Än ni major?"

"Parbleu, som hofmarskalken plär säga", svarade denne, "jag vet icke."

"Du har, foi de gentilhomme, föga erfarenhet derom, min vän", sade onkel med sitt fina smålöje.

"Ja, det är sant", svarade majoren, "jag har ännu icke nått denna ålder."

"Tro mig, du kommer alltid att stanna vid l'âge des sentiments", sade onkel.

"Verkligen, tror du det?" sade majoren smickrad,

* Ynglingåldern är kärlekens ålder, men den mogna åldern är det förnuftiga omdömet.

under det grefvinnan och onkel utbytte en blick och ett leende.

"Jag tror som hofmarskalken", sade den gamla damen, "det är blott han och jag i detta sällskap, som hunnit denna certain åge. Cependant à vous — att berätta någonting, major."

"Skall jag?" ropade majoren, "hvad skall väl jag, en gammal soldat, kunna berätta för två älskvärda damer och en hofman? Jag har ej lärt hofspråket, utan talar rent ut, och skall jag tala om mina bedrifter i krig — förlåt mina damer, — de äro för blodiga att skildra, ni, min grefvinna, skulle förskräckas och icke kunna sofva i natt, och fröken skulle svimma."

"För all del utsätt oss icke för något dylikt!" sade värdinnan småleende. "Berätta oss någon liten intrigue eller gör som jag, bekänn er första kärlek!"

"Åh, fru grefvinna", sade majoren med ett cyniskt löje, "en gammal militär som jag har upplefvat så mycket i den vägen, att han ej kan minnas, hvilken som var den första eller den sista — det är allt, hvad jag kan säga."

"Le vieux fanfaron!" hviskade onkel, "jag är öfvertygad, att om han ej sätter upp en korgbutik med allt hvad han fått i den vägen, så är det emedan en domkyrka knappt kunde rymma det."

"Malicieux!" sade grefvinnan, hotande onkel med fingret.

"Hvad säger han?" frågade majoren. som ej hörde rätt väl.

"Åh, jag talar blott om dina lyckliga jagter", svarade onkel.

"Vieux fripon!" ropade grefvinnan.

"Ja, du har rätt. I jagt är jag en gammal räf, ingen lurar mig. Också torde få, utan att skryta, kunna omtala en sådan mängd villebråd, som de fält."

"I Skåne sköt du ju tre rådjur i ett skott?" sade onkel.

"Det hörs, mina damer, att han icke är jägare", ropade majoren, "det är endast foglar, som man skjuter flera i samma skott. Men jag sköt verkligen tre rådjur på mindre än tre minuter, och sedan sköt jag ytterligare fem, så att min vän ryttmästaren blef riktigt afundsjuk. Att omtala alla de harar, tjädrar, orrar, änder och beckasiner med mera, som jag skjutit i min dag, öfvergår för öfrigt mitt minne."

"Det är annars så godt i synnerhet i fråga om jagt", sade onkel. "Jag tror till och med, att du kan multiplicera i minnet."

"Det kan jag visst", svarade majoren helt förtjust öfver detta loford, "och du har rätt, jag har ett temligen godt minne. Men ingenting kan i fråga om jagter öfverträffa dem, som jag gjorde i Tyskland. Åh, hvilka jagter! Men så var jag också i faror. Der funnos hjortar med ofantliga horn och vildsvin, som skummade af raseri. En gång klickade min bössa, och vildgalten störtade öfver mig. Du är förlorad, om du icke är kallblodig, tänkte jag och trefvade efter min jagtknif, men den hade jag vid frukosten lånat åt en jagtkamrat, som glömt att återlemna den. Nu voro goda råd dyra. Jag bidar galtens anlopp, och viker sedan åt sidan och griper honom derpå i bakbenen. Fastän ett sådant djur är ofantligt mycket starkare än en människa, lyckas det mig dock att kasta omkull det. Sedan tog jag min bössrem, sammanbinder

hans ben, lägger nytt fångkrut på bössan och ger besten ett skott. Alla, som deltog i jagten, förundrade sig öfver min — lycka.”

”Du vill säga skicklighet”, sade onkel.

Majoren böjde på hufvudet. — ”Jag ber” — —

”Men nog var det eget, att han ej bet dig”, fortfor onkel. ”Du måste hafva lärt din konst af den berömde Münchhausen.”

”Ja visst — han var min lärare och min vän”, sade majoren med orubbligt lugn. ”Vi jagade många gånger tillsammans.”

Grefvinnan brast nu i skratt, hvaruti vi alla instämde.

”Hvad skratten I åt?” frågade majoren något stött.

”Åh, jag tänkte blott på den rolige baronen”, sade grefvinnan, ”il m'a amusé bien de foi.”

”Jag vet ej om, att han varit i Sverige”, svarade majoren. ”Kors, att han ej sökte upp mig! Jag jagade så många gånger på hans gods, att — att” —

”Du borde hjudit honom att jaga på ditt”, inföll onkel.

”Hvad skulle man väl kunna jaga på ett par vindskammare?” sporde den gamle soldaten förtretad.

”Rättor!” föreslog grefvinnan. ”Jag är öfvertygad, att äfven för att fånga detta villebråd skulle baronen egt nya förträffliga metoder — tror ni icke?”

”Jo visserligen, han lyckades i allt, men han” —

”Jag vet, att han ej försmådde ännu mindre djur”, sade onkel.

”Nej, jag måste verkligen bedja om respekt, om ej för mig, så dock för min frejdade vän”, genmålte majoren, hvarvid vi åter började skratta, och den gamle mannen såg på oss med en förkrossande blick.

"Åh, major, om ni visste", sade grefvinnan, "om ni visste", men skrattet qvafde åter, hvad hon ville säga. Hon sköt sin stol från bordet — supén var slutad.

"Hör, petit", sade onkel Casimir en stund derefter, då vi gingo hem, "gör mig den tjensten att i morgon gå in i boklådan, köp ett exemplar af Münchhausen och bed dem bära det till major Donnerheim. Han bör få veta, hvem hans frejdade vän var, för hvilken han bad oss bära respekt — ja, det bör han verkligen."

En annan af onkels gamla vänner lärde jag senare känna.

Då jag en dag kom till onkel, mötte mig Frank och sade till mig med en viss högtidlighet i röst och sätt: "Hofmarskalken har besök."

"Ja så", svarade jag vårdslöst och tänkte det oaktadt gå in, men den gamle hofmästarn hejdade mig.

"Unge baron torde hafva godheten att vänta i salongen eller stiga in i sängkammarn", sade han. "Jag vet ej, om hofmarskalken vill blifva störd nu."

"Hvem är der inne då?" sporde jag.

"Excellensen!" svarade den gamle betjenten halfhviskande.

"Nå, jag kan ju mycket väl sätta mig här ute så länge", sade jag litet stött.

"Jag hoppas unge baron icke tar illa upp", sade Frank och öppnade dörren till salongen.

Jag svarade icke, utan satte mig vid fönstret, tog fram en anteckningsbok ur fickan och fördjupade mig

i lösningen af ett geometrisk problem. Från de slutna kabinettsdörrarna trängde ljudet af samtalande röster, då och då afbrutna af små låga skratt, sådana som äfven en diplomat kan tillåta sig, då han är på tu man hand med en gammal ungdomsvän.

Efter en stund ringde onkel, och hofmästarn inträdde med ljudlösa steg.

"Är hans excellens' vagn här?" frågade onkels röst.

"Ja, herr hofmarskalk, den har varit här en stund", svarade Frank.

"Säg till kusken, att han ställer in hästarne. Hans excellens gör mig den äran att äta middag här, och säg till i köket, förstår du!"

Den gamle hofmästarn bugade sig och försvann. Han skyndade genom salongen, mumlande något om "hors d'oeuvres" och "entremets sucrés".

Han hade knappt stängt dörren efter sig, förrän onkel kom efter honom ropande: "Frank, Frank!"

Den gamle betjenten hörde dock ej i sin ifver att förbereda sin syster kokerskan på den förnämte gästen.

"Jag skall gå och ropa honom tillbaka, onkel", sade jag, i det jag trädde fram.

"Är du der, petit?" sade onkel och klappade mig på axeln. "Va, petit! Gå genast och säg gamla Sara att göra sitt bästa, vi äta en timme senare än vanligt. Bed henne laga en sauté aux volailles med champignonner — det är excellensens favoriträtt, och säg till Frank att taga upp ur källaren af vår bästa Bourgogne och Madeira och Capvin och" —

"Ah, vieux gourmand, det kallar du en hvardagsmiddag en garçon", sade en mild röst från kabinettsdörren.

Jag vände mig deråt. På tröskeln stod en liten gubbe i grå klädedräkt med knäbyxor och damasker. Han såg helt alldaglig ut, då jag jeförde honom med onkels utsökta klädsel — spetsar, sammet och juveler. Vid närmare påseende märkte man dock genast den fint bildade hofmannen. Dragen i hans ansigte voro ädla, munnen full af behag och de grå ögonen lyste af intelligens.

"Ah, excellens, brukas det att écouter aux portes hos gamla vänner?" skämtade onkel och hotade honom med fingret. Han nickade åt mig, som efter en hastig men vördnadsfull bugning för excellensen skyndade att fullgöra onkels tillsägelse.

Som jag anade, att de båda gamle helst önskade blifva ensamme med sin "sauté aux volailles" och sina fina viner, gick jag sedan hem.

Senare på aftonen kom Jean, betjentgossen, och tillsade mig, att onkel önskade presentera mig för en gammal vän.

Jag skyndade åter till hans hus och fann de båda gubbarne ifrigt samtalande med lifliga åtbörder. De voro helt upprymde, deras ögon glänste, och en svag rodnad uppkallades på de vissnade kinderna.

"Voilà le déserteur!" ropade excellensen emot mig.

"Petit, hvem skulle hafva trott dig om att springa din väg så der?" sade onkel lätt förebrående.

"Jag förmodade, att ers excellens och onkel snarare skulle finna mig besvärlig än sakna mig", svarade jag.

"Mon cher, vous êtes bien modeste", återtog excellensen, "ce n'est pas là quelque chose d'ordinaire chez les jeunes gens de nos jours*."

* Min bästa vän, ni är bra blygsam; det är emellertid icke så vanligt med ungt folk i våra dagar.

Men onkel sade intet, utan nickade helt belåten åt mig, och jag förstod, att jag handlat rätt.

Excellensen talade länge med mig. Med en beundransvärd förmåga att sätta sig in i den krets, hvaruti en ynglings tankegång rör sig, afhandlade han med mig hvarjehanda tilldragelser, medan onkel leende och förnöjd lyssnade till vårt samtal, samt då och då läppjade på ett slags guldgult vin, som stod framför honom i ett af dessa små slipade glas med förgyllda kanter, som nu blifvit så sällsynta.

"Du bör finna dig upplifvad, ja snart sagdt ung på nytt genom cet enfant qui est presque un jeune homme", sade excellensen.

Onkel var förtjust. — "Min käre excellens", svarade han, "det är sant, c'est bien vrai — il est un bon enfant, som gör mig mycket nöje, och för hvilken jag — quoyque vieux garçon — nästan har en sentiment de grand père. Men du sjelf, excellens, hvarmed förkortar du dina fristunder, dina moments de loisir?"*

"Il y en a beaucoup plus que de moments",** sade excellensen och log sorgset, "men min käre vän, le temps passe et nous avec lui. Jag har väl ännu några små plaisirs. Då man blir gammal, lefver man på litet — på sina minnen par exemple. På sådana är man då så rik, att de intaga den plats, som hoppet innehade under ungdomslifvet."

En skugga lade sig öfver den gamles drag, och han teg en stund och tömde i en hast sitt vinglas, hvilket onkel skyndade att åter fylla. — "Non, non!" sade han med ett tvunget leende, "vous me grisez,

* Dina lediga stunder.

** De stunderna äro långa nog.

jag måste fara hem. Venez me voir, gamle vän. Det är ej ofta som det förunnas oss att råka någon, hvilken vi känt sedan gossåren. — Min unge vän, får jag besvara er att ringa på min tjänare och tillsäga om min vagn? Var er onkel följaktig, om det roar er att se en gammal man i sitt éremitage.”

Inom kort stod vagnen framme, en af dessa ståtliga gamla karosser, som nu få sin plats i museernas annex, målad och förgylld med klädsel af brokad och vapen på dörrarne liknade den ett litet hus. Tung som den var, drogs den dock lätt af det lifliga svartbruna spannet. Jag följde på en vink af onkel den gamle excellensen ned, då han, stödd på sin betjents arm, gick utför trappan.

”Venez me voir!”* sade han och nickade ännu en gång åt mig, hvarvid den långe betjenten fick ett förundradt uttryck i sitt glatta ansigte. ”Venez me voir!” sade han ännu en gång, då han satt i vagnen, innan dörren tillslogs. Derpå bar det af i hvirflande traf genom den lilla stadens ojemt stenlagda gator. En stor del af stadsborna skyndade till fönstren eller ut på sina trappor för att se excellensen fara förbi. Han nickade fryntligt åt alla sidor och försvann snart i ett moln af dam.

”Det är verkligen vackert af min gamle vän att fara ut och komma för att besöka mig”, sade onkel, hvilken, då jag åter kom upp, flyttat fram sig till kakelugnen, der, oaktadt hösten ännu var ganska varm, ändå en brasa flammade. — ”Vi få lof att besvara visiten — n'est-ce pas, petit?”

* Kom och helsa på mig!

"Jo visst, onkel, excellensen är en charmant gammal man."

"Vraiment, på min ära högst intressant", sade onkel, utsträckande sin hvita hand emot elden. "Åh, jag har funnit mig så väl i dag! jag har tout à fait förgätit ålderdomen med sina krämpor och döden, som med hvarje dag smyger närmare och närmare, med sin köld och sin anéantissement. — Säg, Elis, det är så länge sedan jag var ung som du, jag har glömt det — tänker man på döden vid den åldern?"

"Understundom, onkel."

"Oh, c'est une pensée horrible, att förintas, — icke mer finnas till — och solen, som värmer och lifvar, har icke mer någon makt öfver de domnade lemmanne, naturen utvecklar sin fägring, och man ser ingenting mer — man är död." — En rysning genomför onkel. — "Man blir nedbäddad i jorden, och mörkret och förruttnelsen gripa oss — et on n'est plus. Men det der kan du ej tänka dig — du är ung, cher enfant."

"Jo, onkel, det der kan jag väl tänka mig, men jag fasar icke därför. Hvad gör allt detta, sedan själen lemnat kroppen?"

"Ah, voilà l'enfant", sade onkel glädtigt. "Votre mère est bien pieuse.* Är det ej så? För henne är döden en sömn, ur hvilken man väckes — och uppstår till evigt lif. N'est-ce pas? Jag kommer ihåg det der, sedan jag var barn."

"Men onkel, tror ni då ej?"

"På själen? Ah, mon ami, hvilken anatom har någonsin utfunnit, hvar den har sitt säte?"

* Åh, der ha vi det: din mor är mycket gudfruktig.

"Onkel, själen är en ande."

"Ah!"

"Och kroppen är blott hennes klädnad."

"Vraiment, pauvre âme! Jag beklagar henne — det är en obehväm klädnad, långt värre för henne än hårda stöflar för sjuka fötter, och så, då själen lägger af sin klädnad och sedan en gång kommer igen och skall taga den på sig, hvad tror du hon finner? Cher enfant, laissons cela — mais croyez, croyez, il n'y a rien de plus doux".*

"Men tror ni då icke, onkel, att" —

"Mon ami, je suis un peu philosophe och det var en gång en stor sådan för ett par århundraden sedan, hvilken sade: Vi böra tvifla på allt."

"Men det gifves eviga sanningar."

"N'en parlons plus",** ropade onkel otåligt. "Blif ett barn — och tro — tro på eviga sanningar och på — andar."

Jag teg, men var bittert bedröfvad. Jag skulle så gerna velat gråta, men tanken på, att jag var nära nog en man, höll mig till baka, ehuru jag hade ett barns hela ortodoxi och en qvinnas lättrorlighet. Ack, det gjorde mig så ondt om onkel Casimir!

"N'y pensons plus!" sade onkel vänligt. "Var glad, barn, och låt oss tala om annat! Man bör råda öfver sina tankar."

"Onkel, jag kan det icke, jag är så ledsen för er skull."

"Onödigt, barn", sade onkel. "Jag är lugn själf, och om du är här, Elis, då det sista kommer, så hoppas

* Kära barn, tro att hon finnes; det är det angenämaste.

** Talom icke mera om den saken.

jag möta det oundvikliga med sang-froid." Han teg några ögonblick, derpå sade han: "Detta samtal har påmint mig om alla de försök, som gjordes vid hofvet i salig kungens dagar, att mana fram andar, genomtränga andeverldens gåtor och skåda in i det fördolda. Kungen, hertig Carl och deras gunstlingar, Schröderheim och Reuterholm, öfverbjödö hvarandra i superstition — och de voro likväl så upplysta. Oh, il y a là de quoi rire.* Jag skulle kunna berätta mycket."

Onkel teg och bidade, att jag skulle fråga något eller uppmana honom att berätta, men jag var nu alltför ledsen dertill. Jag var tyst och bjöd snart god natt denna afton.

Några dagar derefter frågade mig onkel, om jag ville följa honom till excellensen. — Vi fara på en förmiddagsvisit kl. 12", sade han. "Måhända komma vi att stanna till middagen. Dock är det långt ifrån säkert, petit. Kanske vore det bäst, att Frank medförde chokladpulver m. m. för en liten gouter i det gröna på hemvägen." — Onkel smålog menande.

Följande dag var lugn. Det var en af dessa blida fagra höstdagar, som ega ett så vemodigt behag. Ett eller annat gulnadt blad föll ned från björkarna och syntes som en blomma i det ännu gröna gräset. Excellensens egendom låg i en intagande nejd vid en förtjusande insjö, hvars yta var beströdd med holmar och öar. De speglade sig i vågen i hela sin höstliga färgrikhet. En liten å bröt sorlande fram ur sjöns ena hörn, krökte sig kring gården och ilade vidare. Slotet, byggt i renaissance, var af en anslående verkan, der

* Åh, det var mycket i det der, som man kan skratta åt.

det framträdde mellan gamla lindar och omgifvet af sina med blommor sirade terasser.

Jag var högst förtjust. — "Men det är ju ett paradis, onkel!" utbrast jag.

"Ett paradis? peut-être", svarade onkel, "men i så fall lefver Adam der ensam med — ormen."

"Jag betraktade onkel, men hade ej tid att fråga vidare, ty de höga gallerportarne öppnades nu, och vi rullade in på borggården. En betjent i livré kom ut och öppnade vagnsdörrarna, samt slog ned fotsteget, ännu innan den gamle Frank hunnit ned af kuskbocken.

Ja, excellensen vore hemma, svarade på tillfrågan betjenten, och han toge också säkerligen emot. Hofmarskalken skulle genast blifva anmäld. Betjenten öppnade dörrarna till ett slags väntrum och skyndade bort.

Medan Frank halp onkel af med ytterrocken, ordnade rosetten på stångpiskan och afviskade ett par damkorn från sammetsfracken, inträdde jag genom en halföppen dörr i ett slags galleri, fullt af tafior, och i hvars bakgrund en underskön Venusbild i hvit marmor framstod för mina blickar. Jag skyndade fram till gudinnan och stannade beundrande framför henne. Onkel kom snart till mig.

"N'est-elle pas d'une beauté exquisite"?* sade han och lade handen på min axel. "Ah!" afbröt han, hvad han vidare ämnat säga. "Kom! kom! — venez vite! Vi böra icke vara här."

Onkel drog mig med sig ut i yttre rummet, men han kunde dock ej hindra, att jag hörde en gäll qvinno-

* Är hon inte utmärkt vacker?

röst utgjuta en hel ström af ord, som jag dock ej kunde fatta, men hvilka dock tydligen sades i uppretad ton. excellensen hördes svara med dämpad, nästan bedjande röst. Sedan talade qvinnan åter häftigt, och så slogs en dörr hårdt igen, och allt blef tyst.

Efter några ögonblick kom excellensen ut i galleriet. Han såg nervös ut, en liten röd fläck brann på hvardera kinden, och händerna darrade. Då han ej fann oss i galleriet, skyndade han ut i yttre rummet. Onkel gaf sig till att tala lifligt med mig, visade mig utsigten öfver terrassen och nämde några sällsynta blommor, som stodo nära fönstret.

Då excellensen såg oss så upptagna, ljusnade han upp. — "Oh, mon cher", sade han småleende, "du stannar i antichambren som en supplikant. Tusenfaldt välkommen!" — Han slog onkel lätt på axeln och lade sedan hans arm under sin. Derpå vände han sig mot mig. — "God dag, min unge vän!" sade han. "Det var vänligt att uppoffra en dag pour venir voir un vieillard."*

Jag blef litet förlägen vid detta tilltal, och onkel svarade i mitt ställe, att det ej var någon uppoffring att fara "en charmant väg för att besöka un homme illustre".

Excellensen log och nöp mig i kinden, och så gingo vi genom galleriet, der många taflor, mest af italienska konstnärer, tjusade mitt öga.

Excellensen märkte min beundran för taflorna. — "Han har sinne för skön konst, le jeune homme", sade han till min onkel, "då liknar han åtminstone icke sin farfar."

* För att helsa på en gammal gubbe.

De båda gamle skrattade. — "Nej", sade sedan onkel Casimir, "Elis liknar mest sin mor, ehuru han understundom något påminner om sin far."

"D'où vient, mon ami, que les fils ne ressemblent qu'à leurs mères?" * sade excellensen med en suck, — "ack, det vore likväl understundom så önskvärdt, att de bråddes på fädernet! Nå, jag menar nu icke denne yngling, jag tänker på andra barn."

Efter en stund frågade mig onkel, om jag ej ville taga mig en promenad i parken, ett förslag, som jag antog med förtjusning.

Jag gick alltså ut och ströfvade omkring utan plan i den fagra parken. Den forsande ån begränsade den på en sida, och jag drogs dit af bruset från vattnet. I en undangömd lund nere vid åstranden såg jag på en temligen hög fotställning en ursprungligen hvit marmorpelare, fastän nordens kalla och regniga luftstreck hade smutsat dess färg och fårat dess yta. Öfverst på denna pelare syntes en gyllene stjerna och der under lästes:

Riluce sempre nella memoria.**

Öfver denna minnesvård böjde sig en trånande tårpil, men vid foten låg en yppig blomma, icke en sådan, som nordens svala sommar framalstrar, utan ett söderns barn, framtvinget här i ett drifhus. Den syntes vara nyss plockad och offrad vid monumentets fot. Af hvem? Männe af excellensen? Åh nej. Men af hvem annars då? Detta upptog mina tankar, medan jag vandrade framåt genom parken, tills jag slutligen stod vid en hög inhägnad. Det var djurgården. En

* Hur kommer det till, att sönerna likna endast sina mödrar?

** Alltid har hon sitt återsken i minnet.

gammal man kom i det samma för att fodra djuren. Jag följde honom in under de uråldriga ekarna, på hvilka lafvarne hängde i rika festoner, och under hvilka skuggan var djup. Gröna dagrar trängde genom träd-kronorna och gäfvo något trolskt åt detta ställe, som nära nog föreföll mig som en nordisk urskog, hvars väldiga stammar ingen yxa någonsin vidrört. Den gamle mannen slog på ett träd med en klubba, det var en signal, som genljudet åter upprepade och djuren förstodo. Och der kommo de i flockar, de fina rådjuren och de prydliga dofhjortarne för att mottaga sitt foder. De kommo med susande fart — och stannade vid min åsyn liksom förstenade. De vände sina klara ögon mot mig och försvunno som vinden. Skogen blef åter öde och tyst.

"Nu mera jagar icke någon djuren", sade den gamle vaktaren — "nej, ingen. Då excellensen vill hafva sådan stek, utväljes en hjort eller ett rådjur och det slagtas som en kalv. Annat var det förr. Då var lust och lif här. Djuren jagades, hjortarne fälades med skott, skogen genljöd af hundskall och jägarhorn. Många grefvar och baroner kommo från östan och vestan bjudna på jagt. Då gick här till, som det anstår ett förnämt hus — men nu — tvi!" Gubben spottade med stort eftertryck ut sin buss och teg.

"Men nu?" frågade jag.

"Ja, nu fins här ingen mer än excellensen, och han gör inte mycket bång af sig — och så en annan."

"Hvem då?"

"Hm! Ett qvinfolk! Sjelfva hin håles systerdotter. — Nå ja", fortfor han liksom förtretad öfver min häpnad, "excellensen får väl lof att hafva en hushål-

lerska, eller tror unge herrn kanske, att hans nåd sjelf kan gå ut i köket och ordinera maten och titta i grytorna? Fast det är väl det minsta, hon gör, ehuru det väl skulle höra till tjensten."

"Hvad gör hon då?" frågade jag mer och mer förundrad.

"Hum, hvad hon gör? ligger på en soffa och klinkar på en guitarr och grälar och klär sig grant."

"Excellensen måtte väl vara nöjd, annars fick hon väl flytta?"

Gubben lät höra en hvissling. — "Nöjd, ja!" — Åter en hvissling. — "Visst är han väl nöjd, ty, som unge herrn säger, annars finge väl menniskan flytta." Han skrattade.

Onkel hade alltid sagt mig: "Il ne faut jamais souffrir des domestiques qu'ils parlent de leurs maîtres".* Detta rann mig nu i hågen, och jag blygdës. Jag tog därför afsked af gubben och vek af på en sidogång, men djurgårdsvaktaren följde efter mig.

"Har unge herrn sett monumentet nere vid ån?" frågade han.

"Nej", svarade jag tankspridd.

"Då skall jag följa med herrn och visa vägen dit", sade han. "Ser herrn, det var en gång en ung flicka der borta i det landet, der ingen vinter finnes," fortfor gubben. — "Hon var vacker som en ängel och god också, och excellensen var ung den tiden. De skulle blifva ett par, och hon skulle följa honom hit. Men hon hette Agniola, och det lär betyda det samma som ängel, men sådana stanna inte här på jorden,

* Man bör aldrig tåla, att en tjenare talar om sin herre.

och det gjorde inte heller den här ängeln. Hon öfvergaf excellensen och vände åter till himlen. Han kom ensam hit halft vanvettig af sorg, lät resa detta monument i parken, och der grät han natt och dag och lade blommor på stenen. Det såg jag sjelf; men det om den fagra flickan, det har kammartjenaren talat om. Än i dag kan det hända, att man får se de granaste blommorna från orangeriet ligga der och vissna.”

Då hade jag ju sett monumentet utan att tänka derpå; men som det nu för mig fått ett nytt intresse, lät jag föra mig åter dit och stannade qvar der. Jag satte mig i närheten, till hälften gömd under träden. Strömmen sorlade sakta en vemodig sång, och då och då föll ett blad ned från alarnas kronor och flöt långsamt bort. Det var en underbar stillhet i hela naturen, och den tropiska blomman doftade starkt, det var hennes ljudlösa afsked från lifvet. — Jag satt länge, invaggande mig i drömmar om Agniola och om excellensen, tills snabba fotsteg genljödo mot sandgången. Instinktsmessigt drog jag mig undan bakom löfverket, och jag såg en icke mera ung, men likväl fager qvinna, med mörkt, oordnadt hår och bruna blixtrande ögon, komma fram till den hvita marmorpelaren. Hon stannade. Det vackra ansigtet sammandrogs af lidelse, hon böjde sig ned, tog upp blomman, stampade med foten och utbrast: ”Den gamle narren!” — Derpå slungade hon blomman i ån och gick.

Den präktiga blomman vaggade på vattnet, dess lysande kalk uppfriskades deraf, och vågorna förde henne lekfullt nära intill stranden. Jag hoppade ut på en sten, upptog den varligt och lade den åter oskadad vid marmorpelarens fot, icke litet förundrad öfver

den scen, hvartill jag varit vittne. Men jag måste nu gå tillbaka till slottet — det borde vara middag.

Då jag kom helt nära, skyndade en betjent att underrätta mig, att det var serveradt.

Jag fann excellensen med onkel redan i matsalen. Den förre såg med en viss oro på bordet och hela anordningen. Derefter närmade han sig till taffeltäckaren och sade med låg röst några ord, som jag ej hörde. Hvarpå denne svarade hviskande: "Jag tänkte taga upp af det vinet, men mamsell sade, att det var onödigt."

Excellensen suckade och teg.

Middagen var oklanderlig, men saknade denna raffinerade anordning, som utmärkte måltiderna hos onkel. Vinerna voro också färre, och, som jag sedan hörde, af sämre beskaffenhet. Värden talade mycket och syntes vilja förmå onkel att glömma alla brister, men han såg understundom förargad ut, och moln på moln lägrade sig på hans panna.

Onkel Casimir deremot syntes glad och otvungen och påminde excellensen om hvarjehanda ungdomsminnen.

Slutligen sattes en äpple-échalote på bordet. Excellensen klarnade upp vid denna syn och ännu mer, då taffeltäckaren drog upp en flaska vin af ovanlig form.

"Se här", sade excellensen, "något som rappelerar vår ungdom. N'est-ce pas?"

"Detta vin har en utsökt bouquet", svarade onkel och inandades med välbehag dess doft, "och denna échalote är délicieuse. Det var alltid den spirituella friherrinnan G:s favoriträtt. Mins du det?"

"Ja visst. Hvilken dam! Hon var så vacker och så behagfull ända in på ålderdomen, och hvilken esprit hon hade sedan! Fins det väl nu mera ett hus såsom hennes, der ingen dag liknade den andra — alltid nya nöjen uppfunnos, och fester, kostymeringar och surpriser."

"Ja, surpriserna kunde understundom vara en smula — jag vet ej rätt, hvad jag skall kalla dem — de voro un tout petit peu méchantes."

Excellensen skrattade. — "Ja, de voro nog oftast roligare för andra, än för den det egentligen gälde. Den vackra friherrinnan var icke allenast espiègle, elle était friponne till den grad, att hon ej frågade efter, om hon sårade."

"Ja, du har rätt, men hon saknar sin like i esprit d'arrangement."

"Hon hade en aldrig trytande uppfinningsgåfva. Tänk par exemple, huru hon firade den unge baron R:s födelsedag."

"Det har jag ej hört", sade onkel, "skulle du vilja berätta cette histoire, excellens?"

"Låt oss tömma ännu ett glas först", sade excellensen, "en skål för den spirituella friherrinnan! Du kände ju baronen och vet, att han redan som ung var en smula svag för det täcka könet, ehuru ännu alltjemt retiré. Nåväl, han var friherrinnans gäst på det ståtliga Finbyholm, då hans födelsedag inföll. Man firade den med kanonsalut och blommor och verser, och den unge mannen är förtjust. En madrigal var uppenbarligen skrifven af en qvinlig hand, och en annan vers var en acrostiche, hvars första bokstäfver danade: Ce soir à neuf heures — Klockan nio! Hvad

kunde väl detta betyda? Han brann af otålighet och åtrå. Redan långt före denna tid gick han upp på sitt rum för att afvakta, hvad som skulle hända. Klockan slog nio i tornet, och knappt hade det sista slaget förklingat, förrän baronen tyckte sig höra lätta steg i korridoren, och de stannade utanför hans dörr. Det blef tyst en stund, derpå hördes en sakta knackning. Baronen öppnade genast, och in träder en prydlig liten soubrette med mask för ansigtet. Baronen vill genast omfamna henne, men hon viker undan. Han vill tala till henne, men hon ger honom med tecken tillkänna, att han bör vara tyst och följa henne. Sedan fattar hon hans hand, och de gå genom långa, mörka korridorer och branta, krokiga trappor, tills de slutligen komma till en af slottets bakportar. Ett stycke derifrån står en vagn, hvaruti sitta tre damer, alla i ytterst eleganta sidendominos i olika, men ljusa färger. Soubretten vinkar honom att stiga upp i karsen. Alla damerna lägga handen på hjertat och böja sina hufvuden för honom. Derefter hoppar soubretten upp på vagnssteget, binder en näsduk för hans ögon och sätter sig på kuskbocken. Det bar af i sträckande traf. Baronen kände sig mer än lycklig, men skulle dock bra gerna hafva velat se, hvart man förde honom; men hvarje gång, som han förde handen till sin ögonbindel, hindrades han af damerna. Man åkte länge. Baronens fantasi blef allt mera uppjagad. Stundom hörde han, att vagnen rullade öfver broar, eller kände, att man for uppför eller utför backar med tvära krökningar. Slutligen höres fräsandet af en raket, hästarne kasta sig åt sidan, och vagnen stjelper. Baronen sliter bindeln från sina ögon. Vagnen ligger

midt framför slottstrappan. Han springer upp. Damerna göra äfven så och rycka maskerna från sina ansigten. I det samma flamma bengaliska eldar upp och visa för den bestörte baronen tre af fattighusets fulaste gummor. Man tänke sig hans förargelse, då han på trappan upptäcker friherrinnan sjelf och alla hennes gäster, som skratta åt hans äfventyr, och den förra kommer sjelf ned för trappan och säger med sitt sardoniska smålöje: "Ah, monsieur le baron, quelle aventure drôle! Men", tillägger hon, "efter som ni vill vara Paris, en voici la pomme"* och hon räcker honom ett stort rosenrödt äpple.

Baronen kastade det ifrån sig med en ed, spottade åt de maskerade damerna och rusade upp på sitt rum. Morgonen derpå var han rest, qvarlemnande en biljett vid sitt afsked."

"Åh, superbt", sade onkel skrattande.

Excellensen steg nu upp från bordet, och vi gingo in i en angränsande salong.

Kort derefter bjödo vi farväl. Då vi skulle fara, öppnades en dörr i förstugan, och samma qvinna, som jag sett i parken, kom ut derifrån och gick långsamt förbi oss, liksom ville hon visa sig. Jag såg nu, att hon var af en ovanlig fägring, och hennes dräkt var nu både vårdad och dyrbar, ehuru i väl lysande färger för att vara en dame comme il faut. Dessa kraftfulla färger anstodo dock hennes utseende, och hon var i alla hänseenden lysande.

Vi stego i vagnen och foro af. Efter en stund vände sig onkel mot mig och sporde:

* Se här har ni äpplet!

"Såg du?"

"Hvad onkel?"

"Ormen!"

"Nej, jag har ingen orm sett."

"Åh, jag menar denna qvinna, Elis."

Jag betraktade onkel med gapande mun.

"Oh, l'innocent, han förstår icke!" sade onkel, "men en annan gång, Elis, skall du förstå, hvad jag säger dig nu. Denne man egde en gång en ung tjusande flicka — hon dog. Han kunde icke nöja sig med blott ett minne, och han fick en Megära — Furien i stället för Agniola."

Det var en vårafton, men snöflingorna dansade ändock omkring. Jag dansade också fram på min väg, ty vid min sista skrifning i lefvande språk hade jag fått högsta betyg, och hvart skulle jag väl nu styra min kurs om icke till onkel Casimir? Jag öppnade dörren häftigare än vanligt och tog trappan i tre språng.

"Åh, herr baron", sade den gamle hofmästarn vänligt förebrående, "man stormar inte så der fram, och man går inte in till hofmarskalken i öfverrock och allra minst i en öfverrock, hvaruti unge baron ser ut som en snögubbe. Jag ber om ursäkt, jag vill visst inte likna unge baron vid en gubbe."

"Du har rätt, hedersvän", svarade jag, slängde af mig öfverrocken och klappade den gamle på axeln. "Men ser du, jag är glad som en spelman, som man säger, och onkel skall också blifva glad."

"Det blir han alltid, då unge baron kommer", genmälte Frank och gaf betjentgossen en vink, visande min afkastade rock. — "Åh nej", sade han förtretad, "inte skall du hänga upp den så der, tag ut den och borsta snön af den, annars blir den ju alldeles våt, tills unge baron åter skall taga den på i afton."

"Nå ja, så tog jag väl ingen skada deraf", inföll jag.

Den gamle slöt ögonen och drog en suck, det var alltid ett tecken till, att han ogillade mig. — "Ungt folk", sade han, "är sig likt, de tänka ej på framtiden. Ja, herr baron, förlåt, att jag säger det. Ni tänker heller inte på framtiden. Först och främst kunde unge baron hafva förkylt sig genom att taga på den våta öfverrocken. Det kunde hafva blifvit en allvarsam sjukdom, en lunginflammation eller hvad de nu heta alla de der sjukdomarne. Sedan så lärde baron Jean att vara mindre påpasslig." — Den gamle skakade ogillande sitt hufvud, och det så starkt, att det omgafs af ett helt moln af puder. Han fortfor: "Jag har möda nog med tjenstfolket ändå, herr baron, — stor möda. Jag vet ej, huru det kommer sig, att de nu mera alldeles sakna goda tjenares instinkter. Denne Jean till exempel."

"Är han så dålig?"

"Åh nej, visst icke dålig, det är tvärt om en bra gosse, men obetänksam och utan vördnad för ålderdomen. Han skrattar åt mig och mina förmaningar. Hvart skall det taga vägen, tror baron?"

Jag skrattade också och gick in till onkel, hvilken jag fann i sitt lilla kabinet, som vanligt. Hvad han var sig lik som för nio år sedan, då jag först

såg honom! Jag lade mig på knä för honom och slog armarna om honom. Jag var full af glädje.

"Voyez, l'enfant", sade han i en ton, som skulle vara missnöjd, ty onkel tyckte aldrig rätt om sådana der utbrott vare sig af glädje eller sorg.

"Jag har fått laudatur vid skrifning i franska", sade jag.

"Je vous félicite", sade onkel. "Men stig då upp, Elis, mon cher! Hvad skulle gamle Frank säga, om han såg dig, eller petit Jean? De skulle tro, att du vore den förlorade sonen — l'enfant prodigue, som kommit hem efter att hafva ätit med svinen, och icke en ung man" — onkel lade en särskild vigt på detta ord — "som snart slutat sin skolkurs."

"Hvad Frank angår, onkel Casimir, så har han för länge sedan derute hållit en föreläsning öfver ungt folks obetänksamhet, och Jean håller som bäst på att viska snön af min öfverrock."

"Det snöar då? Icke underligt, att jag känt mig så frileux. Våren är sen detta år — den påminner mig om våren 1785, då — à propos Elis, det är postdag i dag. Har du redan skrifvit till din mor?"

"Nej, onkel, jag kom hit direkt från skolan."

Onkel drog upp sin klocka, ett gammalt emaljeradt ur från Paris, på hvars framsida man såg sinnebilderna af les états généraux, omvirade med ett band, hvarpå lästes: "L'union fait la force des états." — "Du kan hinna att skrifva ännu, innan postkontoret stänges", sade han. — "Du bör ej låta din mor sakna bref från dig. Sätt dig här inne vid mitt skrifbord, jag tycker om att hafva dig i min närhet, och skrif till din mor, que je lui baise les mains. Se så, skynda

dig! Jag skall ringa och säga till Jean, att han håller sig färdig att springa strax på posten med brevet?.

Jag satte mig ned vid onkels inlagda skrifbord af rosenträ och doppade min penna i den svarta källan vid Cupidos fötter. Så hemmavan jag i öfrigt var hos onkel, hade jag aldrig skrivit vid detta bord, och jag kände mig, jag vet ej rätt hvarför, temligen förvirrad deraf, hvarom mitt bref också bar vittne. Det tycktes mig, som rasslade det och hviskade i alla dess lådor, som stego ur springörna hemlighetsfulla vällukter, hvilka blefvo starkare och starkare, och slutligen förtätades de, så att säga. De blefvo till blad och grenar, och knoppar sköto fram, och rosor öppnade sig, tills det blef till ett helt hvalf af rosor. Solstrålarne trängde in mellan dessa grenar och göto långa, gyllene strålar dit in, och mot denna bakgrund af mörkt löfverk aftecknade sig ett flickhufvud, genom hvars gyllenbruna hår ett blekblått band slingrade sig. Detta hufvud var obeskrifligt täckt, ehuru dragen voro temligen oregelbundna. Pannan var för hög, näsan för liten, munnen för bred, men så frisk som en ros, hvilken nyss öppnat sina blad. Hyn var skär, icke alls lik denna sminkade ton, som så ofta utmärker porträtt från rococotiden och hvilken då var mitt skönhetsideal.

"Mais, mon cher, så du sitter och drömmer med pennan i handen!" ropade onkel, "Jean får springa sig förderfvad, han hinner ej till postkontoret, innan det stänges."

"Åh, onkel, om ni visste!"

"Jag vill ingenting veta, dépêchez vous."

Onkel Casimirs hem.

Jag slöt brevet i en hast, förseglade det och öfverlemnade det till Jean.

"Och nu, om jag visste, Elis?"

"Ingenting, onkel — det spökar i ert skrifbord, det är allt."

"Ja, der finnas nog många gamla minnen, som spöka", mumlade onkel, — "men det är väl blott för mig, och jag sjelf är snart ett sådant der gammalt spöke, som glömt sig qvar, liksom gasterne i den gamla sagan, som måste stå orörliga tills — N'importe — je ne m'en souviens plus".*

"Tills solen gick ned."

"Ja, tills solen gått ned." — Han teg, derpå sade han lifligt: "Nästa postdag skall jag skrifva till Fabian. De måste komma och helsa på dig under din sista skoltermin och stanna här några dagar. Det blir tomt efter dig, min gosse", tillade han, "men jag glädder mig ändå åt, att du snart är en man. I morgon skulle jag önska, att du ginge ut för att hemta mig sidenprofver, jag önskade skänka din mor någonting i den vägen — quelque chose exquise. Jag tänkte hafva en liten fête till deras ära, och alla menniskor här hafva nu sett den ljusgrå och den violblå sidenklädningen. Det skulle vara en annan, det måste vara en annan. Ack, det fins nu icke mera samma fina urval af färger som förr. Då fans cendre de rose — en delikat färg i grått, hvarunder rosenrödt dolde sig, — och då fans la vallière — aldrig ser man mer den färgen. Vidare fans det fina skiftningar i vert de mer och i blått och lilas — lilas, det vore något åt din mor

* Gör ingenting; jag kommer icke mer i håg det.

eller *écume de mer*. Sista gången jag såg den sköna hertiginnan Beauvallon, hade hon en sjögrön klädning. Hon var som en hafsnymf, hennes hvita pudrade hår liknade skummet på vågen, och den veckrika drägten med det långa hofsläpet absorberade, så att säga, hela hennes *taille*, blott hufvudet stack fram ur sidenböljorna. Man har icke mer samma fantasi, man klär sig väl — smakfullt, om man så vill, men la *poésie de la toilette* är borta. Annorlunda var det förr.”

Och så började han förtälja om hoftoaletter och förklädnader, om de qvasi-antika drägter, som buros af revolutionens qvinnor, och han blef allt mer och mer upplifvad. Den ena berättelsen aflöste den andra med vanlig åskådlighet och värme.

”Men, onkel”, frågade jag honom slutligen, ”på hvilkens sida är ni då egentligen?”

”På hvilkens sida?” Han log. ”Ah, la jeunesse, elle prend toujours parti pour ou contre.* Jag är på ingens eller på bådas — hvilket du vill.”

Jag betraktade honom förundrad.

Han smålog, klappade mig på axeln, gick till sin byrå, som han uppläste och tog fram ur lådan tvenne miniatyrporträtt, som han lade framför mig.

”Se”, sade han, ”här äro två porträtt. Jag har fått dem af målaren, från hvilken de båda egarne aldrig hemtade dem. De fingo förfall. Se sjelf.”

Det var en ung man, nästan blott en yngling, med vecka men själfulla drag, blå ögon, mjuka läppar och hofdrägt. Ett förtjusande porträtt! Det andra var en ung blusman, med den välkända röda mössan trotsigt

* Åh, den ungdomen, den tar då alltid parti för eller emot!

sittande på hans rika, svarta hår. Han hade bestämda ehuru långt ifrån grofva drag och en byst så kraftfull, men på samma gång så formfulländad, att man tvangs att tänka på en atletstaty.

"Se, mon cher", fortfor onkel. "Båda voro sin moders ende son. — Den ene kände jag personligen. Jag har gästat Vieux-Manoir — hans fädernegods. Den andre känner jag blott genom hörsägen. Hvilket af dessa porträtt ger du företrädet?"

"Jag kan icke säga, onkel. De äro båda så förträffliga — så karakteristiska. Jag tror nästan, att jag drages till ynglingen, — men mannens hufvud är så egendomligt vildt, — ja, nu tror jag nästan, att jag föredrager det. Hvilken glans i dessa svarta ögon! hvilket lif i denna mun! Onkel, jag tror detta är perlan bland hela er porträttsamling." — Sedan vände jag blicken mot ynglingen, de stora blå ögonen sågo på mig från elfenbenet så barnsligt glada, så förhoppningsfulla. "Nej, jag kan icke säga, hvilket jag föredrager, onkel. — Jag kan det verkligen icke."

"Det är vraiment ej lätt att afgöra", sade onkel förnöjd — "och hör nu deras historia."

Onkel blef under berättelsens gång allt mera lifvad, så att han till och med glömde att inblanda franska uttryck i sitt tal, som han annars plägade.

"Skymningen sänkte sig ned öfver det gamla, ståtliga herresätet Vieux-Manoir, beläget i södra delen af Normandie och ett af de skönaste slott i hela Frankrike. Det var åtminstone så — nu torde det vara förstördt. Genom de färgade fönstren kastade aftonrodnaden sina strålar in i den höghvälfda, af familjporträtt prydda salen. De stolte anherrarne till gref-

varne Mornay de Vieux-Manoir blickade i högtidlig tystnad ned från väggarna i harnesk och kyller eller siden och sammet. Sköna damer i prydliga och dyrbara dräkter sågos der äfven såsom tysta vittnen om familjens talrikhet och höga ålder. Ätten ledde sina anor upp till den normandiske hertigen Robert, känd i nordens sagor under namn af Gånge-Rolf, och som ett bevis på det rena blod, hvaraf grefvarne Mornay berömde sig, må nämnas, att de ännu trots århundra-den hade den nordiska ansigtstypen, de ljusblå ögonen och det blonda håret. Man kunde se det led efter led genom alla dessa porträtt, från den bistre riddaren med det tunga slagsvärdet och det heliga korssets tecken på axeln till den siste grefven i guldbroderad hofdrägt och marskalkstaf i hand.

Samma nordiska drag, samma perlemorskiftande hy utmärkte äfven den yngling, som med hand under kind ser ut öfver landskapet, ser mot den sjunkande solen och suckar. Hans bild har du här en miniature.

Tystnad råder i salen, ehuru han icke är ensam derinne. Vid den stora marmorkaminen sitter en gammal dam. Årtionden hafva rullat hän öfver henne — man ser det tydligt — men hon är alltid den samma ståtliga qvinna, som med sin skönhet, sin stolta hållning och sitt glänsande uppträdande tjusade Versaillerhofvet under Ludvig den femtondes yngre dagar. Hon är farmoder till den siste grefven Mornay de Vieux-Manoir. Vid hennes sida synes en annan qvinnogestalt. Hon är mindre vördnadsbjudande, men älskligare, ehuru äfven hon är en något äldre dam. Det är den unge grefvens mor.

Den gamla damen betraktar de falnande glöden

i kaminen. De bilda borgar och troner och kronor, de rodna och glänsa och falla till stoft. Förstår den gamla hofdamen den stumma profetia, som ligger i glöden?

Den yngre grefvinnan deremot fäster sitt tårfyllda öga på den unge mannen vid fönstret, Armand de Mornay, den siste ättlingen af den stolta släkten, den siste af fyra, kära söner, som alla fallit i striden för konungamakten. Fallit förgäfves. Hon genomflyger derefter med blicken hela den långa raden af porträtt, ärofulla förfäder, som alla hafva troget tjenat sin konung, fallit för honom eller grånat i hans tjenst. Ingen enda har varit rebellisk, men ack! hennes hjerta är det. — "Äro icke trenne söner nog?" säger hon till sig sjelf, — "har jag ej lidit och för konungamakten gifvit mer än mitt eget lif, mina söners? O! jag vill icke offra äfven Armand."

På hennes knä ligger det tusen gånger lästa och under tårar omlästa bref, som den sköna, stolta drottningen skref till henne med underrättelsen om hennes tvenne söners fall vid Versailles den 8 oktober. Detta bref, hvaruti drottningen sjelf säger henne det sköna öde, som blifvit hennes söners del, att dö för sin konung. Hon lofvar henne — modern till desse unge hjeltar — sin synnerliga nåd och bevågenhet, den drottningen hoppades få bevisa henne, då hon efter dessa oroligheters slut, skulle känna sig lycklig att få ännu en gång mottaga grefvinnan de Mornay de Vieux-Manoir i Versailles.

"Oh!" hade den arma modern utropat, "hvad kan hon väl gifva mig i stället för mina söner, mina vackra, tappra söner?" — Men hennes svärmoder betraktade

henne ogillande och talade med en spartanskas lugn om den ära, de samlat, och deras sälla död för sin konung. Hon uppmanade sin sonhustru att äfven sända sin siste, sin ende återstående son, till hofvet med begäran, att han måtte få ingå bland konungens garde de corps.

Då hade den sörjande modern nekat. Men andra underrättelser kommo om flykt och fångenskap och dagliga faror, och den arma qvinnans hjerta slets i valet emellan sin ömhet för sonen och den blinda hän-gifvenheten för konungadömet, i hvilken han var uppfostrad, och af hvilken hennes svärmoder så varmt var genomträngd. Dertill kom, att Armand bestormade henne med böner att icke hindra honom att fullgöra sin pligt, och det var hvarje ädlings pligt att strida för sin konung.

Äfven denna dag hade han bönfallit hos sin moder, hon hade nekat. Farmodern insvepte sig i kallt förakt. Sonen satt tyst och nedslagen vid fönstret. Hans tankar lemnade moder och hembygd för att ila till den olycklige Ludvig den sextonde, till den sköna, stolta drottningen, hvars miniatyrporträtt han egnade samma dyrkan som en helgonbild. Hans själ drogs till Paris, Frankrikes själ, der ville han strida och — segra; ty ungdomen drömmer icke gerna om nederlag och död. Hvarje strid medför seger, hvarje sträfvan vinner sitt mål, och hans var att bidraga till att krossa revolutionen och återställa en stark konungamakt.

Han ser just ej ut som en hjälte, der han nu sitter. Det ljusa håret, de milda blå ögonen gifva honom ett vekt, nästan qvinligt tycke; men hans tankar ila i galopp till Paris, till Tuilerierna. Revolutionen

är i hans dröm krossad, han inträder i slottet som triumfator och lägger knäböjande för konungens fot sitt segerkrönta svärd, och konungen tackar honom, drottningen ser på honom med stolta, blixtrande ögonkast, och den unge prinsen kallar honom sin räddare. Konungen fäster honom vid sin sons uppvaktning. Framtiden tillhör honom.

Så långt har den unge ädlingen kommit i sin dröm. Det är redan mörkt i salen; den gamle hofmästarn inträder och tänder vaxljusen i kronan. Armand närmar sig eldstaden.

"Här är qväfvande varmt", säger han. "Hvarför elda i Juli månad?"

"Din farmor älskar den flammande brasan", svarade hans mor.

I detta ögonblick inträder en page, bärande på en silfverbricka bref och tidningar. Familjens medlemmar skyndade ifrigt att taga del af dessa underättelser. Der var berättelsen om folkets inträngande i Tuilerierna den 20 Juni och den fara, konungafamiljen lupit. Med olika känslor af bestörtning, fasa och sorg lästes dessa tidningar af de i slottssalen samlade tre personerna. Tårar störtade ur deras ögon och den unge mannen utropade: "O, min mor! du älskar mig icke, om du längre qvarhåller mig här."

Med tårfyllda ögon och hjertat fullt af sorg svarade hon: "Gå, min son, gå dit pligten kallar dig!"

Armand steg upp, kastade sig för sin mors fötter och tackade henne för denna tillåtelse med ungdomlig hänförelse; men grefvinnan nedföll afsvimmad.

Detta sista offer var för mycket. Hon nedlades på sjukbädden, och hennes sjukdom fördröjde några

dagar sonens afresa. Men få dagar derefter finna vi hästarna sadlade och framledda på borggården och Armand färdig att sitta upp.

Solen sken brännande ned öfver det stolta slottet med sina spetsiga torn och balkonger, hvilket från sina murars skydd bortsände den siste ädle telningen af den grefliga Mornayska ätten. Hans farmoder har välsignande lagt sina darrande händer på hans hufvud, och hans moders bristande hjerta har invigt honom som ett offer, måhända det skuldfriaste, det oegennyttigaste, som den ädla släkten bragt sin konung. Men ynglingen sjelf rider stolt och glad öfver borggården, viftar ett sista farväl åt sin moder på balkongen och sätter sin häst i galopp. Fort, fort vill han ila till konungens bistånd.

Hans moder ser honom från höjden af balkongen. Hur skön han är, hur god, hur förtroendefull. Hennes läppar öppna sig till en bön för hans framgång eller åtminstone hans lif. Ack, han var ju hennes ende! Gud och madonnan skulle nog bevara honom. Hon stod på balkongen, så länge en skymt af den älskade gestalten syntes. Vägen krökte sig, han försvann och syntes åter många gånger. Slutligen, då han för sista gången blef synlig, stannade han på en höjd och svängde hatten för att tillvinka henne sitt sista farväl; men hon brast i tårar och vände sina steg till kapellet. Der hade hon sagt honom, att hon skulle tillbringa sina morgnar i bön för honom, der skulle deras tankar mötas inför Gud.

Hinder på hinder hopade sig på den unge grefvens väg, men hans mod och hans ihärdighet växte för hvarje hinder, och det var med segertankar och

minen af en segrare, som han den 29 juli om aftonen red in i Paris — samma dag som Jacobinercheferne mötte Marseillerhären vid Charenton, och planen till det anfall utkastades, som skulle störta tronen för alltid.

Himlen var mulen och luften qväfvande het, då Armand red genom gatorna, som förde till hans onkels hotell. Då och då genomskar en flammande blixtn molnmassorna. Hotellet var öde, onkeln hade emigrerat, gått för att möta hertigen af Braunschweig.

Knappt hade Armand lemnat onkelns öfvergifna boning, förr än en fruktansvärd orkan utbröt, blixten ljungade, stormen störtade lös, och åskan slog slag på slag. Alla hus tillslötos, och den unge grefven befann sig utan skydd, irrande på den främmande stadens gator. Var det ett tecken, att alla hans drömmar skulle tillintetgöras? Han trodde det icke. Det var Guds vrede öfver den pligtförgättna staden. Stormen stärkte hans förhoppningar och lifvade hans mod, då han genomvåt, men glad, äntligen fann ett hus, der han kunde taga in.

Armand tillbragte den första dagen med att söka en vän till hans familj, som kunde införa honom till den kungliga familjen. Det blef honom svårt att finna någon. Somliga voro i Koblenz, andra på sina gods, och ett fåtal, inneslutne i Tuilerierna, lemnade icke denna tillflyktsort. Slutligen träffade han på gatan den unge Suleau — den för sin talang såsom skriftställare, men ännu mer för sitt sorgliga slut så namnkunnige ädlingen — med hvilken hans familj hade stått i förbindelse, och blef af honom ombedd att följa med till en middag, tillsammans med några kungligt sinnade, i Champs Elysées.

I ett närgränsande värdshus var äfven en fest anordnad för frihetsvännerna från Marseille. Tonerna af Marseillaisen besvarades med den rojalistiska arian: "O Richard! o mon roi!" och ropen "Vive le roi!" med "Vive la nation!" Från ord till handling var ett kort steg, och endast Péthion's mellankomst hindrade en formlig gatustrid. Armand, lindrigt sårad, fördes hem med Suleau.

Det var under dessa ödesdigra dagar, då böneskrifter om konungens afsättande ingingo från alla håll, och då hans tillgifnaste anhängare och mest obetingade vänner började förtvifla om konungamakten i Frankrike, Armand förbehållet att, tack vare sin ungdom och oerfarenhet, döf för alla varningar och hotelser och omedveten om farans vidd, tro på konungens snara seger.

Armands lindriga sår läktes snart, och han inträdde äntligen med lätt hjerta och dansande gång i det kungliga palatsets gemak.

Det var den 8 augusti. Konungen mottog honom med nästan faderlig godhet och vänlighet, och drottningen talade länge med honom, sade honom vara sina bröder värdig och räckte honom sin hand att kyssa. Armand lemnade icke mera palatset, ty doft spred sig ryktet om den kommande striden. Konungen och drottningen väntade den icke utan oro, men dock förtröstansfullt. Frankrikes ädlingar, samlade kring sin konung, föraktade för djupt detta folk för att tro på deras öfverlägsenhet, ehuru det redan mer än en gång visat sig besitta den. De voro alla i en exalterad sinnesstämning, då stormklockan ljöd natten mellan den 9 och 10 augusti. Ingen gick till hvila i palatset,

drottningen och madame Elisabeth gingo genom salarne, talande med de få, men modige försvararne. Rådsalen erbjöd den brokigaste tafla, hofetiketten var lemnad åsido, och grupper af ministrar, hofmän och officerare vid schweizergardet sutto eller stodo samtalande rundt omkring i rummet. Drottningen, lugn, men med spår efter tårar i sina ögon, satt på en taburett och talade ännu en gång med Armand.

"Må Gud löna er och er mor", sade hon, "vi skola måhända aldrig kunna det."

"Ers majestät", svarade ynglingen, "jag är lycklig och till fullo belönad, om jag i någon mån kan bidra till er seger."

Drottningen log och fäste sina ögon på honom. Han var knappt mer än en gosse, och han hade mera mod än hon sjelf. Hon rodnade deröfver. Han stod vördnadsfull och hängifven framför henne, de ljusblå ögonen strålade, och de mjuka purpurläpparne rörde sig, som ville de säga mera.

"Hvad tänkte ni säga vidare?" frågade drottningen med rörelse.

"Vi skola segra, ers majestät", sade han med hänförelse, — "min mor ber för oss, och många tusendes böner uppstiga jemte hennes från hela Frankrike."

Madame Elisabeth, som i detsamma närmade sig drottningen, hörde Armands ord och besvarade dem i drottningens ställe. — "Bönen förmår mycket", sade hon och fäste sina tårade ögon på himlen, hvilken nu färgades af den gryende dagen.

Hvilket hopp hade ej ynglingens ord ingifvit dem! Tron på en moders förbön flägtade likt en lifvande vind

genom deras modlösa själar. Var icke äfven Marie Antoinette mor — en mor, som bad för sina barn?

Konungen hade dragit sig till baka i sin sängkammare, han var trött till kropp och själ. Han synes dock snart åter med hår och kläder i oordning, han hade försökt att sofva. Drottningen kastade sig i hans famn. Armand stod vid fönstret. Morgonrodnaden föll ned öfver hans ljusa hår och smärta, ungdomliga växt. Hans tankar vände åter till Normandie, till Vieux-Manoir, han tänkte på sin mor, som för hans skull vakade och bad i kapellet, han tänkte på sin farmor och förestälde sig deras fröjd, då han med segerbudskap skulle återvända till de älskade, under det att stormklockan ljud och den dag inbröt, som tycktes komma för att krossa alla drömmar.

Hvilka drömmar hade icke konungen, drottningen, alla der församlade om konungamaktens återställande i sin forna glans! Denna dag skulle förinta dem.

Hvilka drömmar hade icke girondisterne om en republik utan strid, utan lagbrott, utan blodsutgjutelse! Denna dag skulle krossa dem, visa dem, att de väl kunde släppa lös floden, men icke mera hämma den, gifva dem en aning om deras eget fall midt i deras seger.

Massorna ryckte an mot palatset, kanoniererna sveko, nationalgardet förolämpade konungen, som ville uppelda deras mod. Konungen skulle med sin familj lemna palatset för att genom trädgården begifva sig till nationalförsamlingen. Förtvivflan intog de trogne försvararne. Armand ensam hoppades ännu. Han stod och såg öfver den stora, af praktfulla blommor och marmorstatyer uppfyllda trädgården. Det var i detta

ögonblick, som konungen märkte honom. Hans ögon tårades, då han såg så mycken ungdom, så mycken skönhet, och han utropade: "Unge man, hvarför har ni då kommit hit?"

"Armand svarade: "Sire, jag kom för att segra med er."

Konungen vände med ett sorgset leende bort hufvudet, men drottningen sade: "Ni har rätt, allt är ännu ej förloradt", — och hennes stolta ögon blixtrade.

Armand följde den kungliga familjen ned i trädgården. Man ville hindra honom: "Låt honom följa mig i egenskap af page!" sade drottningen.

Man bad henne vördnadsfullt att afstå derifrån, det kungliga följet vore redan alltför stort.

"Farväl!" sade hon då och afbröt från sin stjelk en hvit lilja, hvilken hon räckte honom — "eller rättare au revoir, vi återkomma snart."

Men madame Elisabeth hviskade, i det hon gick förbi honom: "Må Gud bevara er åt er mor!"

"Men, onkel", afbröt jag, "huru vet ni allt detta? Var också ni i palatset denna natt?"

Onkel Casimir såg på mig en stund, innan han svarade. — "Ja", sade han derefter nästan motvilligt, "jag var i palatset denna natt. Jag såg och hörde, hvad jag förtäljer, och ser du — cela ne s'oublie point."

Han skuggade några ögonblick sina ögon med handen, derefter fortfor han:

"Armand gick åter in under peristilen. En sorgsen aning betog honom, då en sakta vindpust sväfvade fram öfver träden och strödde hopar af gulnade kastanjelöf för den kungliga familjens fötter. En revolutionär tidning hade ju sagt några få dagar förut, att

konungadömet skulle falla med löfven. Samma känsla intog måhända konungen, i det han, visande på löfven framför sina fötter, sade: "De falla tidigt detta år."

Harm och förvirring herskade i palatset vid konungens flykt. Somlige bröto sönder sina värjor och sletto ordnarne från sina bröst. Andra voro lugne, nästan föraktfulle.

"Om han åtminstone vetat falla som en konung", sade en af schweizergardets officerare.

Falla! Det var då fråga endast om att falla? Armand de Mornay hade då kommit dit endast för att dela sina bröders öde, icke för att segra. Hans blod skulle då onyttigt förspillas, han skulle dö utan att segra, hans mor skulle få begråta sin fjerde son. Dessa tankar flögo som en blixst genom hans själ under den mellantid, då något lugn rådde. Han hörde de bullrande rådslagen inne i slottet, utan att gifva akt på dem. Han hörde folkmassan närma sig, hörde yxhugg dåna mot portarne till den kungliga borggården, och huru dessa slutligen störtade in. Hans själ återvände för ett ögonblick till Vieux-Manoir. Vid denna tid var hans mor i kapellet, vid madonnans fot bad hon för honom. — "Älskade moder", hviskade Armand för sig sjelf, "förlåt mig, om jag kastat bort mitt lif utan gagn, om jag förspilt det, som var dig så dyrbart."

I detta ögonblick red folkskarans anförare in på borggården, kanoniererne lemnade sin post och vände sina vapen mot slottet. Armand gick att förena sig med schweizergardet vid den stora trappan och gjorde med dem ett utfall. De rensade borggården, återtogo kanonerna och återvände till Tuilerierna som segrare.

Det behöfdes icke mera för att åter tända hoppets flamma i Armands bröst, och då konungens befallning kom, att de skulle förena sig med honom i nationalförsamlingen, var det med gladt mod, som han ånyo gick ut ifrån slottet, och med värjan i hand tänkte bana sig väg genom folkmassan.

"Min moders bön skyddar mig", tänkte han. — "Ännu kunna vi segra, förena oss med konungen och med honom lemna denna stad, der trohet mot konungen är en förgäten sagen."

Ynglingens blickar öfverflögo harmfult folkmassan. En man fäste hans blick. Det var ett söderns barn. Hans hår är svart och bortstruket från pannan, hans drag regelbundna; hans växt, hög och muskulös, påminner genom sina ädla former om antikens skönaste atletstatyer. Blusen, öppen öfver bröstet, är fläckad med blod. Det är hans eget, men ännu gnistra hans svarta ögon af hänförelse, ännu stiger från hans läppar i fulla toner frihetens och patriotismens hymn, marseillaisen. Armand ser på honom, ett slags fasa, blandad med beundran, intar honom för denne man, men på samma gång ett medlidande öfver honom, som han ser vara invigd åt döden — döden för en orättfärdig sak.

Nu voro de kungligt sinnades leder ordnade. — "Framåt mot nationalförsamlingen!" ljuder kommandoropet, och nu gömmer Armand vid sitt bröst drottningens blomma. Med värjan i högra handen fattar han med den venstra sin hatt, svänger den i luften och utbrister: "Vive le roi!" —

Onkel Casimir gjorde ett uppehåll på några ögonblick, men fortsatte sedan:

”Det är afton. Trötta af blodsutgjutelse draga sig folkhoparne till baka eller genomströfvda det vidsträckta slottets våningar. Trappan och gården äro betäckta med döda och stympade kroppar, hvilkas hufvuden rasande skaror burit kring gatorna som segertecken. Midt för La terrasse des Feuillants ligga hopar af döde — schweizare och ädlingar liksom män af folket. Der ligger äfven en ungdomlig gestalt med värjan i ena handen och hatten höjd öfver hufvudet i den andra. Lugn och blek ligger han der, skön ännu i döden, Det är nordens unge ättling med det ljusa håret, de blå ögonen och segerdrömmarne i hjertat, han, som de moderliga bönerna så troget skulle skydda — Armand Mornay de Vieux-Manoir. Han föll, då han ropade sitt: ”Vive le roi!” och skakade sin hatt i luften — föll för en kula midt i hjertat från den blödande mannen, hvilken före striden tilldragit sig hans blickar. Huru kunde denne man hafva hjerta, torde du fråga, mon cher, att tillintetgöra så mycken ungdom och behag, att beröfva en moder sin ende högt älskade son? — Tyst! — äfven han har betalat sin skuld till döden, och äfven han har en moder. Hon bor i en eländig koja vid Rhones strand, icke i ett slott; men denne son, som var hennes ende, har äfven hon med bristande hjerta offrat åt fosterlandet. För honom har hon bedt, till honom flyga hennes tankar med gladt hopp. Hon känner hans mod, hans viljekraft, hans hängifvenhet för frihetens sak. Huru skulle han icke strida, krossa tyranniet, befria fosterlandet och återvända efter fulländadt värf till sin mor, sköta sina oliv-träd, skörda sina vindrufvor och föra

en svärdotter till hennes torftiga härd! Det är slut. Äfven han har fallit — fallit för friheten.” —

Onkel teg och betraktade mig ett ögonblick. — ”Säg mig”, sade han derefter, ”hvilken af dessa båda anser du för den sannskyldige martyren?”

”Jag vet icke.”

”Nåväl”, vidblef han leende, ”icke heller jag vet det. Rojalister som republikaner hade ju sina fel, begingo ju sina brott, men de hafva försonat dem med sin död, aftvagit dem i sitt eget blod. De voro gripne af en idé och hänfördes deraf till den grad, att de derför offrade allt. Må vi ära dem som fallit, dem som gifvit sitt lif för sin öfvertygelse! Skulle vi vara beredde att göra sammaledes?”

”Ja, onkel, jag hoppas vi skulle vara det.”

”Du hoppas! O, la jeunesse — c'est l'âge de l'espérance. Jag deremot, min vän, vet att vi icke skulle vara det, ty, ser du, lifvet är ändå kärt — c'est pourtant une chose tout à fait particulière et qu'on ne possède guère qu'une seule fois”.* — Han log. ”Det är sent i dag, petit”, sade han, ”vill du ringa och säga till om té! Jag har alldeles glömt tiden.” — Han drog åter fram sitt ur. ”Hvad tänker gamle Frank på? Han plägar annars vara punktligheten sjelf.”

Den gamle hofmästarn rullade in tébordet, som han dukat ute i salongen, och onkel och jag satte oss att supera. Den vemodiga skugga, som denna berättelse från revolutionens dagar kastat öfver onkels vanligen så lugna drag, vek småningom, medan han smut-tade på sitt té och förtärde sina små ”pâtisseries”.

* Det är framför allt en högst säregen sak, och man eger något dylikt endast en gång.

"Vet ni, onkel", sade jag, "det har i afton händt mig något underbart?"

"Hvar då, min vän?"

"Här i detta rum."

"Vraiment."

"Jag har haft en syn."

"Åh, petit!"

"En hallucination, om ni så vill." — Jag beskref för onkel Casimir den dröm, som kommit mig att dröja så länge med brevet.

"Il n'y a rien d'étonnant, det är ju ma petite bourgeoise, som du der beskriver för mig."

"Jag förstår inte, onkel."

"Det var kuriöst, — du vill väl icke säga, att du aldrig sett la petite bourgeoise — du, som känner mina miniatyrporträtt nästan lika väl som jag sjelf."

"Jo, det vill jag säga, onkel, jag har aldrig sett denna målning."

"Miracle des miracles!" ropade onkel, i det han reste sig upp från tébordet och öppnade den byrålåda, der han förvarade sina miniatyrporträtt. Der lågo de, en del i sina fodral, en del i större lådor, på sina bäddar af purpurröd sammet. Han genomfor med blicken sin samling, först flygtigt, sedan med mera uppmärksamhet, och utropade: "Non vraiment, elle n'y est plus. Skulle någon hafva tagit ifrån mig la petite bourgeoise?"

"Kanske är hon i skrifbordet, onkel."

"Point du tout, der har jag blott slägtporträtt och mina intimaste vänner, mes amis les plus intimes. Kom hit, petit, och se efter! Det måste finnas här — det der porträttet, som du drömde om. Det är en

Greuze — en smula större än de andra — och föreställer en täck flicka, hvars namn är mig obekant, men hvars ansigtsbildning förräder, att hon ej hör till aristokratien. Jag kallar henne la petite bourgeoise — hon måste vara här.”

”Nej, onkel, här finnes ej den täcka flicka, som jag säg, och, onkel, det måste vara länge sedan hon var här, ty alla de gånger, som jag sett onkels samling, har jag ej sett detta porträtt.”

”Se efter i skrifbordet då”, mumlade onkel Casimir. — ”Est-ce possible, att jag börjar åldras till den grad, att jag ej mer vet, hvar mina saker finnas. Ack, då är jag gammal — horriblement vieux.”

Onkel suckade och gick långsamt från byrån till skrifbordet, öppnade den ena lådan efter den andra och sökte. Der funnos hvarjehanda souvenirs, brefbundtar och porträtt af släktingar, min farfar som ryttmästare, min far som löjtnant, min mor som fästmö, faster Emerence som barn; men förgäfves sökte onkel la petite bourgeoise — hon var icke der. Han blef otålig och kastade omkring sina saker med en för honom ovanlig häftighet. Sedan sjönk han ned i sin länstol med ett halfhögt mille diables! och fläktade sig med sin näsduk.

”Voyez, mon cher”, sade han efter några ögonblick med sitt vanliga behagliga småleende, — ”elle n’y est pas. Jag har gjort allt för att låta dig se la petite bourgeoise — en vain — ça m’a fatigué.”

”Tillåter ni, onkel, att jag åter lägger ned dessa brefbundtar och småsaker?” sade jag, i det jag utan att afvakta hans tillåtelse började göra i ordning.

”Nej, nej, petit!” ropade onkel med en på en

gång så jämrande och harmsen röst, att jag spratt till och hastigt lade ifrån mig, hvad jag höll i handen samt drog mig ifrån skrifbordet. På hvad sätt jag dervid kom att röra en bland inläggningarna gömd fjäder, vet jag ej, men i samma ögonblick sprang en lönlåda fram.

”Maladroit!” skrek onkel, men jag lyssnade knappt på honom, ty ofvanpå papperen i lådan låg den målning, som onkel sökte. Den var något större än de vanliga miniatyrporträtten, nästan så stor som en bok i mindre oktav. Under ett hvalf af rosor stod en ung flicka frisk och täck, icke skön, men intagande. Jag hade aldrig sett denna bild, och likväl föreföll den mig så förtrolig som en barndomsvän. Det syntes mig, som hade jag känt detta förtjusande väsen sedan långa år, som hade jag hört dessa röda läppar tala ljuftva ord, hvilka ljödo som en framhviskad musik — som hade min hand vidrört detta mjuka, bruna hår, och dessa blå ögon sett in i mina, på en gång oskuldsfulla och tänkande, trofasta och barnsliga. Jag vet ej, hvad som så tilltalade mig i denna bild. Fins det väl omedvetna minnen från en förfluten tillvaro, så hade jag måhända lefvat tillsammans med denna flicka på en annan planet? eller fins det dunkla aningar om framtiden? Och skulle jag då en gång få se en lefvande motbild till la petite bourgeoisie, lära att känna och älska henne? Jag försjönk i drömmerier vid åsynen af denna målning, så att jag glömde allt och blott hängaf mig åt att betrakta den.

”Mais, mon Dieu — il est fou tout à fait.” — Dessa ord, uttalade af onkel i en halft gäckande, halft förnöjd ton, väckte så att säga upp mig.

"Ah, onkel!"

"Ma petite bourgeoise behagar dig, tror jag", sade han småleende.

"Ja, onkel."

"Dieu soit loué, att du återfått din tungas bruk, om också blott för des mots monosyllabes!" återtog onkel spetsigt. — "Men se der i sanning någonting utomordentligt! Ett riktigt äfventyr! La petite bourgeoise uppenbarar sig för un jeune étudiant för att blifva befriad ur den lönlåda — nej — ur det fängelse, der le vil ogre håller henne fången. Ynglingen befriar den sköna, och l'ogre attendri — skänker henne à son libérateur. Se så, stå icke der tout éperdu! Se här la petite bourgeoise! Tag henne till minne af din gamle onkel, som aldrig förr gifvit dig något och som — kom ihåg det, min gosse — skulle vara glad, om han kunde. Sak samma — bagatelle — ne me remercie point! jag är glad åt, att du beundrar min Greuze — det är nog. C'est assez — gå nu hem petit! Il fait tard — très-tard — Au revoir!" — Han svepte långsamt in målningen i silkespapper, lemnade mig den och ringde sedan. Den gamle Frank följde mig ut i tamburen, der Jean hjälpte på mig ytterrocken, och påminde mig om galoscherna, som jag höll på att glömma. Och så skyndade jag utför trappan.

Jag rusade min väg framåt genom de mörka gatorna, flög i famnen på en gammal fru, som med mopsen på armen kom från en tékonselj, höll på att springa omkull en brandvakt och knuffade till värdinnan, som öppnade porten för mig. Jag tog långa hopp uppför trappan, nådde mitt rum, tände ljus, tog

fram porträttet och hängaf mig framför detsamma åt drömmier. Den inbrytande morgonen fann mig ännu framför porträttet, klädd i öfverrock, med mössa på hufvudet och galoscher på fötterna. Jag hade glömt allt för egandet af la petite bourgeoise.

Farfar hade ämnat mig till militär, men min bestämda motvilja för denna bana var så stor, att jag helt tvärt sade nej till alla förslag i denna riktning och förklarade mig vilja studera. Att farfar icke skickat mig som barn till Carlberg, kom sig derutaf, att han ansåg, det min far der lade grunden till den bröstsjukdom, som förde honom till en för tidig graf. Farfar var nu mycket missnöjd. Det hörde till familjens traditioner, att den äldste sonen gick in i armén och den andre sökte en hofcharge. Jag var nu den ende, och farfar grämde sig öfver mitt beslut och öfverhoppade både min mor och mig med förebråelser. Den sista sommar, som jag tillbragte hos farfar, blef därför föga behaglig för oss alla, och bra lycklig skulle jag hafva känt mig, då jag reste, om jag blott kunnat föra med mig min mor. Vi voro dock så helt och hållet beroende af farfar i ekonomiskt afseende, att något sådant ej kunde komma i fråga, och med tungt hjerta lemnade jag henne qvar.

Att farfar under dessa omständigheter försåg mig med ett så rikligt årsunderhåll, förundrade mig, men han var för stolt till annat.

"Mina önsknigar gälla ganska litet för dig, min

käre Elis", sade han buttert, då jag reste, — "men jag vill ändå framställa dem för dig. Du är den siste af din ätt — en lika ädel, som lysande ätt — och jag vill, att du tänker derpå. Intet småaktigt gnideri skall vidlåda arfvingen till mitt namn. Du skall söka dig en komfortabel bostad — umgås med människor — inte vara någon bokmal — och hafva öppen hand mot fattiga kamrater af ditt eget stånd. Är ditt apånage otillräckligt, så är jag villig att skjuta till, hvad som fattas. Tacka mig icke!" sade han otåligt, då han såg mig färdig att utbrista i tacksägelse för hans oväntade frikostighet. — "Hvad jag gör, är för namnets skull, icke för din, du har alltid varit en halsstarrig pojke."

Vi skildes kallsinnigt från hvarandra, och jag lofvade mig sjelf att i trots af farfars vilja blifva en riktig bokmal och med det snaraste afsluta mina studier.

Med undantag af ett par flygtiga besök i hemmet lemnade jag icke Upsala, förr än jag tagit min grad och låtit inskrifva mig som extraordinarie i konungens kansli. Jag kom då för att tillbringa ett par veckor i hemmet och derefter skulle jag göra en kortare utrikes resa. På vägen upphans jag af ett bref, bedjande mig i stället fara till L. Onkel Casimir vore illa sjuk och min mor hos honom. Jag vände genast om och inträffade på aftonen i L. Det var för sent att nu besöka onkel, och jag uppsköt det därför till följande morgon.

Då jag kom till onkels hus, mottogs jag af gamle Frank med denna blandning af ödmjukhet och förtrolighet, som utmärkte denne tjenare af gamla stammen.

Han såg åldrad och nedböjd ut, och hans ögon voro röda af nattvak och tårar.

"Huru är det med onkel?" sporde jag.

"Ack, baron Elis", svarade han, "det lider mot slutet med hofmarskalken, han täres bort. Man skulle kunna säga, att han är döende." — Den gamle mannen qväfde en snyftning.

"Ja, ja, gamle vän", sade jag, "då man är så gammal som han, torde man ej kunna hoppas att blifva återstæld från en allvarsam sjukdom. Få uppnå hans ålder."

"Ja, det förstås, han är 86 år", svarade den gamle hofmästarn, "men han var såsom få unge, glad och frisk, endast att han under de sista åren fått allt mera svårt att gå, vi sköto hans länstol till sängen. Då han var klädd, rullade vi ut den till den kära brasan i kabinettet. Ack, baron Elis, att tänka, att jag måste öfverlevfa min herre!"

"Men så är du dock så mycket yngre än han, käre Frank — tjugofyra år — är det icke så?"

"Åh nej, baron, endast aderton, och det är min tröst, jag skall snart följa min herre i grafven."

Jag frågade efter min mor. Hon hade gått upp på sitt rum för att hvila efter att hafva vakat hela natten, sade Frank, men onkel vore nog vaken. Vilde jag stiga in i salongen och vänta, skulle Frank gå för att bereda onkel på min ankomst.

Jag inträdde således ännu en gång i denna svafvelgula salong, der jag tillbragt en så stor del af min barndom. Jag återsåg pastellporträtten och vaserna, de voro nu fulla med nyplockade doftande blommor. Jag slog mig ned i den fönsterfördjupning, der jag

plågade mumlande öfverläsa mina lexor, och jag tänkte på förflutna tider. Jag fick god tid till eftertanke, ty först efter en ganska lång stund kom Frank och vinkade åt mig att inträda. Hofmarskalken ville nu taga emot mig.

Jag gick hastigt igenom det lilla kabinettet, der solen föll in genom fönstren, och dess strålar liksom smekande sväfvade öfver sèvresbilderna, chinoiserierna och miniatyrporträtten. Det fina bordet af rosenträ med alla sina små pretiosa stod der som förr, och på bordet framför soffan fans ett litet skrin med inläggningar i sköldpadd och silfver. Det stod der så i stil med allt det öfriga, att det tycktes vara en del deraf, men jag igenkände det ögonblickligen som min mors syskrin. Ingenting, som tillhörde henne, kunde störa samklangens i det hela. Franks närvaro kunde ej hindra mig från att gå fram, se på detta skrin och vrida på nyckeln.

"Det är friherrinnans arbete", sade den gamle hofmästaren sakta.

"Jag vet det", svarade jag hviskande och gick in till onkel.

Jag fann honom blek och lugn, halft sittande i sin säng och kringbäddad af broderade kuddar — lika vårdad i sin dräkt, som han i helsans dagar varit det. Det fina linnet med spetskrås slöt tätt intill halsen, och rika spetsmanchetter dolde till hälften hans hvita, afmånade händer. Han räckte den ena af dem emot mig med ett matt leende, hvilket var lika behagfullt som alltid, fastän icke lika gladt som förr.

"Det gläder mig att se dig ännu en gång, petit", sade han, "det gläder mig, att du nu slutat dina stu-

dier med heder och kommer hem till din mor. Elle est un ange, ma belle nièce, och Fabian är icke värd all hennes godhet. — Il est un vieux ogre."

Jag yttrade några ord om, att det smärtade mig att se honom sjuk.

"Bah, mon ami!" sade han, "inga år hafva blifvit mig fråntagna. Jag är, som det heter, mätt af lifvet, och slutet är nu för handen. Je le sais bien — och klagar ej deröfver. Jag är nu ensam qvar af alla mina jemnåriga", fortfor han efter ett ögonblicks tystnad. "De äro nu borta, mina ungdomsvänner. Excel-lensen gick bort för tu år sedan, lugn och mild som alltid. Han skref några rader till mig före sin död och skänkte mig som ett souvenir tolf utsökta miniatyrporträtt — och bland dem hans eget och Agniolas. Ah, jag hoppas, att han återfunnit henne i denna andra värld, dont on parle tant.* I höstas slutade grefvinnan sina dagar. — C'était un ange sous le masque d'un démon. Icke förr än efter hennes död har man upptäckt, hvilken storartad välgörenhet hon utöfvade. Moi, je la croyais avare,** må hon förlåta mig det nu — om hon vet någonting derom! Hon var också en verklig hjeltinna, som mötte les tourments et la mort avec ce sourire sardonique, hvarmed hon plägade omtala små historietter förr. — Oh, il n'y a plus de telles femmes en nos jours, elles appartenaient toutes au siècle qui est parti.*** Äfven nu, sedan hon är borta, har hon rikligen sört för sin kusin och bedt henne icke öfver-

* Om hvilken man talar så mycket.

** Jag, jag trodde, att hon var snål.

*** Åh, det finnes icke sådana qvinnor i våra dagar, de tillhöra alla det tidevarf, som gått.

gifva Donnerheim, hvilken till stor del berodde på hennes charité. Och vet du, petit, man säger, att fröken sytt färdigt sitt herdestycke och skänkt det åt majoren, och att hon och le vieux fanfaron tänka att förena sina öden. C'est tout à fait ridicule. Jag hoppas, att majorens frejdade vän, baron Münchhausen, kommer hit för att blifva brudriddare, och att fröken Henriette vidtalat någon tysk andebesvärjare att mana fram de fem fåvitska jungfrur till brudtärnor åt sig." Onkel skrattade.

"Hör, Elis", sade han plötsligt allvarlig, "sätta dina studier dig i stånd att taga din mor till dig och bilda dig ett hem, oberoende af din farfar?"

"Nej visst icke, onkel, dermed dröjer nog åtskilliga år ännu."

"Det gör mig ondt, petit", sade han, "verkligen mycket ondt." — Han tillslöt ögonen och låg en stund stilla och tyst, under det att ett bittert vemod bredde sig öfver hans drag. Derpå sade han sorgset: "Om icke allt är, som du väntar, Elis, så tänk icke för illa om din gamle onkel och förbanna mig icke i min graf."

"Onkel, hur kan ni tala så? Jag älskar och vördar er. Hos er har jag haft ett det angenämaste hem under min skoltid, och jag skall alltid tänka på er med tacksamhet."

"Tack, min käre gosse!" sade onkel. "Och nu tala om för mig, hvad som tilldragit sig i Upsala — och dina vidare planer!"

Jag omtalade för honom allt hvad jag visste skulle intressera honom om universitetet och de personer, med hvilka jag hade plägat umgänge. Han afbröt mig då och då med en fråga, men så dog samtalet

småningom bort, jag tror nästan, att onkel slumrade in några ögonblick. Denna sömn, om det ens var någon, var helt kort. Han vände åter sina bruna ögon mot mig med en qvarlefva af den forna skalkaktigheten i blicken och sade: "Du har talat om mycket, petit, men du har ändå icke sagt mig ett — hvilken ung dam ditt hjerta ger sin hyllning."

"Ingen, onkel."

"Vraiment? voilà quelque chose d'extraordinaire! en ung man på tjugofem år med hjertat ännu fritt! C'est presque incroyable."

"Men det är icke dess mindre sant, onkel."

"Jag tviflar ej på ditt ord, mon cher. Hör på! Skulle du par hasard ännu tänka på lilla tusenskön?"

"Men, onkel, det är ju ett barn!"

Onkel började skratta. Han gjorde ett fåfängt försök att resa sig upp. Jag lade min arm bakom honom för att understödja hans bemödanden. En rikt emaljerad medaljong gled fram mellan spetsarne på hans krås, den gamle märkte det icke. Den ansträngning han gjort, vållade honom smärta, han lade handen på bröstet och sjönk åter ned mot kuddarna. Härvid måtte han hafva vidrört någon fjäder på medaljongen, den öppnade sig och visade för mina förundrade blickar ett par pressade tusenskönor och en ljus hårlock. Onkel tryckte hastigt till medaljongen och stack den åter inom sitt veckade spetskrås med en hastig blick på mig, men han sade intet. På hvars hufvud denna lock suttit, hvilken hand, som en gång brutit dessa vissnade blommor, har jag aldrig erfarit. Uppenbarligen har det varit en kär hand, som plockat

dessa tusenskönor, ett älskadt hufvud, som burit denna så länge och så hemlighetsfullt förvarade hårlock.

"Min käre gosse", sade onkel efter att hafva hemtat sig, "det vore mycket, som jag skulle vilja anförtro dig. Jag skulle vilja uppdraga åt dig, hvad man kallar att reda ut mitt bo. Jag har en gång skrivit ett testamente — det ligger i lådan till vester i den gamla pulpeten. Här är nyckeln. Tag och bränn upp det! I morgon skola vi skicka efter en jurist och ordna alla dessa saker. Gamle Frank känner mina affärer. Gå nu, min vän! Din mor skall vara förtjust att se dig, och jag behöfver hvila."

Jag fullgjorde onkels önskan med afseende på testamentet, återlemnade hans nycklar och gick sedan att uppsöka min mor. Vi tillbragte återstoden af förmiddagen tillsammans i onkels salong, men på eftermiddagen lät onkel bedja oss att komma in till sig. Han var mycket glad och syntes icke alls lidande.

"Din återkomst har gifvit mig nytt lif", sade han småleende. — "Oh, je suis tout à fait bien maintenant".*

Han tillät oss icke att lemna sig. Den gamle hofmästarn kom in och tände lampan i taket. Dess sken, återkastadt mot det skiftande sidenomhänget, gaf onkels hy en friskare färg, och hans ögon glänste som förr. Då det blef den vanliga tiden, rullade Frank fram tébordet till sängen. Det var dukadt som förr, blott med den skilnaden att silfverkandelabrarne voro borta — onkel tålde ej det starka skenet. Den gamle åt föga, han drack sitt té svagare än vanligt och förtärde några syltade frukter. Efter måltiden ville vi

* Åh, jag mår alldeles bra nu.

draga oss tillbaka, men han qvarhöll oss hos sig, tills det var ganska sent. Slutligen tog han sin morfin i ett glas sockervatten, som min mor tillagade och bjöd oss god natt.

Vi gingo blott ut i kabinettet, der vi sutto tills öfver midnatt, då Frank kom in för att aflösa oss. Min mor smög sig in på täspetsarne och sade, att onkel sof så godt, som hon icke på länge sett honom göra, och vi lemnade rummet.

Påföljande morgon fann jag Frank sofvande i en stor länstol och gick åter ut, viss om, att då sof äfven onkel. Om en stund gick äfven min mor in i kabinettet. Frank vaknade då och sade, att hofmarskalken sofvit hela natten och syntes så lugn. Min mor blef förundrad öfver en sådan förändring, han plägade vanligen sakna all sömn. Hon gick in i hans rum. Ja, han sof. Solen föll in genom de tjocka sidengardinerna, sken på hans vackra gamla ansigte och göt liksom en gyllene strålkrets öfver hans hvita hår. Han låg der lugn och stilla, leende, liksom kringgycklade honom sälla drömmar. Den ena handen hade slutit sig kring medaljongen, den andra hängde ned på täcket. Min mor gick ända fram till bädden, böjde sig ned öfver honom och lyssnade. Ingen andedrägt höjde mer hans bröst. Hon vidrörde lätt hans hand, den var kall. Onkel Casimir var död.

Morgonen derefter kom den gamle hofmästarn in i mitt rum, medan jag ännu låg.

"Baron Elis", sade han, "kom salig hofmarskalken att tala något med er om sitt testamente?"

Jag hade ej förut tänkt på, att jag på hans begäran bränt upp detta dokument. Jag fann dessutom hofmästarns fråga oförsynt och måhända förestafvad af egennyttiga beräkningar och svarade därför en smula kallt, att jag hade grundad anledning att förmoda, det intet sådant funnes — men farfar vore enda arfvingen.

Den gamle mannen genomsådade min tanke. — "Har baron Elis tänkt, att det skulle vara mycket här att ärfva?" frågade Frank med ett sorgset smålöje.

Jag svarade icke.

"Ack, baron Elis", sade han, "salig hofmarskalken dog i en behaglig tid. Han har inga eller åtminstone nästan inga skulder, men han har heller ingenting kvar mera. Vi hafva sålt bordssilfret och kandelabrarna och" —

"Men detta hus?" frågade jag.

"Det tillhör borgmästaren, som köpte det af min salig husbonde för sju år sedan, men lemnade honom dispositionsrätt på fem år och har sedan icke brytt sig om att göra några anspråk derpå. Gubben är ju så gammal, sade han, må han vara i lugn till sin död. Salig hofmarskalken var allmänt afhållen, skall jag säga." — Den gamle betjenten torkade sina ögon.

Jag var för öfverraskad att kunna tala, vi hade alla ansett onkel Casimir för ganska förmögen, om ej rik, och han förde ett lefnadssätt, som gaf stöd åt detta antagande. Han behöll hela det stora huset för sig utan att hyra ut något deraf. Ehuru han i egent-

lig mening blott bebodde de tre rum, jag omtalat, uppeldades likväl fyra andra, jemte förstugan och domestikrummen. Nedra våningen var möblerad, äfven så vindsrummen, ehuru ingen bodde der, utom då farfar eller min mor ett par gånger om året gjorde honom några dagars besök. Han hade talrik betjening, hästar och kusk, hofmästare, betjentgosse och trädgårdsmästare, hushållerska och kokerska, städerska och tvätterska, och Gud vet, hvad de kallades. Hans bord var utsökt både med mat och viner, och han syntes i intet afseende spara.

Frank tycktes vänta, att jag skulle säga något. Då så icke skedde, fortfor han:

”Sedan huset var såldt, betalade hofmarskalken alla sina skulder — de voro icke så få. Han gaf äfven sina gamla tjenare med varm hand en donation — och derefter återstod icke mycket. Sedan har silfret blifvit afyttradt stycke för stycke — allt som ej var märkt med Ståhlspetzka vapnet. Nu återstår nära nog ingenting i kassan, och jag vet ej, hvad vi härnäst skulle hafva sålt. Kanhända hofmarskalkens kråsnål och skospännen.”

”Hofmarskalkens gamla tjenaré äro emellertid under tak genom hans gåfva med varm hand?” frågade jag.

Gamle Frank tvekade.

”Säg fritt ut!” sade jag en smula otåligt.

”Ack, baron Elis”, sade Frank, ”tag icke illa upp! Kusken är död, och hofmarskalken lät då skjuta hästarne, de voro så gamla, att de ej mera orkade springa, och deras husbonde orkade ej stort att fara ut. Kuskskens gamla hustru, det är min syster, har, som ni vet,

länge förestått huset. Ingen kan som hon laga hofmarskalkens favoriträtter och göra konfektyrer. Jean har jag afskedat — det var en "vaurien", som salig hofmarskalken plägade säga. Min systerdotter sköter hans tjenst och städar och stryker hofmarskalkens fina tvätt — ack! han behöfver nu ingenting mera! Ja", återtog hofmästarn, öfvervældigad af sorg, "vi äro nu mer blott tre tjenare, och min systerdotter är icke gammal."

En misstanke vaknade hos mig. — "Men Frank, detta är ej svar på min fråga", sade jag allvarsamt. "Hvilka planer hafva nu dessa tjenare?"

"Min syster och hennes dotter tänka att baka småbröd och pastejer", svarade han, "och jag hade hopats, att unge baron skulle vilja taga mig i sin tjenst, så länge jag lefver — det blir ej så länge."

"Och om jag icke vill det?" sporde jag.

"Då flyttar jag till min syster", genmälte den gamle betjenten, "ehuru det nog är mig svårt att ligga henne till last."

"Det vill säga, Frank", återtog jag, "att donationen är otillräcklig."

"Visst icke, herr baron, salig hofmarskalken ville icke, att hans gamla tjenare skulle lida nöd."

"Och ändå, Frank, talar du om att ligga din syster till last."

Den gamle hofmästarn teg förvirrad. Derpå sade han långsamt och liksom motvilligt: "Nå ja, baron Elis, det är ej värdt att söka dölja något för er. Huru kunde ni tro så illa om oss, som varit så länge i hofmarskalkens bröd, att vi skulle låta honom sälja sitt silfver, så länge vi sjelfva hade en hvitten?"

Han lönade och födde oss rikligen. Vi hade besparingar, både min syster och jag, och vi hade donationen — skulle vi ej med glädje återlemna det åt honom?”

”Hur kunde han tillåta?” började jag —

”Han visste det icke”, afbröt mig Frank, ”han skulle aldrig tillåtit oss att uppföra något för honom, han skulle förr hafva dött. I flera år, baron Elis, hafva vi bedragit hofmarskalken.” — Den gamle tjenaren sjönk ned på en stol, skylde sitt ansigte och grät. — ”Om han ser det nu, der han är i Guds rike”, snyftade han, ”tror ni han vredgas då? eller tror ni, han tänker, som det står i skriften: De hafva mycket älskat, och dem varder mycket förlåtet.”

”Hederlige gamle Frank!” sade jag och omfamnade honom, ”ingen kan vredgas på dig, och min farfar skall icke tillåta, att hvarken du eller din syster blifva lidande på er godhet mot onkel Casimir. Farfar skall ersätta er, hvad ni mist.”

”Hm!” sade Frank, ”öfversten är nog en ståtlig gammal herre, men jag skulle i alla fall föredraga att tjena er, baron Elis.”

”Men käre Frank, jag har ingen betjent, och, uppriktigt sagdt, jag har ej råd att hafva någon.”

En skugga af djup missträkning lade sig öfver Franks ansigte. — ”Ack, baron Elis, jag hoppades så mycket af er, att ni skulle kunna hindra, att hofmarskalkens samlingar och små pretiosa — det fina porslinet och hans favoritmöbler — komma att gå under klubban. — Det skulle krossa mitt hjerta.”

”Det skulle göra äfven mig bra ondt”, svarade

jag, "att se onkels bo skingras på detta sätt, och jag skall göra mitt bästa för att öfvertala farfar."

"Ännu en sak, baron Elis", sade Frank, "det vi nu talat om blir mellan oss. Ni nämner det ej för er farfar, förr än begrafningen är öfver. Hofmarskalcken skall komma med heder till jorden, innan någon vet, att han var fattig."

Jag betänkte mig något, men då jag såg den gamles ångest, lofvade jag att tåga.

Påföljande dagen kom farfar, och begrafningsstyret började. Min farfar älskade prakt och ståt vid vissa tillfällen och ansåg, att en stor begrafning var oundgänglig för familjens heder, ehuru han sjelf för sin egen del var tarflig och sparsam till ytterlighet. De gamla rummen sorgkläddes i hvitt och grönt, lakan sattes för fönstren och krusflorsgehång öfver speglar, ljuskronor och taflor. Begrafningsdagen fylles huset af gäster, och till och med gamle Frank kände sig tillfredsstäld.

Dagen efter begrafningen började farfar söka i gömmorna efter ett testamente eller något slags förordnande om qvarlåtenskapen och utredningen af boet.

"Det är besynnerligt", sade han, vänd till mig, "vet du, Elis, hvar onkel Casimir plögade förvara sina värdepapper?"

"Jag förmodar i den gamla inlagda pulpeten", svarade jag — "i fall han hade några."

"Hm! i fall han hade några?" upprepade farfar

och mätte mig från hufvudet till fotabjellet med en både förundrad och förargad blick. — "Hvarpå lefde han väl, om ej på sina räntor?"

Jag teg.

Farfar gick in i den tomma sängkammaren och öppnade den gamla pulpeten. Jag stannade i kabinettet. Efter en stund kom farfar dit ut, blek af vrede och sviken väntan.

"Der fans ingenting", ropade han.

"Jag väntade det", svarade jag lungt.

"Hvem tusan kunde vänta något sådant?" skrek farfar. "Jag tänkte onkel Casimir var en rik man, och så har han ingenting mer än huset. Den slösaren!"

"Farfar måste höra mig lugnt", sade jag med en viss darrning i rösten, ty jag visste, att en pinsam scen skulle följa. "Onkel Casimir hade icke ens huset — det är såldt."

Farfar hånskrattade. — "Nå, den onkel Casimir, han var då en mästare i att arrangera syrpriser", sade han, "det hade han i behållning från sin hofcharge. Nå vidare, Elis! Hvad kommer du och säger mig vidare om din dyrkade onkel Taugenichts?"

"För all del, farfar", bad jag, "säg ingenting ondt om onkel Casimir!"

"Nå vidare!" skrek farfar, "tala pojke! säg hvad du vet!"

"Käre farfar, jag har grundad anledning att tro, det onkel Casimir egde ingenting eller kanske mindre än ingenting, att han de sista åren hade borgmästarns grannlagenhet att tacka för, att han fick bo orubbad kvar i detta gamla hus — och sina tjenares ädelmod, att han ej måste lida brist."

"Och det kommer du och säger mig med denna lugna ton!" framstötte farfar, "och det har du låtit inbilla dig, åsna, som du är i trots af dina studier. Onkel Casimir var omgifven af en tjufliga — de hafva bestulit honom, en och hvar enda en — men vänta!" — Farfar började utösa skällsord och hotelser mot onkel sjelf och hans folk, retande upp sig, tills han kom i formligt raseri. — "Och så låter du mig ordna en sådan begrafning åt den gamle tiggaren och hejdar mig icke, då jag slösar på detta sätt."

"Jag trodde, farfar, att familjens heder" —

"Åt fanders med familjens heder!" afbröt han. — "Hvad har jag icke offrat för den! enorma summor! Först tog jag din mor i huset, sedan din far dött utan att lemna något efter sig. Hvad tack rönt jag?"

Jag närmade mig dörren. — "Ni torde ursäkta, att jag nu går min väg, farfar, vi vinna ingenting på detta samtal. I morgon skola vi talas vid."

"Du är en otacksam pojke, Elis, som aldrig gjort mig annat än sorg."

"Jag är ledsen att höra det, farfar, men ett samtal som detta torde föga öka min tacksamhet."

Farfar vände sig emot mig med lågande blickar, stängde dörren och lyfte handen som för att slå mig.

"Vill ni nu låta mig gå, farfar", sade jag, "ty äfven mitt blod börjar sjuda, och jag kan snart icke mera tala till er med det lugn, som jag bör. Låt mig gå! Då vi råkas i morgon, vill jag ej hafva något att ångra. Jag ber er, låt oss nu skiljas åt."

Farfar stod en stund stilla och orörlig och mätte mig med oblida ögon. Derpå trädde han åt sidan: —

"Det är verkligen någonting i hvad du der säger", sade han. "Du kan gå."

Då morgondagen kom, var farfar icke mer upp-retad, och vi uppgjorde i allt lugn med hvarandra, hvad som borde göras. Farfar var frikostigare, än jag väntat. Tjenarne borde betalas på öret, och borgmästarn skulle hafva två års hyra. Blott i ett fall visade han sig omedgörlig. Alla onkel Casimirs saker skulle säljas på auktion. Det enda, som jag kunde erhålla af farfar, var löftet att uppskjuta med försäljningen, tills jag kommit åter från Schweiz, hvaremot jag lofvade att förkorta min resa med en tredjedel af tiden och ej stanna ute mer än tre månader. Han skildes från mig utan vrede, om äfven en smula kall-sinnigt. Jag anträdde min färd.

Det ingår icke i planen för denna berättelse att omtala alla vexlande naturscenerier, som mötte mig, eller de små äfventyr, för hvilka jag råkade ut på min resa. Den var angenäm, och jag njöt i fulla drag. I Schweiz vistades jag största delen och företog små fotvandringar bland bergen och kring de vackra sjöarne. Längst uppehöll jag mig vid stränderna af den tjusande Geneversjön. Här var det, som Greta skulle vistas, det vore i alla fall roligt att återse henne. Jag hyrde en segelbåt för att aldeles oberoende kunna fara hvar jag ville på sjöns klara vatten. Tänk, om jag kunde finna Greta! Jag ville fråga! Först nu föll det mig in, att jag aldrig hört hennes tillnamn.

Hennes mormor och morbror kallade henne blott vid sitt förnamn Greta, och då onkel presenterat hennes far, hade han blott sagt Gretas far. Han sjelf hade kallat honom brukspatron och ej nämt något namn. Sannolikt hade det undfallit honom, som alltid hade svagt minne i fråga om namn. En skolgosse hade visserligen kallat henne Larsson; men hette hon verkligen så? Jag kunde således icke fråga, blott spana. Jag besökte alla möjliga villor, hvilka nejdens folk sade tillhöra främlingar, och jag såg långhalsade engelska misser, glada fransyskor, sentimentala tyskor och frodiga holländskor, men jag återfann icke min lilla vän.

Trött och en smula nervös af mina fåfänga efterforskningar återkom jag en afton till det hotell i Lausanne, der jag lemnat min kappsäck. Ett bref väntade mig der från hemlandet. Det var från Frank. Farfar stod icke allenast fast i sin föresats att sälja allt, han ville icke en gång hålla sitt löfte att afvakta min återkomst. Onkels samlingar af miniatyrporträtt hade han redan sålt under hand, som Frank trodde för en spottstyfver, till brukspatron Lorensen, och en konsthandlare hade lurat ifrån honom flera sällsynta vaser, om hvars värde han var okunnig. Inom kort skulle säkerligen auktionen blifva utlyst, om jag ej kunde hindra det. Frank bad mig skriva genast, men helst återkomma. Jag såg på dateringen i detta bref, det var mer än fjorton dagar gammalt, ty det hade blifvit skickadt från stad till stad under mitt kringfläckande på Geneversjön. Jag beslöt att hufvudstupa resa hem, och dagen derefter anträdde jag också återfärden.

Då jag kom till L., gick jag genast till onkel Casimirs gamla hus. Frank mottog mig blek och bedröfvad med orden: "Ack, baron Elis, i morgon är auktionen!"

Jag frågade efter min mor. Hon var hemrest, sade Frank, men farfar var på platsen.

Det återstod nu ej annat än att söka förmå farfar att behålla de för mig käraste bohagstingen, framför allt kabinettsmöbeln.

Farfar satt i onkels sängkammare och skref vid den gamla pulpeten, då jag inträdde. Han syntes öfverraskad och en smula förlägen vid min åsyn. — "Så-å, är du redan här, min gosse?" sade han något tvunget. "Jag hade tänkt bespara dig en smärtsam dag, Elis, och att allt skulle vara öfverstökadt, tills du kom hem."

"Ni lofvade annat, farfar."

Han teg och ryckte på axlarna.

"Allt är redan ordnadt till försäljningen?" sporde jag.

Han jakade.

"Jag har gått igenom rummen och saknar åtskilliga saker — onkels alla miniatyrporträtt, till exempel."

"Åh", sade farfar, "der gjorde jag en god affär. Jag sålde dem under hand till en brukspatron Lorens-son. Han betalade mig tusen kronor för dem, och din mor fick ändå behålla dem, som hörde till familjen."

"Men farfar, om denna samling blifvit såld i Stockholm på auktion, hade den säkert gått till tredubbelt."

"Du är tokig!"

"Nej, farfar, men tänker ni nu verkligen sälja alla onkels dyrbarheter här, der ingen kan betala dem eller förstår deras värde?"

"Barnsligheter! här är godt om spekulanter, här har varit fullt med folk, som sett på sakerna, men borgmästaren och brukspatron Lorenssohn äro de förnämsta. Båda vilja hafva kabinettsmöblen och salongs-möblen, båda ville köpa dem under hand, men jag var dem för slug."

"Tänker farfar då ej behålla det minsta?"

"Intet silfver, hvarpå vårt vapen finnes graveradt, är utsatt till försäljning. Jag har också undantagit den här gamla pulpeten och ämnat den åt dig, Elis. Du tyckte ju alltid så mycket om den? En snickare är redan vidtalad att betsa upp den."

Jag skrek nästan till af förskräckelse: — "Betsa upp en gammal sällsynt pjäs, som blott bör bonas!"

"Nå så gör då som du för godt finner", sade farfar redan litet stött.

"Men kabinettsmöblen, farfar, den ville jag för ingen del i verlden, att den skulle säljas."

Farfar ryckte på axlarna. — "Jag har fullt upp med möbler sjelf", sade han.

Jag var enträgen.

Farfar blef ond.

Jag var trött och nervös efter den långa och hastiga resan och icke så lugn, som jag plägade vara vid våra meningsutbyten, och vi skildes i vrede från hvarandra.

Huru skulle jag kunna rädda kabinettsmöblen?

Jag tillbragte en sömnlös natt, kunde ej äta vid frukostbordet och gick bekymrad och förargad om-

kring i de välkända rummen, der spekulanter mer och mer samlades. En stund tänkte jag rent af gå min väg och försvinna från hela eländet, men jag stannade ändå kvar, såg med smärta och vrede, huru sak efter sak såldes, och stod ändå der för att iakttaga förödelser af onkels bo.

"Ursäkta", sade en vänlig röst tätt bredvid mig, "det är ju baron Elis Ståhlspetz?"

Jag vände mig mot den talande. — "Ja, nu igenkänner jag baron", sade mannen, som talat. "Ni är er alldeles lik en face, ehuru profilen är något förändrad."

Det var en medelålders man med ett välvilligt solbrynt ansigte och djupa ögon, som så tilltalade mig.

Jag bugade mig vårdslöst. I den lilla staden L. kände mig hvarenda människa, derom var jag öfvertygad, om jag äfven icke kände dem eller ens hört deras namn.

"Mitt namn är Lorensen", sade mannen.

"Åh, brukspatron?" svarade jag.

"Alldeles."

Han tycktes vänta, att jag skulle säga något, men då jag teg, fortfor han: — "Min dotter har en sådan lust för den här kabinettsmöbelen och allt hvad som finnes derinne." — Han väntade åter, att jag skulle säga något, och fortfor derefter, — "men hon bad mig att ej dyrka upp sakerna, om unge baron ville hafva dem till ett minne af sin gamle onkel."

"Hon är allt för god, jag skall ej stå hennes önskan i vägen."

"Åh, jag ser, huru det är", sade Lorensen trohjärtadt, "jag har talat med gamle Frank. Jag ropar

in kabinettsmöbeln och den öfriga attiraljen, och ni får sedan lösa den af mig. Jag vill gerna tjena er. Och hör ännu en sak! Samlingen af miniatyrporträtten står till edert förfogande, om ni så önskar, till det pris jag sjelf gifvit. Ni behöfver ej svara nu, kom och lemna mig ert svar om fjorton dagar. Jag är er granne, eller åtminstone har jag ej så långt från Fors-hult, att man ej kan komma både dit och derifrån på dagen. Tänk på saken och välkommen!" — Han räckte mig handen och gick.

Försäljningen fick nu ett slags intresse för mig.

Lorensson köpte det mest värdefulla och bland annat kabinettsmöbeln.

Efter auktionen åkte jag hem med farfar. Han var vid godt lynne, ty försäljningen af onkels bohag hade gått till mera, än han väntat. De gamle tjenar-nes kapital, borgmästarns hyra och begravningsom-kostnaderna blefvo betäckta, och farfar hade ändå familjesilfret för godt pris. Jag deremot var tyst och förstäm-d.

"Se så, min gosse", sade farfar, "ryck nu upp dig och se glad ut! Jag var för het häromdagen. Jag menade ej så illa, som jag sade, ser du; men jag är ej van vid motsägelser, och de reta mig alltid. Om du är ledsen för den der möbelstrunten, så tror jag nog Lorensson afstår den — förbannadt hygglig karl — förmögen man — har en enda dotter — hon var en barndomsvän till dig, sade fadern — en täck flicka för öfrigt."

"Jag har inga flickvänner", svarade jag litet tvärt.

"Men det är väl ingen skam, Elis", invände far-

far, "en barndomsvän. Du har väl dansat med henne på någon gymnasistbal, kan jag tänka."

"Det är möjligt", svarade jag, "fastän jag ej kommer ihåg det. Mins farfar händelsevis, hvad den unga damen hette i förnamn?" frågade jag med vaknande intresse.

"Ja visst, hon hade ett treffligt gammaldagsnamn — Stina eller Maja. Nej, nu kommer jag ihåg det, hon hette Ulla — ja så var det bestämdt. Rid öfver en dag och tala med Lorensen!"

Mitt intresse för den unga flickan slappades, så fort jag hörde hennes namn, jag ville ej heller säga farfar, att en främling erbjudit, hvad han vägrat mig, utan sade blott, att jag skulle rida öfver, och så talade vi icke mera om saken.

Ett par veckor förflöto under ständigt regnande, och som jag ej hade lust att komma till brukspatronen genomvåt, blef min resa ständigt uppskjuten. Ändtligen kom en vacker, solig höstdag, och jag tillsade om min häst. Sedan jag ridit mer än halfva vägen, började min häst halta. Det tilltog mer och mer, slutligen måste jag stiga af och leda hästen, och på detta sätt kom jag slutligen fram, trött, varm och vid ett jemmerligt lynne.

Brukspatron Lorensens egendom hade ett vänligt utseende. Huset var nybyggt i villastil med verandor åt alla sidor, samtliga öfverklädda med grönskande slingerväxter. På den mot söder klängde högröda

remontantrosor och framvisade ännu, oaktadt den framskridna årstiden, en rikedom på knoppar och blommor.

En stalldräng kom för att taga emot min häst, och jag bad honom se till, hvad som kunde felas honom och låta sko om honom, hvarefter jag ville gå upp mot byggningen.

Ute på verandan stod en ung flicka, hon bar en ljus, luftig sommarklädning, och genom det rika, bruna håret slingrade sig ett blekblått band. Det var ju mitt Greuzeporträtt lifs lefvande — la petite bourgeoisie sjelf.

Jag stannade för att betrakta henne. Det var samma täcka friskhet, samma blå ögon, röda läppar och trubbnäsa. Glömsk af det ogrannlaga i mitt uppförande qvarstannade jag i häpen åskådning af min älsklingsbild, som så oförmodadt visade sig lifslevande för mig. Slutligen märkte hon mig. Hon gaf till ett litet utrop, men kom strax ned på gården emot mig med båda händerna utsträckta.

"Åh, Elis, du kommer då slutligen?"

Jag blef tillintetgjord af förundran öfver att blifva så helsad, men hon fortfor, med en litet starkare färg på sina kinder: — "Ack, det är ju icke alls comme il faut att så taga emot gamla vänner, af hvilka man till på köpet tyckes vara till hälften bortglömd, jag vet det allt för väl, men vi lofvade ju hvarandra att alltid vara lika goda kamrater, hvar och när vi än träffades."

"Greta!" utropade jag förundrad.

"Du har då icke alldeles förgätit mig?" frågade hon.

"Visst icke, du var ju min enda lilla vän i barn domen!"

"Du hade likväl ej särdeles brådtom att söka upp mig", sade Greta.

"Jag visste icke, att det var du, jag sökte dig ju vid Geneversjön."

Jag stannade flera dagar på Linderyd, min hästs fot fordrade det, och då jag red hem, kom jag först ihåg, att jag aldrig talat om kabinettsmöbeln. Jag hade haft så mycket annat att säga och förklara.

Då jag senare på hösten lemnade farfars hem, medförde jag icke rococo-möbeln, utan blott en slät, blank ring med namnet Greta ingraveradt.

Påföljande vår stod onkels gamla rococo-möbel i det arbetsrum, dit jag förde min unga hustru. De gamla herdeparen smektes så gladt, det blekta sidenet tycktes mig friskare i färgen, miniatyrporträtten hade sin gamla plats, och det gamla skrifbordet af rosenträ stod vid fönstret, deröfver hvälfde sig en hel löfsal af högröda remontantrosor, och den pudrade Amor lägger an med sin båge och sigtar på Greta. Det var som för länge sedan, men likväl är allt så nytt och fröjdefullt.

Gamle Frank öppnar flygeldörrarne och tillsäger om, att det är serveradt. Ute i salen är tébordet dukadt med onkels gamla porslin och silfvertékök, och vid bordet står min mor såsom värdinna för aftonen och iskänker téet med dessa samma händer, som onkel Casimir så mycket beundrade. Hon är blott en gäst i vårt hem, ty det gamla barnsliga förslaget att "befria prinsessan", som vi så lifligt önskade ännu i dag, strandade på den bestämdaste vägran från henne sjelf.

"Skulle jag vilja lemna farfar nu, då han mer

och mer behöfver mig, allt eftersom han börjar åldras", sade hon, "medan I unga egen nog af hvarandra!"

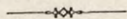
På Gretas och mina upprepade böner svarade hon blott med en skakning på hufvudet.

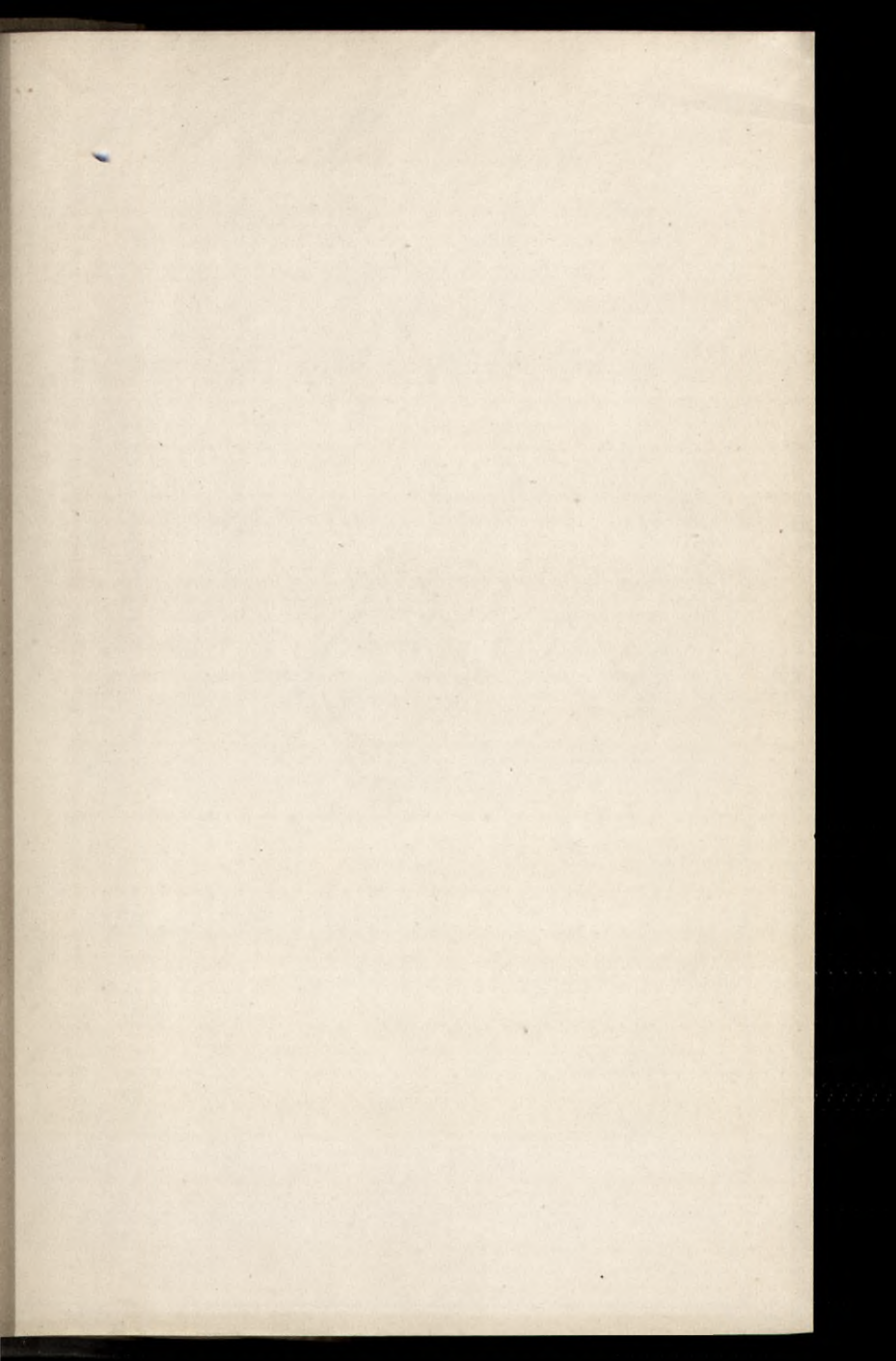
"Men så måste du åtminstone lofva att besöka oss ofta, älskade moder, som jag sedan barndomen så mycket längtat efter", sade Greta.

Min mor svarade med att taga Gretas täcka hufvud mellan sina händer och kyssa henne. — "Icke så ofta", sade hon, "men med så mycket större glädje skall jag komma."

Och det är nu hennes händer, som ordnat vårt hem och der taga emot oss. Öfver allt möta oss många gamla bekanta från onkels hem och vår barn-domstid, och i mitt rum står den gamle pulpeten allvarlig och mörk, men öfver honom hänger Greuze's mästerverk — *La petite bourgeoise*.

S l u t.

Pris:
1 Kr 25 öre

10.6.